

N

O

V

A

Ung i Frogn

Rusmiddelbruk, fritidsmønstre,
selvbilde og nettverk

Mira Aaboen Sletten

*Norsk institutt for forskning
om oppvekst, velferd og aldring*

Rapport 12/00

Ung i Frogn

*Rusmiddelbruk, fritidsmønstre,
selvbilde og nettverk*

MIRA AABOEN SLETTEN

Norsk institutt for forskning om
oppvekst, velferd og aldring

NOVA Rapport 12/2000

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) ble opprettet i 1996 og er et statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. Instituttet er administrativt underlagt Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF).

Instituttet har som formål å drive forskning og utviklingsarbeid som kan bidra til økt kunnskap om sosiale forhold og endringsprosesser. Instituttet skal fokusere på problemstillinger om livsløp, levekår og livskvalitet, samt velferdssamfunnets tiltak og tjenester.

Instituttet har et særlig ansvar for å

- utføre forskning om sosiale problemer, offentlige tjenester og overføringsordninger
- ivareta og videreutvikle forskning om familie, barn og unge og deres oppvekstvilkår
- ivareta og videreutvikle gerontologisk forskning og forsøksvirksomhet, herunder også gerontologien som tverrfaglig vitenskap.

Instituttet skal sammenholde innsikt fra ulike fagområder for å belyse problemene i et helhetlig og tverrfaglig perspektiv.

© Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) 2000

ISBN 82-7894-099-1
ISSN 0808-5013

Forsidefoto: *Jørn Areklett Omre /NN / Samfoto*
Desktop: *Torhild Sager*
Trykk: *GCS*

Henvendelser vedrørende publikasjoner kan rettes til:

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
Munthesgt. 29 · Postboks 3223 Elisenberg · 0208 Oslo

Telefon: 22 54 12 00

Telefaks: 22 54 12 01

Nettadresse: <http://www.isaf.no/nova>

Forord

Hensikten med denne rapporten er å gi en framstilling av hvordan det er å være ung i Frogn kommune. Rapporten bygger på en spørreskjemaundersøkelse foretatt blant 13–17 åringer i kommunen. Målet er at resultatene fra undersøkelsen skal legge føringer for kommunens arbeid med tiltak rettet mot ungdom. For kommunen har det vært viktig at ungdommene selv får fortelle hvordan de opplever sin hverdag. Datamaterialet ble samlet inn våren 2000. Kommunen hadde selv ansvaret for det praktiske i forbindelse med forberedelser og selve datainnsamlingen. Analyser og rapportskrivning er foretatt ved NOVA.

Hovedtemaene i rapporten er ungdoms rusmiddelbruk, fritidsmønstre, selvilde og sosiale nettverk. Til slutt er det lagt ved et tabellhefte der ungdommenes svar på spørsmål som ikke behandles i rapporten, er tatt med.

En spesiell takk rettes til min kontaktperson i kommunen, Per Wollbraaten, og prosjektkoordinator Guro Ødegård, samt Tormod Øia og Morten Blekesaune som har lest og kommentert manus.

Oslo, november 2000

Mira Aaboen Sletten

Innhold:

SAMMENDRAG	7
1 INNLEDNING	11
1.1 Undersøkelsen	11
1.2 Deltagelse	12
1.3 Presentasjonsform	13
1.4 Bakgrunnsvariabler	15
1.5 Rapportens tema	17
2 RUSMIDDELBRUK	20
2.1 Sigaretter og snus	20
2.2 Alkohol	22
2.3 Illegale rusmidler	33
2.4 Kombinasjonsbruk	39
3 FRITIDSMØNSTRE	44
3.1 Den daglige fritiden	44
3.2 Fritidspendling og trivsel i nærmiljøet	50
3.3 Organisert fritid	55
4 SELVBILDE OG NETTVERK	68
4.1 Kroppen	68
4.2 Selvbilde	72
4.3 Psykisk helse	76
1.1 Sosialt nettverk	80
SUMMARY	93
LITTERATUR	95
VEDLEGG I: TABELLER	99
VEDLEGG II: SPØRRESKJEMA	141

Sammendrag

Ungdomsundersøkelsen i Frogn er gjennomført på oppdrag fra Frogn kommune i regi av NOVAs UNGdata opplegg. Utvalget omfatter alle ungdomsskoleelever i Frogn våren 2000, samt Frogn-elever på grunnkurs ved videregående skoler i Nesodden, Ås og Vestby. 436 elever var med i undersøkelsen. Dette ga en deltagelse på 83 prosent.

Frogn-ungdommenes bruk av rusmidler er viet spesiell oppmerksomhet i rapporten. I tillegg har vi sett på fritidsaktiviteter, ungdommenes selvbylde og deres sosiale nettverk. Undersøkelsen gir ikke noe skremmebylde av ungdommen i Frogn. Jevnt over ligner ungdom i Frogn på andre norske ungdommer. De fleste er veltilpassede og aktive.

Sentrale funn fra ungdomsundersøkelsen i Frogn:

Rusmiddelbruk

- Halvparten av ungdommene som deltok i undersøkelsen har røykt minst en gang, mens 19 prosent røyker daglig.
- Sammenlignet med en del andre hovedstadsnære Akershuskommuner er alkoholbruken i Frogn verken spesielt høy eller spesielt lav. 45 prosent oppgir at de drikker jevnlig (minst en gang i måneden).
- 1 av 10 har prøvd hasj minst en gang siste år. I 10. klasse oppga hele 21 prosent å ha prøvd hasj. Dette tilsvarer tallet blant ungdom på samme klassetrinn i større byer som Oslo og Bergen i 1999. Undersøkelsen viser videre at rundt halvparten av ungdommene i Frogn tror de kan skaffe hasj i løpet av kort tid hvis de ønsker dette.
- Bruk av tyngre narkotiske stoffer er lite utbredt. 2,5 prosent har prøvd enten amfetamin eller ecstasy siste år, mens 6 prosent oppgir å ha sniffet løsemidler.

Fritid

- Store deler av den daglige fritiden tilbringes sammen med jevnaldrende venner. Ungdommene oppholder seg ofte hjemme hos hverandre, ser en del på TV og høre mye på musikk. Etter hvert som ungdommene blir eldre brukes større deler av fritiden utenfor foreldrehjemmet og de reiser oftere ut av lokalmiljøet på egen hånd.
- 13 prosent trives dårlig i nærmiljøet. Jentene oppgir oftere enn guttene at de trives dårlig i området der de bor.

- Nesten 7 av 10 oppgir at de er med i en organisasjon, et lag, en klubb eller en forening. Idrettslagene og fritidsklubbene er de mest populære organisasjonstypene.
- Hele 76 prosent av ungdommene i Frogn har en eller annen gang vært med i en fritidsklubb. 18 prosent var medlemmer på undersøkelsestidspunktet. Både guttene og jentene er mest fornøyd med kontakten mellom ungdommene og de ansatte på fritidsklubbene, og minst fornøyd med helgetilbudet og antall dager klubbene er åpne.

Selvbilde og nettverk

- Det er særlig de unge jentene i Frogn som føler presset av voksne kroppsidealer. Flere synes de er for tykke og mange har forsøkt å slanke seg. Til sammen oppgir 4 prosent (både blant gutter og jenter) at de enten bruker slanketabletter, slankepulver, avføringsmidler eller vandrivende medikamenter oftere enn 1 gang i uka, mens 3 prosent tvinger seg til å kaste opp like ofte.
- Symptomer på alvorlige psykiske plager er et relativt marginale fenomen. 5 prosent er veldig eller ganske mye plaget av selvmordstanker. Mer vanlig er det at ungdommene opplever stressrelaterte plager, enten ved at de *føler at alt er et slit* eller ved at de *bekymrer seg for mange ting*.
- De fleste Frogn-ungdommer har en trygg forankring i faste vennenettverk. Bare 13 prosent oppgir at det er tilfeldig hvem de er sammen med eller at de sjelden er sammen med jevnaldrende, mens 4 prosent oppgir at de ofte føler seg ensomme.
- De jevnaldrende oppleves som viktigere enn foreldrene når ungdommene trenger råd eller hjelp til å løse personlige problemer eller har kommet i vanskeligheter. Blant foreldrene peker mor seg ut som den viktigste støttespilleren.

Bosted

- Rapporten viser enkelte forskjeller mellom kommunedelene; Drøbak, Skorkeberg og Nordre Frogn (kommuneinndelingen som er brukt blir redegjort for i kapittel 1). Både når det gjelder alkoholkonsum og bruk av ulike illegale rusmidler ligger ungdom bosatt i Drøbak på topp, mens flest blant Skorkeberg-ungdommene røyker jevnlig. Blant ungdom bosatt i Nordre Frogn finner vi den laveste andelen dagligrøykere og den største andelen som aldri eller nesten aldri drikker. Bare 21 prosent av ungdommene bosatt i Nordre Frogn har drukket hjemmebrent, mot 31 og 33 prosent

i Drøbak og Skorkeberg. Skorkeberg-ungdommene er videre minst fornøyd med nærmiljøet, mens andelen som oppgir at de mistrives er omtrent like stor i Drøbak og Nordre Frogn.

Gutter og jenter i Frogn

- Det er kun små forskjeller i jenters og gutters bruk av rusmidler. Både for alkoholbruk, sigarettøyking og bruk av hasj er tendensen at guttene debuterer tidligere, mens jentene tar igjen hele eller deler av dette forspranget etter hvert som de blir eldre. Litt flere jenter oppgir at de røyker daglig, mens guttene drikker noe oftere og de drikker mer enn jentene når de først drikker.
- Kjønnforskjeller i bruk av data er tydelige. Betraktelig færre blant jentene enn blant guttene oppgir at de har vært på nettet, spilt spill eller brukt data til andre formål.
- Flere jenter oppgir forankring i trygge vennenettverk. Samtidig er jentene mindre fornøyd med seg selv og sin egen livssituasjon. Dette bildet forsterkes ved at jentene oftere rapporterer om psykiske plager.

Bruk av rusmidler og risikofaktorer

Rapporten avdekker en rekke kjennetegn ved ungdom i Frogn som oppgir et høyt rusmiddelforbruk. Samlet sett synes forankring og trivsel i lokalmiljøet, stabile jevnaldrenettverk, gode familierelasjoner og god mental helse å beskytte ungdommene mot en uheldig rusmiddelbruk.

- Ungdom som bruker mye av fritida si ute sammen med jevnaldrende oppgir oftere å ha brukt både legale og illegale rusmidler enn hjemmeorienterte ungdommer. Samtidig er det å mistrives i nærmiljøet og å reise ofte inn til Oslo sentrum knyttet til et høyt rusmiddelforbruk.
- Deltagelse i organiserte fritidsaktiviteter gir ingen beskyttelse mot bruk av rusmidler i seg selv. Det er store forskjeller mellom organisasjonstypene, og vi kan anta at en del av disse forskjellene henger sammen med at ungdom i utgangspunktet har ulike preferanser for bruk av rusmidler.
- Ungdom med svake eller tilfeldige vennsforbindelser bruker både legale og illegale rusmidler oftere enn ungdom som tar del i et fast vennenettverk. Ungdom som er med i en gjeng har et høyere rusmiddelforbruk enn ungdom som vanligvis går sammen med en eller to faste venner.
- Følelsesmessig involverte foreldre beskytter mot et uheldig forbruk av rusmidler. Ungdom som er i opposisjon til foreldrene ruser seg oftere enn ungdom som opplever foreldrene som lite kontrollerende.

- Personlige problemer som misnøye med livet, lav selvtillit og psykiske plager samvarierer med bruk av rusmidler. Sammenhengen mellom psykiske plager og bruk av rusmidler er særlig tydelig hos jentene.

1 Innledning

Frogn kommune ble dannet i 1962 ved en sammenslåing av det tidligere herredet Frogn og kjøpstaden Drøbak. Kommunen ligger mellom Oslofjorden i vest og den innerste delen av Bonnefjorden og sjøen Årungen i øst. I tillegg til fastlandet omfatter Frogn flere øyer i Oslofjorden, bl.a. Håøya, Kaholmen (med Oscarsborg festning) og Aspon.

Frogn tilhører Osloregionen. Kort avstanden til hovedstaden har gjort Frogn til en fordelaktig kommune å bygge og bo i. Sammenligner en med andre hovedstadsnære kommuner som Asker og Bærum er folketallet likevel lite i forhold til arealet. Nær 13.000 innbyggere er fordelt på 87 kvadratkilometer. I den senere tid har det vokst opp flere nybyggerstrøk hvor befolkningen i stor utstrekning pendler til arbeidsplasser i Oslo. I takt med en økende tilflytting har ungdomskullene i kommunen vokst.

1.1 Undersøkelsen

Ungdomsundersøkelsen i Frogn er gjennomført innenfor NOVAs UNGdata-opplegg. UNGdata er betegnelsen på et standardisert sett av spørreskjemaer hvor spørsmål knyttet til ungdoms hverdagsliv er samlet tematisk i ni moduler: «*Organisert fritid*», «*Skole, utdanning, framtidsplaner*», «*Ungdomsmiljøer – aktiviteter i lokalmiljøet*», «*Rus og kriminalitet*», «*Selvbylde, kropp og seksualitet*», «*Politikk, verdisyn og religion*», «*Media*», «*Ungdomsmiljøer og vennegrupper – holdninger og meninger*» og «*Vold i bildemediene*». Fordi UNGdata er et standardisert sett av spørreskjemaer hvor spørsmålene også er benyttet i tidligere ungdomsundersøkelser, har vi mulighet til å sammenligne resultatene fra Frogn kommune med resultatene fra andre kommuner. Dermed kan vi sammenligne Frogn-ungdommen med ungdom andre steder i landet.

Den enkelte kommune står fritt til å velge hvilke moduler de ønsker å ha med i sin ungdomsundersøkelse. I tillegg har alle UNGdata-undersøkelser med en grunnmodul der det finnes bakgrunnsspørsmål om kjønn, alder, bosted og familie, samt spørsmål om fritidsaktiviteter, rusmiddelbruk og skolegang. Frogn kommune har valgt to moduler: «*Rus og kriminalitet*» og «*Ungdomsmiljøer og vennegrupper – holdninger og meninger*» for sin ungdomsundersøkelse. I tillegg ble det laget en lokalmodul der delspørsmål fra andre moduler inngikk samt spørsmål spesielt tilrettelagt for Frogn

kommune. Datamaterialet fra Ungdomsundersøkelsen i Frogn kommune dekker dermed et vidt spekter av temaer og mulige problemstillinger knyttet til ungdoms hverdagsliv. Vi har ikke mulighet til å behandle alle disse temaene grundig i en kortfattet rapport som dette. Kommunen har derfor prioritert følgende temaområder: rusmiddelbruk, fritidsmønstre, nettverk og selvbilde. Spørsmål angående skole, problematferd, framtidorientering, holdninger og meninger vies ingen spesiell oppmerksomhet i rapporten.

1.2 Deltagelse

Spørreskjemaet ble gitt til ungdomsskoleelever ved Seiersten og Dyrfløkkeåsen ungdomsskoler og til Frogn-elever i grunnkurs ved videregående skoler i Nesodden, Ås og Vestby. Ambisjonen var å få alle elever på ungdomstrinnet samt Frogn-elever som gikk på videregående skoler i nabo-kommunene til å besvare spørreskjemaet. Samlet gjaldt dette 523 ungdommer der de fleste var i alderen 13-17 da undersøkelsen ble gjennomført. Av disse deltok 436 elever, og undersøkelsen omfatter dermed 83 prosent blant Frogn-ungdommene i utvalget.

Tabell 1-1 Populasjon, utvalg og svarprosent for hvert klassetrinn.

Klassetrinn	Antall elever	Antall deltatt	Svarprosent
Ungdomsskolen	433	360	83
Grunnkurs	90	72	80
Ubesvart	-	4	-
Totalt	523	436	83

Undersøkelsen ble gjennomført samme dag på begge ungdomsskolene. Elever som på grunn av sykdom eller av andre årsaker var fraværende denne dagen, kom ikke med. Dette gjaldt rundt 50 av ungdomsskoleelevene. I de videregående skolene ble Frogn-elever tatt ut av klassene for å være med i undersøkelsen. Det at de fikk fri fra undervisningen kan ha virket motive-rende. Oppmøtet på Nesodden var svært godt. Nærmest alle gjennomførte undersøkelsen. Responsen på Ås videregående skole var også god. På Vestby, som har et høyt innslag av yrkesfaglige klasser, var oppmøtet dårligere, der under halvparten besvarte spørreskjemaet. Dette hadde sammenheng med at en stor del av elevene var ute i praksis da undersøkelsen ble gjennomført.

Samlet sett var oppslutningen god både blant ungdomsskoleelevene og på grunnkurs. Det er likevel på ungdomstrinnet vi har best mulighet til å

tegne et representativt bilde av de aktuelle årsklassene. Blant elevene i videregående skolealder var det bare elever som gikk på skoler i Nesodden, Ås og Vestby som fikk forespørsel om å være med i undersøkelsen. En del Frogn-ungdom i denne aldersgruppa følger videregående utdanning i Oslo eller andre nærliggende kommuner. Samtidig er det noen få som velger å avbryte skolegangen i denne alderen. Til sammen ble om lag 40 Frogn-ungdommer som gikk ut av grunnskolen i 1999 aldri spurt om å delta. De 72 som har besvart spørreskjemaet utgjør dermed bare 57 prosent av alle ungdommene i denne aldersgruppa. Det er ikke utenkelig at Frogn-ungdom som hopper av etter ti års skolegang har andre kjennetegn og interesser enn ungdom som fortsetter i videre utdanning på Nesodden, i Ås eller Vestby. Det samme gjelder Frogn-ungdom i videregående utdanning i Oslo. Det må tas høyde for slike forhold når grunnkurselevenenes svar tolkes.

1.3 Presentasjonsform

De fleste tabellene i rapporten er såkalte *krysstabeller*. Slike tabeller kan brukes til å sammenligne prosentandelen som har gitt like svar på spørsmål i undersøkelsen. Eksempelvis kan dette være prosentandelen blant jenter og gutter i Frogn som har vært beruset. Utgangspunktet for prosentberegningen i tabellene er da antallet blant gutter og jenter som har svart på spørsmålet om alkoholbruk. I tabellene betegnes antallet som har svart på et gitt spørsmål som N. Fordi noen av ungdommene som er med i undersøkelsen ikke har svart på alle spørsmålene, vil totaltallet (N) variere noe fra tabell til tabell.

Både kjønn og alkoholbruk kan betegnes som variabler, og krysstabellen viser sammenhengen mellom de to variablene. Betegnelsene *avhengig* og *uavhengig* variabel brukes for å indikere retningen på den sammenhengen vi undersøker. Vi antar for eksempel at en persons kjønn er uavhengig av alkoholforbruket, mens alkoholforbruk kan være avhengig av personens kjønn. En vanlig måte å si dette på er at vi undersøker *andelen som har vært beruset etter kjønn*. I mange tilfeller har vi også behov for å introdusere flere variabler. Kanskje ønsker vi å vite om forskjellen mellom andelen som har vært beruset blant gutter og jenter varierer for ungdom som går i ulike klassetrinn. Når klassetrinn tas med i analysen er det ungdommenes erfaringer med alkohol etter kjønn og klassetrinn som undersøkes.

I hovedsak presenteres resultatene fra undersøkelsen gjennom enkle frekvensfordelinger, krysstabeller og annen sammenlikning av prosentfor-

delinger. Enkelte steder sammenlignes også *gjennomsnittsmål* for å vise forskjeller mellom ulike grupper. Bruk av gjennomsnittsmål kan innebærer en systematisering og en forenkling av ungdommenes svar på enkeltspørsmål. Videre kan gjennomsnittsmål brukes for å beskrive fenomener som vanskelig lar seg gripe med ett spørsmål alene. For å undersøke sammenhenger mellom enkeltspørsmål som måler samme fenomen, brukes en analyseteknikk kalt *faktoranalyse*. Metoden anvendes ofte i forbindelse med måling av mental helse eller av holdninger til ulike fenomen. Dette er variabler som vanskelig kan måles direkte, men som isteden kan fanges opp ved hjelp av et sett spørsmål. I denne rapporten har vi for eksempel brukt ungdommenes svar på flere enkeltspørsmål om psykiske plager for å konstruere ulike gjennomsnittsmål – eller indekser – for opplevd stress, angst og depresjon. Faktoranalysen angir da sammenhengen mellom de underliggende variablene (stress, angst og depresjon) og de konkrete spørsmålene om psykiske plager som ungdommene svarer på. Eksempelvis vil ungdommer som er deprimert svare mer eller mindre likt på flere spørsmål i spørreskjemaet som omhandler depressive plager. Ungdom som derimot er lite deprimert vil svare annerledes på flere av disse spørsmålene. Resultatene fra faktoranalysen brukes som regel i kombinasjon med en substansiell vurdering av de indeksene som konstrueres. Dette er tilfelle også i denne rapporten.

I de fleste tabeller eller figurer presenteres også *signifikansnivå*. Signifikansnivået viser risikoen for at de forskjellene vi finner mellom en eller to grupper i datamaterialet er et resultat av tilfeldig variasjon. Denne risikoen øker når antallet personer som har besvart et spørsmål på en gitt måte er lite. Hvis vi som i eksempelet ovenfor finner at flere gutter enn jenter oppgir at de har vært beruset, er det alltid en mulighet for at dette resultatet skyldes tilfeldigheter i utvalget. Når vi spør fem jenter og fem gutter, kan det i verste fall være slik at alle jentene er medlem av en avholdsforening, mens alle guttene vanker i et miljø der det drikkes tett. I dette tilfellet er risikoen stor for at de kjønnsforskjellene vi finner skyldes at vi har valgt å spørre akkurat disse ungdommene. Hvis vi derimot spør hundre ungdommer om deres erfaringer med alkohol, reduseres risikoen for at resultatet vi finner har sammenheng med akkurat de ungdommene vi har valgt ut. I samfunnsforskning godtas vanligvis en risiko på 5 prosent for at sammenhengene mellom variablene skyldes tilfeldigheter. Vi sier da at resultatet er signifikant på et 5 prosentnivå.

Signifikanstester brukes ofte i de tilfeller der man undersøker et utvalg som representerer en større gruppe. I ungdomsundersøkelsen i Frogn er det

ikke trukket noe utvalg. Denne undersøkelsen omfatter langt på vei alle Frogn-ungdommer i de aldersgruppene som undersøkes. Signifikanstesting kan likevel være et hjelpemiddel i tolkningen av resultatene. Teststatistikken angir hvorvidt de forskjellene eller sammenhengene mellom ulike grupper som beskrives bygger på små eller store tall. Når vi har få ungdommer i hver enkelt gruppe, må forskjellen mellom gruppene være større for at sammenhengen skal være statistisk signifikant. Hva som er sosialt viktige forskjeller mellom grupper i datamaterialet kan likevel være vanskelig å avgjøre. I rapporten vil det derfor i enkelte tilfeller også legges vekt på sammenhenger som ikke er statistisk signifikante.

1.4 Bakgrunnsvariabler

Blant de 436 som deltok i undersøkelsen var det 229 gutter og 205 jenter. Tabell 1-2 nedenfor viser antallet jenter og gutter på hvert klassetrinn som besvarte spørreskjemaet.

Tabell 1-2 Antall jenter og gutter på hvert klassetrinn som har deltatt i undersøkelsen.

	8. klasse	9. klasse	10. klasse	Grunnkurs	Alle
Gutt	53	78	64	32	227
Jente	56	58	50	40	204
Totalt	109	136	114	72	431
Andel jenter %	51	43	44	56	47

Guttene er i flertall i 9. og 10. klasse, mens vi finner noen flere jenter blant 8.klassingene og blant grunnkurselevne. To ungdom unnlot å krysse av for kjønn. Videre mangler vi opplysninger om klassetrinn fra tre.

Fra kommunens side ble det uttrykt ønske om å se på forskjeller mellom ungdommer fra ulike deler av kommunen. Et kart over kommunen ble lagt ved spørreskjemaet for å hjelpe ungdommene å plassere hvor de selv bodde. På dette kartet ble Drøbak, Sogsti, Skorkeberg/Dyrløkke, Heer og Nordre Frogn oppgitt som alternative områdenavn. I tillegg skrev en del ungdommer at de var bosatt i Frogn, Follo, Dal, Brevik, Hallangen, Seiersten eller Elle. I rapporten er områdene Heer, Frogn, Follo, Dal, Brevik og Hallangen slått sammen til en kategori kalt Nordre Frogn. Ungdom som har oppgitt Drøbak, Sogsti, Seiersten eller Elle som bosted inngår i kommunedelen Drøbak. Til slutt er områdene Skorkeberg og Dyrløkke slått sammen til en kategori kalt Skorkeberg. 171 av ungdommene tilhører kommunedelen Drøbak, 64

Skorkeberg og 106 Nordre Frogn. 91 ungdommer har ikke oppgitt hvor i kommunen de bor. Tabell 1-3 nedenfor viser andelen som er bosatt i ulike deler av Frogn på hvert enkelt klassetrinn.

Tabell 1-3 Andelen i ulike klassetrinn etter boområde. Prosent

	Drøbak	Skorkeberg	Nordre Frogn	Ikke oppgitt	Alle
8. klasse	20	39	26	24	25
9. klasse	32	31	34	29	31
10. klasse	26	11	26	40	27
Grunnkurs	23	19	13	8	17
Totalt	100	100	100	100	100
N	171	64	106	91	432

Andelen fra Skorkeberg er størst blant de yngste elevene. Dette har sammenheng med at Skorkeberg og Dyrsløkke er nyere innflytterområder. Det er disse områdene som i dag opplever sterkest vekst i antallet unge mellom 13 og 19 år. Nordre Frogn omfatter tettstedet Heer som ble etablert tidlig på 70 tallet i tillegg til mer landlige områder som er tynnere befolket. Forskjeller mellom kommunedelene med hensyn til når disse ble bygd ut medfører sannsynligvis en noe ulik sammensetning av innbyggere.

I spørreskjemaet ble ungdommene bedt om å oppgi foreldrenes yrke. Disse opplysningene har vi delt inn i tre yrkesgrupper: mellomlagsyrker, lavere funksjonæryrker og manuelle yrker.

Tabell 1-4 Sosioøkonomisk bakgrunn etter boområde. Prosent

	Drøbak	Skorkeberg	Nordre Frogn	Ikke oppgitt	Alle
Mellomlag	44	32	33	31	36
Lavere funksjonærer	33	40	27	29	32
Manuelle yrker	23	28	40	40	32
Totalt	100	100	100	100	100
N	142	53	95	80	370

Det øverste sjiktet, mellomlaget, omfatter ledende stillinger i offentlig eller privat sektor ned til stillinger som vanligvis krever minst tre års utdanning på universitets- eller høyskolenivå. På neste trinn finner vi lavere funksjonærer. Her inngår foreldre ansatt i tjenesteytende virksomhet både i offentlig og i privat sektor. Dernest kommer gruppa av manuelt arbeidende. Dette gjelder både faglærte og ufaglærte i manuelle yrker. Her sorterer også foreldre som har sitt virke i primærnæringene. Andelen foreldre med bakgrunn i

mellomlaget er størst i bykjernen, mens andelen i kategorien arbeider er størst i Nordre Frogn. Det siste kan blant annet ha sammenheng med at flere her har sitt virke i primærnæringene.

17 ungdommer oppgir at både mor og far er født utenfor Norden. Dette er 4 prosent av alle ungdommene som er med i undersøkelsen. Vi har valgt ikke å undersøke forskjeller mellom ungdom med innvandrerbakgrunn og ungdom med norsk bakgrunn nærmere i denne rapporten

1.5 Rapportens tema

Hensikten med rapporten er å tegne et bilde av ulike aspekt ved ungdomstiden i Frogn. Ungdomstiden kan betraktes som en overgangsfase. De unge fjerner seg fra roller og sosiale bånd som tilhører barndommen og tildeles gradvis roller og forpliktelser som hører voksenlivet til. I tråd med dette prøver de ut ulike sider av voksenlivet. At ungdom eksperimenterer med alkohol kan betraktes som *et* slik forsøk på å kopiere voksenatferd. Et mål med rapporten er å få bedre kjennskap til Frogn-ungdoms bruk av rusmidler. Først og fremst skal omfanget kartlegges. Er bruken av rusmidler høy blant ungdom i Frogn? Hvor går grensen mellom normalatferd og et problematisk forbruk? I denne sammenheng undersøkes både bruk av legale og illegale rusmidler.

Rapporten tar videre sikte på å gi et bilde av hvordan ungdom i Frogn bruker fritiden. I løpet av ungdomstiden utforsker de unge sin selvstendighet og søker seg vekk fra foreldrenes kontroll. Barndommens fritidsaktiviteter byttes ut eller foregår på andre arenaer enn da de var yngre. Hvilke aktiviteter driver ungdom i Frogn med i fritiden og hvor oppholder de seg? I hvilken grad tilbringer de tid hjemme sammen med foreldrene, og i hvilken grad er de ute sammen med jevnaldrende? Videre spør vi hvilken rolle organiserte fritidsaktiviteter spiller i ungdommenes hverdagsliv.

Rent fysiologisk opplever ungdommen at kroppen endrer seg i løpet av puberteten. I rapportens siste del undersøkes ungdommenes opplevelse av seg selv, egen livssituasjon og sosiale nettverk. Ungdomstiden karakteriseres ofte som en tid fylt av usikkerhet og søken etter identitet. I hvilken grad er ungdom i Frogn fornøyd med seg selv, og med det livet de lever? De fleste 14 til 17 åringer bor hjemme og er økonomisk avhengig av mor og far. Samtidig skal ungdommene etter hvert vokse ut av foreldrehjemmet. Omdefinering av roller og relasjoner mellom foreldre og barn blir viktig i denne tiden (Øia 1998). Hvordan opplever ungdommene foreldrene i denne fasen? Opplever de som kjærlige omsorgspersoner, eller som overbeskyttende og

kontrollerende? Vennene blir ofte viktigere i løpet av tenårene. Jevnaldersmiljøet fungerer som alternativ til familie og skole når de unge skal finne ut hvem de er og hvor de vil i verden (Hougen 2000). Har ungdommene gode venner de kan gå til når de trenger noen å snakke med, eller føler mange seg ensomme?

Ungdomstid, rusmiddelbruk og risikofaktorer

I tillegg til å gi et bredere bilde av ungdoms hverdagsliv i Frogn, er rapporten ment å fungere som kunnskapsgrunnlag for kommunens forebyggende arbeid relatert til rusmiddelbruk. Sammenhengen mellom bruk av rusmidler og andre sider ved Frogn-ungdommens hverdag står derfor sentralt i rapporten.

Det er vanskelig å si hva som er en uheldig omgang med rusmidler. For noen er all bruk av rusmidler blant ungdom problematisk. Forskning viser imidlertid at normalomgang med legale rusmidler gir liten risiko for å utvikle misbruk senere. Det er særlig ungdom som har et avvikende forbruk av legale rusmidler, eller som inngår i miljøer der illegale rusmidler brukes jevnlig, som er i faresonen. Blant annet er det å debutere med alkohol i ung alder, eller å utvikle et tidlig høyforbruk, sterke prediktorer for et høyt forbruk senere (Pedersen og Aas 1995, Pape og Hammer 1996). De unges drikkemønster i tenårene er likevel sjelden den viktigste årsaken til at noen får rusrelaterte problemer senere. Som regel er det andre forhold som spiller inn og akselerer prosessen. Vanskelige familieforhold, atferds- og tilpasningsproblemer hos ungdommen og uheldig sosial innflytelse kan være eksempler på slike faktorer som gir økt risiko for å utvikle misbrukermønstre blant ungdom (Helland og Øia 2000).

Denne rapporten legger vekt på fritidsaktiviteter, forankring i sosialt nettverk og ungdommenes selvbylde når risikofaktorer for et uheldig rusmiddelbruk undersøkes. For det første undersøkes det om Frogn-ungdoms tilbøyelighet til å bruke og misbruke rusmidler kan relateres til deltagelse i spesielle fritidsaktiviteter, hvor de oppholder seg og hvem de er sammen med i fritiden. Er det sammenhenger mellom ungdoms deltagelse i organisasjonslivet og bruk av rusmidler? Vi forventer at aktive og organiserte ungdommer har mindre behov for å ruse seg enn andre. Barne- og ungdomsforsker Ivar Frønes sier følgende om betydningen av ungdoms fritidsbruk for bruk av rusmidler:

Overfor rus, enten det er legalt eller illegalt, er jeg dypt overbevist om at de beste forebyggende tiltak er å sørge for at unge mennesker har et

feste, i skole, fritidstiltak, og i familie. ...for unge mennesker i risikozonen er bremsemekanismene som ligger i ulike fritidstiltak essensielle. (Frønes 1991:15).

Vi undersøkes videre hvilken sammenheng det er mellom ungdommens selvbilde, subjektive velvære og bruk av rusmidler. Tidligere studier av hele befolkningen tyder på at misbruk av rusmidler ofte henger sammen med psykiske problemer som angst og depresjon. Det er mer usikkert hvilken sammenheng vi finner mellom mental helse og rusmiddelbruk blant ungdom. Til slutt undersøkes ungdommens nettverk av jevnaldrende og ungdommens relasjon til foreldrene i forhold til bruk av rusmidler. Deltagelse i stabile vennenettverk forventes å virke forebyggende i forhold til misbruk av rusmidler. Motsatt kan det forventes at ungdom som er svakt integrert lettere «havner i dårlig selskap». Vi antar også at ungdommens forhold til foreldrene spiller en sentral forebyggende rolle når det gjelder ungdoms rusmiddelbruk.

Det bør bemerkes at datamaterialet denne rapporten bygger på ikke gir grunnlag for å trekke konklusjoner om årsaks- og virkningsforhold. Hvis vi for eksempel skulle finne at ungdom som har få venner drikker mindre enn ungdom som er sosialt aktive, betyr dette ikke nødvendigvis at det er en *kausal* sammenheng mellom vennskap og alkoholbruk. Det vi derimot kan si noe om er hvordan fordelingen på en variabel (alkoholbruk) har *sammenheng* med bestemte andre karakteristika (vennsmønstre) ved de som er med i undersøkelsen.

Også andre forhold enn fritidsmønstre, ungdommens subjektive velvære og deres sosiale nettverk kan ha betydning for ungdommens bruk av rusmidler. En uheldig bruk av rusmidler er ofte korrelert med tilpassingsproblemer på skolen. Videre vet vi at ungdom med et høyt rusmiddelbruk som regel er spesielt aktive også når det gjelder annen normbrytende atferd. Dette gjelder blant annet vinningskriminalitet, vold og hæververk (Bakken 1998). Denne typen problemer vies ikke spesiell oppmerksomhet her. Når vi på denne måten, deler ungdoms hverdagsliv inn i tematisk avgrensede områder skyldes dette at vi har behov for en teoretisk forenkling. I praksis er de ulike delene av ungdommens hverdagsliv overlappende og sammenvevd. I forklaringen av ungdoms rusmiddelbruk vil det som regel være flere faktorer som spiller inn samtidig.

2 Rusmiddelbruk

Bruk av rusmidler forekommer i de fleste samfunn. På den ene siden er rusmiddelbruk knyttet til noe positivt. I mange norske hjem er alkohol en naturlig del av sosiale sammenkomster, fest og høytid. Ikke desto mindre har rusmiddelbruken også en skyggeside. Eksemplene på skadelige virkninger ved langvarig og overdrevent alkoholkonsum er mange. I tillegg til de legale rusmidlene kommer ulike illegale rusmidler. Skadevirkningene og faren for å utvikle avhengighet kan være like for noen legale og illegale rusmidler. Det er likevel slik at kontakt med illegale rusmidler ofte får større konsekvenser for brukeren. Til dels kan dette forklares med at bruken som regel forutsetter kontakt med illegale miljøer.

Formålet med dette kapitlet er å beskrive Frogn-ungdommens rusbruk. Vi skal først ta for oss bruk av lettere stimuli som snus og tobakk. Dernest ser vi på unges alkoholkonsum i Frogn. Hvor mange har prøvd alkohol? Hvor ofte og hvor mye drikkes det? Når kan vi snakke om et misbruk? Dernest ser vi på sammenhenger mellom ungdommenes bruk av alkohol og venners og foreldres alkoholvaner. Til slutt undersøkes ungdommenes kontakt med hasj og andre illegale rusmidler. Hvilken sammenheng er det mellom bruk av legale og illegale rusmidler?

2.1 Sigaretter og snus

De fleste vil nok vegre seg for kalle snus og sigaretter rusmidler. Pedersen (1998) hevder likevel at bruk av tobakk hører med innen rammen av et bredere perspektiv på rusmidler. I likhet med de fleste andre rusmidler er faren for å utvikle avhengighet stor. Samtidig utgjør langvarig bruk en betydelig helserisiko. Som regel vil ungdom som bruker andre typer rusmidler jevnlig også bruke snus eller sigaretter.

Tabell 2-1 på neste side viser ungdommenes røykevaner separat for de ulike boområdene i Frogn kommune. Bortimot halvparten av alle som var med i undersøkelsen oppgir at de har røykt minst en gang. Når det gjelder andelen som røyker daglig, er denne betraktelig lavere. Vi finner flest røykere blant ungdom bosatt på Skorkeberg. Her oppgir hele 27 prosent at de røyker daglig mot 19 prosent i Drøbak og 13 i Nordre Frogn. Det er videre slik at andelen som aldri har røykt noen gang er lavest blant ungdom på Skorkeberg og høyest blant ungdom i Nordre Frogn.

Tabell 2-1 Røykemønster etter boområde. Prosent.

	Drøbak	Skorkeberg	Nordre Frogn	Ikke oppgitt	Alle
Har aldri røykt	47	37	62	57	51
Har sluttet helt	23	24	12	19	19
Røyker av og til	12	13	12	6	11
Røyker daglig	19	27	13	19	19
Totalt	100	100	100	100	100
N	167	63	106	90	426

*signifikant boområdeforskjell på et 5 prosentsnivå.

På landsbasis har en allmenn bevissthet om helsemessige skader ved røyking ført til en nedgang i antall røykere. Delvis kan dette forklares med at færre ungdommer begynner å røyke nå enn tidligere. Det er først og fremst blant menn at reduksjonen av antall røykere har funnet sted. Tobakksrøyking var tidligere et typisk gutte- eller mannsfenomen. I de seneste årene har andelen som røyker fast imidlertid blitt tilnærmet lik blant kvinner og menn (Skretting 1999). Når det gjelder ungdom spesielt, viste en undersøkelse i Oslo-skolene fra 1991 at flere jenter enn gutter røykte daglig (Pedersen 1998). Er det også slik at det er jentene i Frogn som røyker mest? Røykevaner blant gutter og jenter i Frogn presenteres i tabell 2-2.

Tabell 2-2 Røykevaner etter klasstrinn og kjønn. Prosent.

	Gutt				Jente			
	8. Kl.	9. Kl.	*10. Kl.	Gr.kurs	8. Kl.	9. Kl.	*10. Kl.	Gr.kurs
Har aldri røykt	51	55	60	63	52	60	27	38
Har røykt før	29	19	18	9	23	12	22	20
Røyker, men ikke daglig	10	12	3	6	16	11	16	13
Røyker daglig	10	14	18	22	9	18	35	30
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
N	51	77	60	32	56	57	49	40

*signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentsnivå.

Både for gutter og jenter er det slik at andelen dagligrøykere er størst blant de eldste. Det er imidlertid jentene som endrer sin røykeatferd mest markant i forhold til alder. Blant 10. klassingene oppgir hele 41 prosent av jentene mot 21 prosent blant guttene at de røyker av og til eller daglig. Mens andelen gutter som aldri har røykt holder seg i overkant av 50 prosent, gjelder det samme bare for henholdsvis 27 og 38 prosent av jentene i 10. klasse og i videregående utdanning. Samlet sett kan det altså se ut som omtrent like

mange fra begge kjønn røyker på de laveste klassetrinnene, mens andelen røykere blant jentene øker mest etter hvert som ungdommene blir eldre.

Når det gjelder bruk av snus er guttene klart i flertall. 22 prosent oppgir at de bruker snus, mens bare en jente snuser av og til. Selv om jentene røyker mest kan det altså være at guttene tar igjen en del av tobakksbruken ved å snuse. Som det fremgår av tabell 2-3 reduseres kjønnsforskjellene noe når snus og sigaretter analyseres samlet. Ikke desto mindre er det fremdeles 6 prosent flere blant guttene som verken snuser eller røyker.

Tabell 2-3 Bruk av sigaretter og snus etter kjønn. Prosent.

	Gutt	Jente	Alle
Bruker aldri snus eller sigaretter	71	65	68
Snuser eller røyker	29	35	32
Totalt	100	100	100
N	229	205	434

Ikke signifikant kjønnsforskjell.

2.2 Alkohol

De fleste norske ungdommer gjør personlige erfaringer med alkohol før 20 års alderen (SIFA 1995). Dette gjelder sannsynligvis også for ungdom i Frogn Majoriteten av de som er med i undersøkelsen oppgir at de har drukket alkohol en eller flere ganger. Bare 8 prosent har aldri smakt verken øl, vin eller brennevin. Selv om de fleste har erfaringer med alkohol, er det imidlertid bare 45 prosent som oppgir at de drikker jevnlig (minst en gang i måneden). Blant disse igjen er det om lag en fjerdedel som drikker ukentlig.

Tabell 2-4 Drikkemønster etter bosted. Prosent.*

	Drøbak	Skorkeberg	Nordre Frogn	Alle
Drikkemønster				
Drikker aldri/nesten aldri	45	51	65	55
Drikker månedlig	39	38	29	34
Drikker ukentlig	16	11	6	11
Totalt	100	100	100	100
N	161	63	100	411

Signifikant boområdeforskjell på et 5 prosentnivå.

Tabell 2-4 viser andelen som nesten aldri drikker, som drikker månedlig og som drikker ukentlig for ulike boområder i Frogn. Vi ser at ungdom bosatt i Drøbak drikker noe oftere enn de resterende. Her oppgir 16 prosent at de

minst drikker en gang i uka, mot 11 og 6 prosent på Skorkeberg og i Nordre Frogn. Også når det gjelder alkoholbruk er det altså slik at ungdom bosatt i Nordre Frogn er de «snilleste i klassen». Når andelen som drikker jevnlig er såpass høy blant ungdom bosatt i Drøbak kan dette ha sammenheng med at vi finner en større andel av de eldste ungdommene her. I Skorkeberg finner vi derimot flest av de yngste. Her går hele 70 prosent i 8. eller 9. klasse, mens litt over femti prosent har tilhørighet på samme alderstrinn blant ungdom i Nordre Frogn. Når ungdom i Skorkeberg oftere oppgir at de drikker månedlig eller ukentlig enn ungdom i Nordre Frogn, ser det altså ut til å være andre forhold en alderssammensetningen blant ungdommene i de to kommunedelene som spiller inn.

Er alkoholbruken blant ungdom i Frogn høy?

I Norge er den lovbestemte aldersgrensen for kjøp av alkohol 18 år. Ikke desto mindre opplever majoriteten av norske ungdommer sin første beruselse lenge før de selv har lov til å kjøpe alkohol (Pape 1996). Dette kan blant annet henge sammen med at de grensene foreldre og andre voksne setter for ungdoms alkoholbruk er noe mer liberale enn lovverket. 30 prosent fra et nasjonalt utvalg av 15–16 åringene svarte at foreldrene tillot at de drakk alkohol ved spesielle anledninger. Også den uformelle reguleringen av alkoholbruk har imidlertid nær sammenheng med ungdommenes alder. Når vi skal vurdere om en ungdom har et uheldig alkoholkonsum, er det derfor naturlig å ta hensyn til alder. Nedenfor undersøkes alkoholbruken blant ungdom i ulike klassetrinn for seg.

Tabell 2-5 Drikkemønster etter klassetrinn og kjønn. Prosent.

	Gutt				Jente			
	8. Kl.	9. Kl.*	10. Kl.	Gr.kurs	8. Kl.	9. Kl.*	10. Kl.	Gr.kurs
Aldri/nesten aldri	68	62	53	13	81	61	50	23
Drikker månedlig	24	30	35	55	15	39	34	54
Drikker ukentlig	8	8	13	32	4	0	16	23
Totalt	100	100	101	100	100	100	100	100
N	50	74	55	31	54	54	50	39

*Signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.

Vi finner flest regelmessige forbrukere blant de eldste ungdommene. Blant grunnkurselevne er det hele 32 prosent blant guttene og 23 prosent blant jentene som oppgir at de drikker minst en gang i uka. At ungdomsskoleelever

drikker ukentlig er mer uvanlig. Samlet sett kan vi si at det er få blant de yngste Frogn-elevene som har et regelmessig alkoholforbruk. Tabell 2-5 gir videre separate opplysninger om gutters og jenters alkoholbruk. Kvinners roller og deltagelse i samfunnslivet har nærmet seg mannens på flere områder. Også når det gjelder alkoholkonsum er kjønnsforskjellene redusert de siste tre tiårene (Pedersen 1998). I tråd med dette tyder resultatene fra Frogn på små forskjeller mellom gutter og jenter i hvor ofte det drikkes. Vi ser likevel en tendens til at litt færre blant jentene enn guttene drikker ofte. Dette er i tråd med andre norske studier som viser at gutter jevnt over drikker noe oftere enn jenter i tenårene (Stefansen 1997, Hegna og Vestel 1997, Skretting 1999).

I tillegg til hyppighet og alder er definisjonen av en uheldig alkoholbruk knyttet til mengden som konsumeres. Selv om det er relativt normalt at 16-17 åringer eksperimenterer med alkohol, vil et stort alkoholkonsum i denne aldersgruppa oppfattes som problematisk. I spørreskjemaet ble ungdommene bedt om å oppgi hvor mange «drinker» de drakk siste gang de drakk alkohol. En drink tilsvarende i denne sammenheng en 1/2 flaske pils, et stort glass svakvin, et glass sterkvin eller 1 drink (ca. 4 cl.) brennevin. Alkoholmengden er omtrent den samme i de ulike «drinkene». Selv om målet er noe usikkert, får vi mulighet til å gjøre en grov sammenligning av ungdommenes alkoholkonsum uavhengig av hva de drikker. Tabell 2-6 viser det gjennomsnittlige antall drinker drukket av gutter og jenter på ulike klassetrinn siste gang de drakk.

Tabell 2-6 Antall drinker sist man drakk etter kjønn og klassetrinn. Proseneter.

	Gutter				Jenter			
	8. kl.	9. kl.	10. kl.	Gr.k.	8. kl.	9. kl.	10. kl.	Gr.k.
1 drink	41	28	15	7	54	28	9	11
2-3 drinker	25	15	18	4	25	23	26	9
4-9 drinker	28	32	30	25	21	41	46	43
10 eller mer	6	25	38	64	0	8	20	37
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
N	32	53	40	28	24	39	35	35

Ingen signifikante kjønnsforskjeller når ungdommene deles inn etter klassetrinn.

Samlet ser det ut til at mye av alkoholbruken blant ungdom er forbundet med fyll. Flertallet drikker så mye, når de først drikker, at de blir beruset. Med unntak av ungdom i 8. klasse drakk over halvparten minst 4 drinker siste gang de drakk. Blant de som har drukket alkohol minst en gang oppgir om

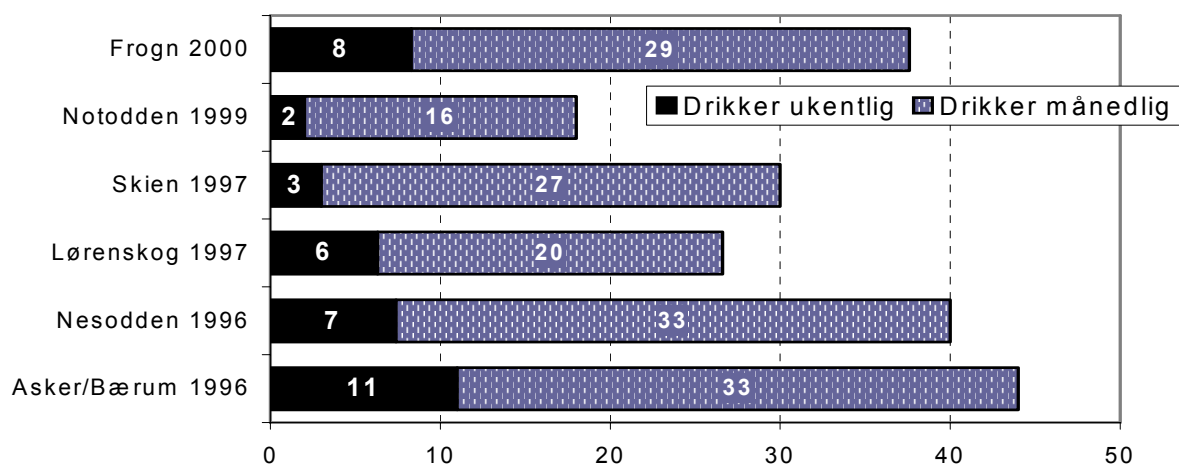
lag en tredjedel av guttene i 9. og 10. klasse og to tredjedeler på grunnkurs at de drakk minst 10 drinker forrige gang de drakk. Adskillig færre jenter har drukket så mye som 10 drinker. Blant jentene på de tre høyeste klassetrinnene er 4 til 9 drinker mest vanlig.

Det knytter seg noe usikkerhet til disse anslagene. For det første må vi regne med at de fleste vil ha problemer med å huske tilbake akkurat hvor mange «drinker» de har drukket. Særlig vil dette gjelde de yngste ungdommene som jevnt over har liten erfaring med alkohol. I lys av dette må vi regne med at opplevde kjønnsroller kan ha bidratt til å konstruere noen av de forskjellene vi finner mellom jenters og gutters alkoholkonsum. Mange vil nok oppfatte det å drikke store mengder alkohol som lite feminint, mens det råder en større aksept for at guttene drikker mye. Kanskje er det slik at guttene legger på litt ekstra når de oppgir antall drinker, mens en del jenter heller trekker fra litt. At 38 prosent av guttene i 10.klasse og hele 64 prosent i grunnkurs oppgir at de drakk minst ti drinker forrige gang de drakk, virker svært høyt. Til slutt skal vi ikke glemme at en god del (30 prosent) av ungdommene faktisk oppgir at de aldri har drukket alkohol. Det faktiske antallet storkonsumenter i ungdomsskolealder er altså mest sannsynlig lavt.

Drikker ungdom i Frogn oftere enn ungdommer andre steder? Vi kan undersøke dette nærmere ved å sammenligne resultatene fra Frogn med tall fra andre kommuner som har gjennomført tilsvarende undersøkelser. Figur 2-1 på neste side viser andelen som drikker ukentlig og månedlig blant ungdomsskoleelever i Frogn sammenlignet med resultater fra Telemarkskommunene Notodden og Skien samt Akershuskommunene Lørenskog, Nesodden, Asker og Bærum. Asker og Bærum ligger på landstoppen når det gjelder alkoholkonsum. I en ungdomsundersøkelse fra 1996 oppga bortimot halvparten av ungdomsskoleelevene at de minst drakk en gang i måneden. Sammen med Nesodden framstår disse som høykonsumkommuner i forhold til Skien, Lørenskog og Notodden.

Verken når det gjelder andelen som drikker ukentlig eller månedlig ser ungdommene i Frogn ut til å ligge særlig tilbake for de mer storbynære og folkerike kommunene Asker og Bærum. Andelen som oppgir at de drikker ukentlig tilsvarer omtrent andelen i Nesodden, mens litt færre i Frogn drikker månedlig. Med unntak av Lørenskog ser alkoholbruken blant ungdom i de fire Akershuskommunene ut til å være relativt høy. Resultatene fra en Ungdata-undersøkelse foretatt blant 9. og 10. klassinger i Skedsmo

Figur 2-1 Drikkemønster blant 8-10 klassinger i Frogn, Notodden, Skien, Lørenskog, Nesodden og Asker/Bærum. Prosent.

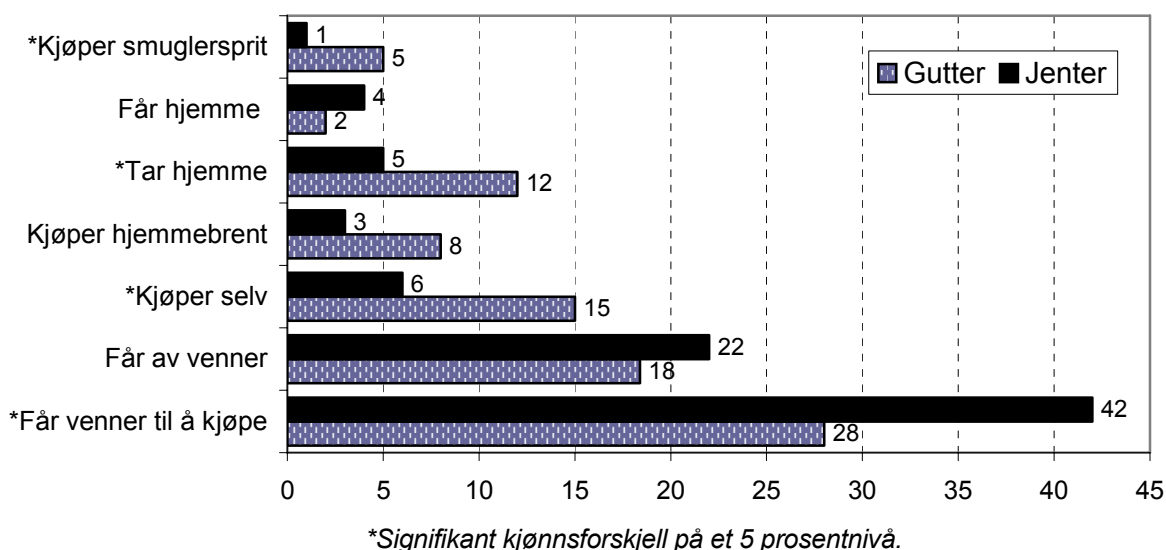

forsterker dette inntrykket (Skedsmo Kommune 1998). Omfanget av alkoholbruk blant Skedsmo-ungdommen lå litt lavere enn for ungdom i Asker og Bærum i samme aldersgruppe, men litt høyere enn for ungdom i Frogn. Oppsummert kan vi si at andelen som drikker jevnlig i Frogn er betydelig høyere enn i Skien og i Notodden. På den annen side er alkoholbruken sammenliknet med andre Akershus-kommuner, verken spesielt høy eller spesielt lav.

Den kollektive drikkekulturen

Holdninger i storsamfunnet, i familie- og vennegrupper virker inn på den enkeltes alkoholbruk. Dette er tankegangen bak teorien om *den kollektive drikkekulturen*. Betydningsfulle voksne og særlig foreldrene, virker som rollemodeller for ungdoms alkoholbruk. Samtidig kan alkohol utgjøre en naturlig del av samværet med venner. For mange er kontakt med miljøer der det drikkes, avgjørende for at ungdommene får tak i alkohol. Bare et fåtall (2) av ungdommene i undersøkelsen er gamle nok til selv å kjøpe alkohol. De fleste får altså tak i alkoholholdige drikkevarer på andre måter. Ungdommenes svar på spørsmålet om hvor de får tak i alkohol viser at eldre venner står for hovedleveransen. Bare en liten del av alkoholen stammer fra hjemmet. Et fåtall får drikkevarer av foreldrene, mens noen flere oppgir at de tar alkohol hjemme. Figur 2-2 nedenfor viser de vanligste framgangsmåtene for få tak i alkohol blant gutter og jenter i Frogn. Ungdom som aldri drikker er ikke tatt med ved utregningen av prosentandeler.

Figur 2-2 Hvordan ungdommene har fått tak i alkohol på (når de drikker) etter kjønn. Prosenten som svarer at de ofte bruker de ulike framgangsmåtene.

Både blant gutter og jenter er det slik at det å få alkohol av venner eller å få venner til å kjøpe for seg er den mest vanlige måten å få tak i alkohol på. Det er flere gutter enn jenter som oppgir at de kjøper selv, kjøper hjemmebrent og smuglersprit eller «låner» fra foreldrenes barskap. En mulig forklaring kan være at flere av jentene har eldre kjærester som kjøper for dem. Gutter har oftere kjærester på sin egen alder eller yngre, og må derfor i større grad bruke alternative strategier. I spørreskjemaet ble ungdommene spurt om kjæresten («om du har noen») drikker alkohol jevnlig. Er det i så fall slik at jentene oftere oppgir at kjæresten drikker enn det guttene gjør?

Tabell 2-7 Kjærestens drikkemønster etter kjønn. Prosent.

Har kjæresten drukket alkohol to eller flere ganger i uka i løpet av siste 12 måneder?	Gutt	Jente	Alle
Ja	8	11	9
Nei	38	32	35
Ubesvart (evt. har ikke kjæreste)	54	58	56
Totalt	100	100	100
N	229	205	434

Ikke signifikant kjønnsforskjell

Tabell 2-7 ovenfor viser andelen blant gutter og jenter som oppgir at kjæresten i løpet av de siste 12 månedene har drukket alkohol to eller flere ganger i uka. 11 prosent av jentene oppga at de har en kjæreste som drikker alkohol to eller flere ganger i uka, mens 8 prosent blant guttene krysset av for det samme. Når jentene har kjærester er det altså flere av disse enn av

guttene kjærester som drikker mye. Over halvparten har ikke svart på spørsmålet om kjærestens alkoholbruk. Sannsynligvis skyldes dette at de ikke har kjæreste. Det er imidlertid ikke bare kjærestens alkoholbruk som virker inn på ungdommens drikkevaner. Tidligere forskning har vist at drikkevanene til venner viser vel så sterk sammenheng med den enkeltes alkoholbruk (Skog 1985). Tabell 2-8 nedenfor viser andelen som oppgir at deres beste venn har drukket to ganger i uka eller oftere blant gutter og jenter.

Tabell 2-8 Beste venns drikkemønster etter kjønn. Prosjenter.

Har din beste venn drukket alkohol to eller flere ganger i uka i løpet av siste 12 måneder?	Gutt	Jente	Alle
Ja	23	15	19
Nei	74	83	78
ubesvart	3	2	3
Totalt	100	100	100
N	229	205	434

Ikke signifikant kjønnsforskjell.

Om lag en fjerdedel av guttene oppgir at deres beste venn har drukket minst to ganger i uka. Vesentlig færre jenter har venner med et slikt drikkemønster. Fordi de fleste har venner av det samme kjønn mens kjæresten som oftest tilhører det motsatte, kan det se ut som om det er flere storkonsumenter blant guttene. Som nevnt tidligere skal vi ikke se bort fra at ungdoms oppfattelse av alkoholbruk er farget av kjønnsrolleforventninger. Dette vil også gjelde rapportering av kjæresters og venners alkoholkonsum. I denne sammenheng er vi imidlertid ikke fortrinnsvis interessert i kjønnsforskjeller, men hvordan venner eller kjæresters alkoholbruk påvirker ungdommenes egne alkoholvaner. Er det slik at ungdom med såkalte «fuktige nettverk» drikker hyppigere enn Frogn-ungdom flest?

Tabell 2-9 Eget drikkemønster etter venns/kjærestens alkoholbruk. Prosent.

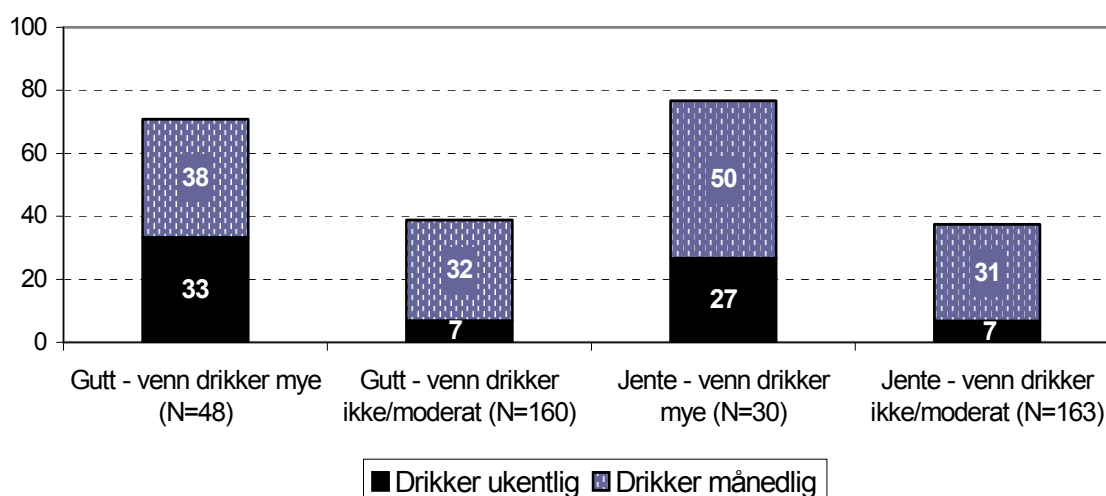
Eget drikkemønster	Har venn drukket alkohol to ganger eller flere i uka siste år?		Har kjæresten drukket alkohol to ganger eller flere i uka siste år?	
	Ja	Nei	Ja	Nei
Drikker aldri/nesten aldri	27	62	20	58
Drikker månedlig	42	31	45	33
Drikker ukentlig	32	7	35	8
Totalt	100	100	100	100
N	79	323	40	144

**signifikant forskjell i eget drikkemønster mellom ungdom med venner/kjærester som drikker og ungdom med venner/kjærester som ikke drikker.*

Tabell 2-9 viser en klar sammenheng mellom ungdommenes eget drikke-mønster og drikkevanene til venner og kjærester. Tilsynelatende preges ungdommens drikkevaner av dem de omgås med. Det kan imidlertid like gjerne være slik at det er vennen eller kjæresten som utsettes for påvirkning. Sannsynligvis er det snakk om et gjensidig forhold der ungdommene lærer av sine venner samtidig som deres egne holdninger til alkohol er med på å farge det miljøet de ferdes i. I tillegg vil ungdom som regel velge venner som har felles interesser som dem selv. Ungdom som søker spenning i form av rus velger ofte venner som gjør det samme. Det er uansett rimelig å anta at kontakt med og deltagelse i miljøer der det drikkes jevnlig ikke reduserer den enkeltes alkoholkonsum.

Det kan se ut som om ungdommene generelt overdriver alkoholbruken i omgangskretsen noe. Kun 13 prosent blant guttene og 10 prosent blant jentene sier at de drikker så ofte som en gang i uka. Til sammenligning oppgir henholdsvis 23 og 14 prosent blant gutter og jenter at deres beste venn drikker minst to ganger i uka. En slik overdrivelse har blitt kalt en «majoritetsmisforståelse» (Pedersen 1993, Hanssen og Sandvin 1993). En tendens til å overvurdere vennenes alkoholforbruk kan skape et fiktivt press mot å drikke mer for å holde tritt med de jevnaldrende. I vårt tilfelle ser det ut som om en slik «misforståelse» er mer utbredt blant guttene enn blant jentene. Er det i så fall slik at guttene i større grad påvirkes av alkoholbruken i omgangskretsen enn jentene?

Figur 2-3 Andelen blant gutter og jenter som drikker månedlig og ukentlig når venn drikker mye (har drukket minst 2 ganger i uka i løpet av siste 12 måneder) og når venn drikker moderat. Prosent.

Signifikant forskjell i drikkemønster på minst et 5 prosentsnivå både blant gutter og jenter.

Figur 2-3 viser sammenhengen mellom eget drikkemønster og venners alkoholbruk separat for gutter og jenter. Andelen som minst drikker månedlig øker noe mer blant jentene når deres beste venn drikker mye. Motsatt vokser andelen som bruker alkohol ukentlig mer blant guttene. Det ser imidlertid ikke ut til å være noen klar tendens til at guttene drikker vesentlig hyppigere enn jentene når deres beste venn har drukket alkohol minst to ganger i uka i løpet av de siste 12 månedene.

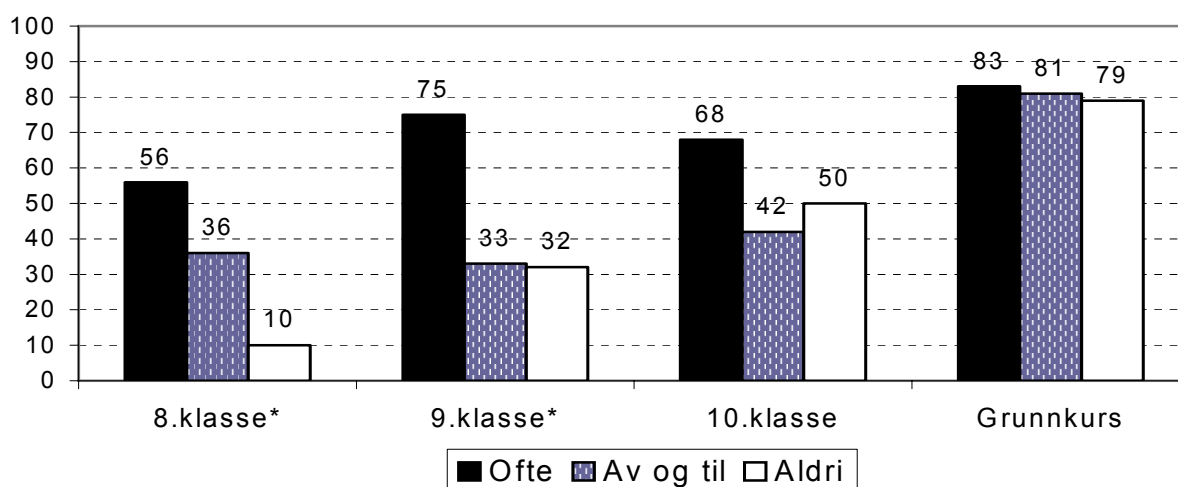
Tabell 2-10 Andelen som får alkohol hjemme ofte/av og til etter klasstrinn. Prosent.

Hender det at du får alkohol av foreldrene dine?	8. klasse	9. klasse	10. klasse	Grunnkurs
Ved spesielle anledninger*	53	47	64	65
Til søndagsmiddagen*	5	8	19	15
Får hjemme, ikke spesiell anledning*	5	6	12	15
Til å ha med på fest*	5	9	15	33
N (totalt for på hvert klasstrinn)	(109)	(136)	(115)	(72)

**Forskjellene i andelen på ulike klasstrinn som får alkohol er signifikant på et 5 prosentnivå.*

Tabell 2-10 viser andelen på de ulike klasstrinnene som får alkohol hjemme ofte eller av og til ved ulike anledninger. Vi har allerede sett at svært få av ungdommene i Frogn bruker foreldrene til å skaffe seg alkohol. Dette har sannsynligvis sammenheng med at majoriteten fremdeles er relativt unge. Naturlig nok øker andelen som får alkohol av foreldrene ettersom ungdommene blir eldre. Bare et fåtall av foreldrene med barn i ungdomsskolealder bidrar selv til de unges alkoholbruk utenfor hjemmet. Selv om de færreste får alkohol til å ta med seg på fest, er det derimot flere, også blant de yngste ungdommene, som oppgir at de får alkohol hjemme ved spesielle anledninger. Før eller siden blir de fleste ungdommer tilbudt alkohol ute. Ved å servere alkohol til de unge i hjemmet, ønsker mange foreldre å lære dem å omgå alkohol på en fornuftig måte. Alkoholservering i hjemmet er et omstridt tema. For noen år tilbake lanserte Rusmiddeldirektoratet en holdningskampanje rettet mot ungdomsforeldre (Pedersen 1998). Budskapet var at ungdom som får alkohol hjemme drikker mer ute. Er det slik at Frogn-ungdom som serveres alkohol i hjemmet ved spesielle anledninger drikker oftere enn de som aldri får alkohol av foreldrene?

Figur 2-4 Andelen som drikker månedlig eller oftere etter om de får alkohol hjemme ofte, av og til eller aldri ved spesielle anledninger. Prosent.

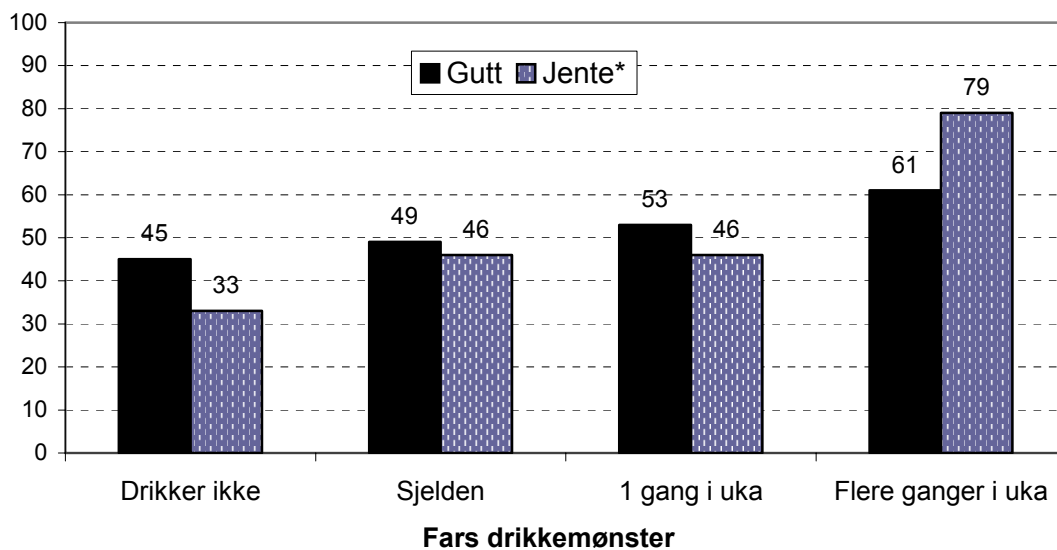
*Signifikant forskjell i andelen som drikker ukentlig på et 5 prosentnivå.

Figur 2-4 viser sammenhengen mellom foreldrenes «alkoholpolitikk» i hjemmet og andelen som drikker månedlig. Her er ungdommene spurt om de får alkohol av foreldrene ved spesielle anledninger som nyttårsaftnen eller 17 mai. Blant de yngste ungdommene er det relativt store forskjeller i drikkemønsteret til ungdom som får alkohol ofte og ungdom som aldri får alkohol. Eksempelvis oppgir 56 prosent av 8. klassingene som ofte får alkohol, mot 10 prosent av de som aldri får det, at de drikker minst en gang i måneden. I tråd med Rusmiddeldirektoratets kampanje viser det seg altså at ungdom som ofte får alkohol av foreldrene stort sett drikker hyppigere enn andre ungdommer. Mellom de som oppgir at de får av og til og de som aldri får alkohol, er det mindre forskjeller. Bare for ungdom i 8.klasse skiller ungdom som får alkohol hjemme av og til seg negativt ut i forhold til ungdom som aldri smaker alkoholholdige drikkevarer hjemme når det gjelder andelen som drikker månedlig. Det er heller ingen sammenheng mellom det å få alkohol i hjemmet ofte og ungdommens alkoholbruk blant de eldste ungdommene. Blant ungdom i grunnskurs oppgir rundt 80 prosent at de drikker månedlig enten de får alkohol hjemme ofte eller ikke. I en liknende undersøkelse fra Skien fant Øia (1998) resultater som peker i samme retning. Også her var det særlig blant de yngste at det å få alkohol hjemme hang sammen med de unges alkoholbruk.

Hvis vi ser på de som drikker ukentlig eller oftere, finner vi omtrent samme mønster i forhold til om ungdommene får alkohol hjemme ved

spesielle anledninger. Blant de yngste ungdommene er det flere som drikker ukentlig når ungdommene også får alkohol i hjemme. Etter hvert som ungdommene blir eldre er andelen som drikker ukentlig derimot størst blant de som aldri får alkohol hjemme. Mens 11 prosent i 10. klasse og 25 prosent på grunnkurs med en liberal «alkoholpolitikk» i hjemmet, drikker ukentlig, oppgir henholdsvis 18 og 29 prosent av de som aldri får alkohol hjemme det samme. Resultatene må imidlertid behandles med en viss forsiktighet. I utgangspunktet er det få ungdommer som oppgir at de drikker ukentlig. Dette gjør at utslagene vi finner i forhold til alkoholserving i hjemmet blir relativt usikre. Samlet sett ser vi likevel en tendens til at det å få alkohol i hjemmet ikke nødvendigvis er problematisk i seg selv. Alkoholserving i hjemmet henger først og fremst sammen med et stort alkoholforbruk når ungdommene får alkohol ofte eller når de er svært unge. Motsatt kan det virke som en liberal alkoholpolitikk når ungdommene blir eldre faktisk reduserer antallet storkonsumenter.

Figur 2-5 Andelen blant guttene og jentene som har vært beruset når far «ikke drikker», «sjelden drikker», «drikker en eller flere ganger i uka». Prosent.

**signifikant forskjell på et 5 prosentnivå*

Selv om ungdommene ikke serveres alkohol i hjemmet, kan foreldrenes eget alkoholbruk virke inn på alkoholkonsumet til barna. Figur 2-5 viser sammenhengen mellom fars drikkemønster og andelen som har vært beruset blant gutter og jenter. Sammenhengen mellom fars og eget alkoholforbruk er sterkere for jentene enn for guttene. Denne sammenhengen er også statistisk signifikant. Når far drikker flere ganger i uka, oppgir hele 79 prosent av jentene at de selv har vært beruset, mot 33 prosent når far er avholdende. En

tilsvarende analyse av mors drikkemønster viste at jentene lar seg påvirke av fars og mors drikkemønster på omtrent samme vis. Blant guttene var det tvert om slik at litt færre blant de som har mødre som drikker ofte, oppgir at de selv har vært beruset, enn blant de som har avholdende mødre.

2.3 Illegale rusmidler

Forbruket av illegale rusmidler er i vekst (SIFA 1999). Av narkotiske stoffer er cannabis, amfetamin og ecstasy mest utbredt blant ungdom. På landsbasis har andelen som oppgir å ha brukt hasj eller marihuana økt fra 8 prosent i 1990 til 18 prosent i 1999. Andelen som prøver ut amfetamin har også økt betraktelig. I 1999 oppga 4 prosent, mot 1 prosent i 1990, å ha brukt amfetamin. Det syntetiske rusmiddelet ecstasy har blitt omtalt som det nye motestoffet blant ungdom. Vi leser stadig i avisene om beslag av ecstasy i forbindelse med house-parties eller såkalte «morgenklubber». Illegale rusmidler handler imidlertid ikke bare om narkotika. Bruk av sniffestoff og hjemmebrent forekommer også blant ungdom. Sniffing av løsemidler er riktignok ikke direkte straffbart, men blir ofte sett i sammenheng med bruk av narkotiske stoffer (Skretting 1999). I undersøkelsen ble ungdommene spurt om de i løpet av de siste 12 månedene hadde brukt ulike former for illegale rusmidler.

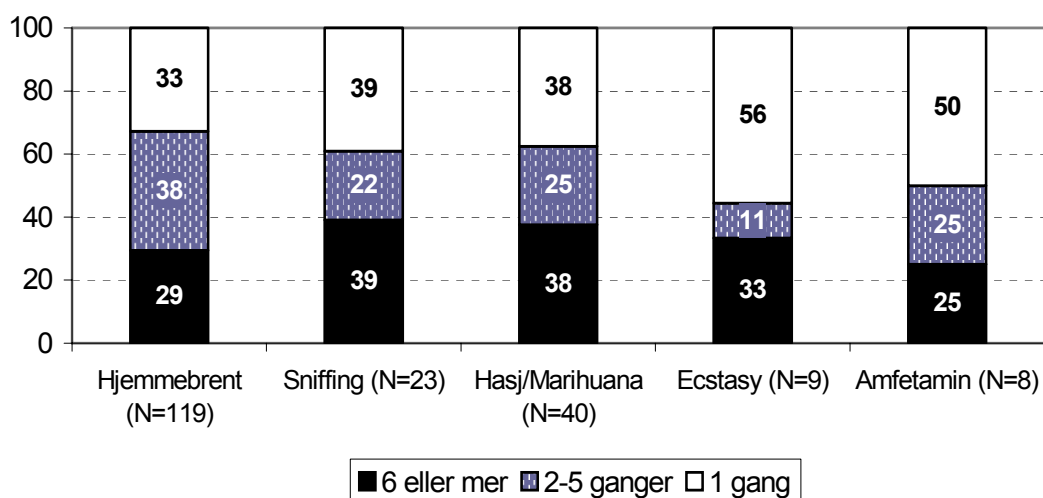
Tabell 2-11 Prosentandelen som har brukt ulike illegale rusmidler minst en gang siste 12 måneder etter boområde.

	Drøbak	Skorkeberg	Nordre Frogn	Ikke oppgitt	Alle
Hjemmebrent	31	33	21	27	28
Sniffet	5	6	5	7	6
Hasj/Marihuana	9	6	6	18	10
Ecstasy	4	2	1	1	2
Amfetamin	3	-	1	2	2
N (totalt for hvert boområde)	172	65	106	93	436

Tabell 2-11 viser prosentandelen bosatt i Drøbak, Skorkeberg eller Nordre Frogn som har drukket hjemmebrent, sniffet, brukt cannabisstoffer (hasj eller marihuana), ecstasy og amfetamin. Ikke uventet er hjemmebrent det mest utbredte illegale rusmidlet. Totalt oppgir 28 prosent å ha drukket hjemmebrent. Andelen er størst i Drøbak og Skorkeberg og noe mindre i Nordre Frogn. Hjemmebrent drikkes stort sett som erstatning for vanlig alkohol. Blant ungdomsskoleelever er hjemmebrent ofte både et billigere og et lettere tilgjengelig alternativ. Sniffing er derimot lite utbredt blant ung-

dommene i Frogn sett i forhold til tilgjengeligheten. Omtrent dobbelt så mange har forsøkt hasj minst en gang siste 12 måneder. Dette kan ha sammenheng med at sniffing gir lav prestisje i ungdomsmiljøet. I SIFAs 1999-undersøkelse ga det store flertallet av 15-16 åringer uttrykk for at de mislikte folk som sniffer (Skretting 1999). I tillegg mente de fleste ungdommene at det var store helsefarer forbundet med regelmessig sniffing. Også når det gjaldt hasjbruk var de fleste negative til regelmessig bruk. SIFAs ungdomsundersøkelser tyder likevel på at ungdom har utviklet et mer liberalt syn på bruk av cannabis i løpet av 1990-tallet. Andelen som kunne tenke seg å prøve hasj, hvis dette ikke var forbundet med en fare for å bli arrestert, er fordoblet i løpet av denne perioden. Ecstasy og amfetamin er svært marginale rusmidler blant Frogn-ungdommen. Hvis vi likevel skal si noe om utbredelse, er tendensen at andelen som har hatt kontakt med slike tyngre narkotiske stoffer er størst i Drøbak. Det samme gjelder sannsynligvis for bruk av hasj/marihuana.

Figur 2-5 Andelen blant ungdom som har prøvd illegale rusmidler som har brukt disse 1 gang, 2-5 ganger og 6 ganger eller mer siste år. Prosent.

Ungdom som har drukket hjemmebrent, sniffet, prøvd hasj/marihuana, ecstasy eller amfetamin kun *en* gang fortsetter ikke nødvendigvis å bruke disse stoffene. For de fleste handler bruk av illegale rusmidler om eksperimentering. Figur 2-5 ovenfor viser Frogn-ungdommenes brukermønster når det gjelder ulike typer illegale rusmidler.

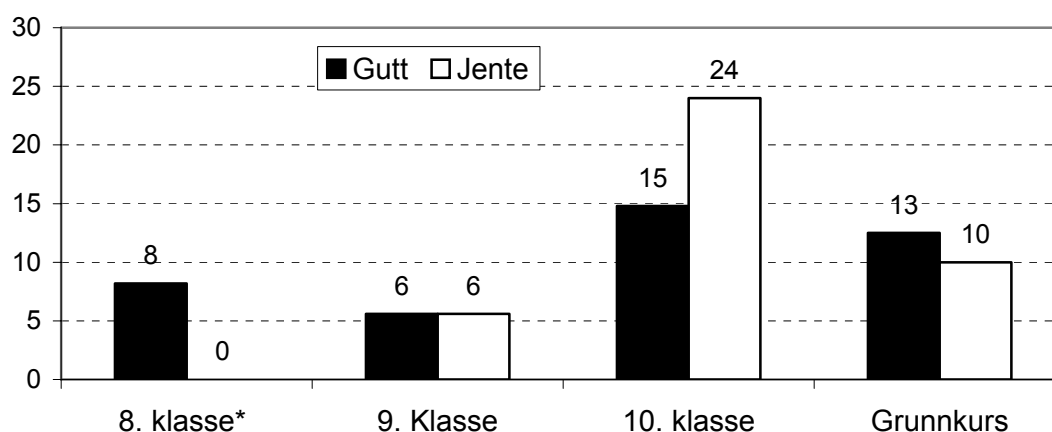
I utgangspunktet er andelen som i det hele tatt har prøvd tyngre narkotiske stoffer liten. Om lag halvparten av de som har brukt amfetamin eller

ecstasy har brukt stoffene en gang siste år. Det er dermed snakk om svært få vanebrukere av denne typen rusmidler. Når det gjelder hasj og løsemidler, er det litt flere som bruker slike rusmidler mer enn en gang. Her er gruppa av vanebruker, de som har brukt stoffene mer enn 6 ganger, omtrent like stor som gruppa av eksperimentbrukere (1 gang). Færre oppgir at de har forsøkt slike stoffer 2-5 ganger. Det kan se ut som om de som først prøver hasj eller sniffing enten bare gjør dette en gang, eller at de forsetter å bruke slike rusmidler jevnlig. Et slikt brukermønster kan ha sammenheng med disse rusmidlenes illegale karakter. Selv om flere fristes til å prøve *en* gang, er det sannsynligvis først og fremst i mer avgrensede miljøer at slike stoffer brukes mer enn en gang, og her brukes de også jevnlig. Blant de som har drukket hjemmebrent finner vi derimot flest i gruppa som oppgir at de har gjort dette 2-5 ganger. Bruk av hjemmebrent inngår trolig ikke i en subkulturell kontekst i like stor grad som andre illegale rusmidler (Øia 1998).

Hasjbruk¹

Som vist ovenfor er hasj det mest utbredte illegale rusmiddelet nest etter hjemmebrent. Nesten 10 prosent oppgir at de har brukt hasj minst en gang siste år. Figur 2-6 nedenfor viser hvordan disse fordeler seg i forhold til klassetrinn og kjønn.

Figur 2-6 Andelen som har røykt hasj etter klassetrinn og kjønn. Prosent.

*Signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.

Samlet sett har omtrent like mange jenter som gutter brukt hasj. Andelen hasjrøykere blant gutter og jenter på de ulike klassetrinnene varierer likevel en del. Som for alkoholbruk og sigarettøyking er det slik at flere gutter

¹ Hasj er det mest vanlige cannabisstoffet i Norge.

debuterer tidlig. Jentene tar igjen dette forspranget etter hvert som de blir eldre. Ingen av 8.klassejentene har røykt hasj, mot 8 prosent blant guttene. Motsatt oppgir hele 24 prosent blant jentene i 10.klasse at de har brukt hasj minst en gang siste år. I denne aldersgruppa er tallet for guttene betydelig lavere (15 prosent).

Når det gjelder grunnkurselevne, er prosentandelen hasjrøykere overraskende lav sammenlignet med 10.klassingene. Elevene fra videregående er imidlertid ikke representative for sin årsklasse i og med at ikke alle ungdommer fortsetter i videregående utdanning. I tillegg er det kun elever ved Nesodden, Ås eller Vestby videregående skoler som er med i undersøkelsen. Andelen hasjrøykere kan meget mulig være høyere blant ungdom som ikke er i videregående utdanning eller som har valgt videregående skoler i Oslo. Om vi sammenligner denne aldersgruppas hasjbruk med bruk av andre typer rusmidler, kan den lave andelen hasjbrukere virke overraskende. Grunnkurselevne drikker mest alkohol og de røyker om ikke mer, så i hvert fall omtrent like mye som de eldste i ungdomsskolen. En mulig forklaring kan, som antydnet ovenfor, være at det er litt andre ungdommer som tiltrekkes av hasj enn av andre mer tradisjonelle rusmidler, og at flere av disse enten ikke velger videre utdanning eller søker seg til skoler utenfor Nesodden, Ås eller Vestby.

På landsbasis oppga rundt 10 prosent blant 10.klassingene i 1999 at de har brukt hasj minst en gang (Skretting 1999). Andelen hasjrøykere i Frogn (21 prosent) på siste trinn i grunnskolen ligger altså godt over landsgjennomsnittet. En undersøkelse fra Bergen, også foretatt i 1999, viste imidlertid at 23 prosent i 10.klasse hadde røykt hasj minst en gang (Skutle m.fl. 2000). Samme år fant SIFA i sine undersøkelser for Oslo at andelen som oppga at de hadde prøvd hasj lå på 16 prosent for 10. klassingene (Skretting 1999). Sammenlignet med større bykommuner som Bergen eller Oslo er Frogn en liten kommune med et relativt lavt innbyggertall. På den annen side kan kommunens korte avstand til hovedstaden skape en smitteeffekt når det gjelder ungdoms narkotikabruk. Er det slik at hasjbruken blant Frogn-ungdommen er spesielt høy eller ligner ungdom i Frogn på ungdom i andre Akershus-kommunene også når det gjelder denne typen rusmiddelbruk?

Som vist i tabell 2-12 nedenfor ligger andelen i Frogn som har brukt hasj minst en gang siste år, ikke tilbake for andelen i andre hovedstadsnære kommuner som Lørenskog, Nesodden, Asker og Bærum eller Skedsmo. Frogn ligger på topp både blant 8.klassingene og blant 10.klassingene. Vesentlig færre ungdommer både i Nesodden, Notodden og Skien oppgir at

de har røykt hasj. Selv om antallet som har prøvd hasj er høyt, særlig blant 10.klassingene, er det ikke nødvendigvis slik at hasjbruken blant ungdom i Frogn skiller seg ut i sterk negativ grad.

Tabell 2-12 Andel som har brukt hasj eller marihuana en eller flere ganger siste år etter klassetrinn i Frogn, Notodden, Skedsmo, Skien, Lørenskog, Nesodden, Asker/Bærum og Oslo. Prosent.

Brukt hasj siste år?	8. klasse	9. klasse	10. klasse	Grunnkurs	N*
Frogn 2000	4	7	21	8	406
Notodden 1999	2	7	13	7	515
Skedsmo 1998	-	14	18	-	625
Skien 1997**	2	6	11	-	795
Lørenskog 1997**	3	9	12	24	992
Nesodden 1996**	2	3	10	18	552
Asker/Bærum 1996**	4	9	15	-	2777
Oslo 1996**	-	7	12	20	10947

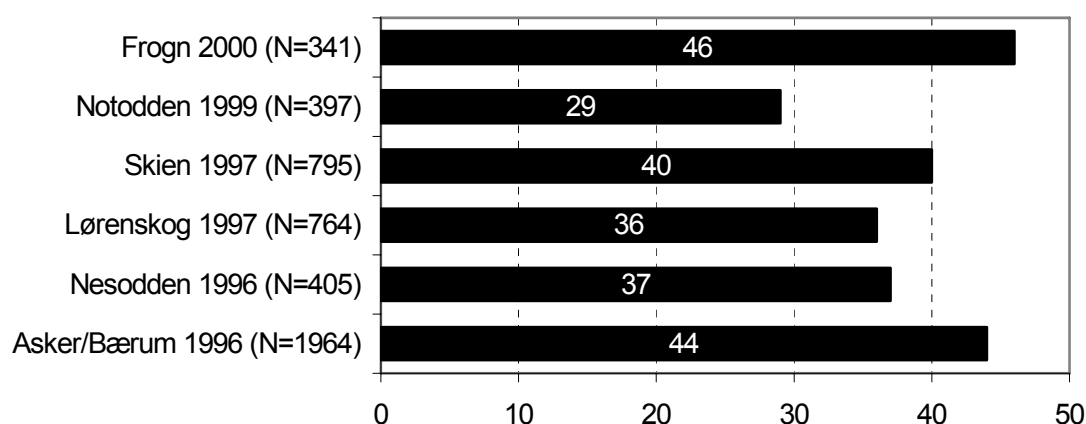
*Totalt antall som har svart på spørsmålet om hasjbruk

**Gammel klassetrinnsordning er omgjort til ny (eks: 7.klasse=8.klasse osv).

Tallene både for Nesodden, Asker og Bærum og for Oslo er innhentet i 1996. Når vi vet at forbruket av illegale rusmidler på landsbasis, særlig hasj, har økt de siste årene, er det sannsynlig at tallene for disse kommunene vil være noe høyere i dag. Skedsmoundersøkelsen, som er av nyere dato, støtter opp under en slik antagelse. Også her er andelen på ungdomstrinnet som har røykt hasj minst en gang siste år, relativt høy. Til slutt må vi ta høyde for at resultatet blant 10.klassingene i Frogn til en viss grad skyldes tilfeldigheter. Det faktiske antallet som oppgir at de har røykt hasj i denne aldersgruppa er 21. I praksis kunne det godt ha vært slik at disse 21 ungdommene var sammen på *en* fest der det ble røykt hasj eller at de har fått hasj fra samme kilde. Det viser seg likevel at minst halvparten blant disse også har brukt hasj flere ganger siste år.

I og med at hasj er et illegalt rusmiddel skulle man tro at dette var vanskelig å få tak i, særlig for de yngste ungdommene. For å undersøke tilgjengeligheten ble ungdommene spurt om de selv trodde at de kunne få tak i hasj i løpet av to til tre dager. 49 prosent oppga at de kunne skaffe hasj. 22 prosent trodde ikke dette var mulig, mens 29 prosent var usikre. Nesten halvparten av Frogn-ungdommene mener altså at de kan få tak i hasj hvis de ønsket det. Er denne høye prosenten spesiell for Frogn, eller finner vi liknende andeler blant ungdom i andre kommuner?

Figur 2-7 Andelen i 8.-10. klasse som tror de kan skaffe hasj i Frogn, Notodden, Skien, Lørenskog, Nesodden og Asker/Bærum.

Figur 2-7 viser andelen på ungdomstrinnet som tror de kan skaffe hasj i Frogn, sammenlignet med andelen i en del andre Ungdata-kommuner. Ungdomsskoleelevene i Frogn rapporterer om størst tilgjengelighet blant disse seks kommunene. Også i dette tilfellet er det imidlertid vanskelig å sammenligne direkte på grunn av den tidsperioden som ligger mellom flere av undersøkelsene. Andelen som tror de kan få tak i hasj blant Frogn-ungdommen i år 2000 er imidlertid ikke vesentlig større enn i Asker og Bærum i 1996. Ungdommenes antagelser om tilgjengelighet sier ikke nødvendigvis noe om hvor lett det faktisk er å få tak i hasj. Forestillinger om tilgjengeligheten vil sannsynligvis være farget av hvordan denne omtales både i lokale og nasjonale medier. Det faktum at bortimot halvparten mener de kan skaffe hasj i løpet av kort tid, forteller likevel at mange unge i Frogn tror at hasj er et lett tilgjengelig rusmiddel.

Til slutt ble ungdommene spurt om deres beste venn hadde brukt hasj i løpet av det siste året. 12 prosent blant guttene og 11 prosent blant jentene oppga at deres beste venn hadde røykt hasj minst en gang i løpet av de siste 12 månedene. Dette er en noe høyere prosentandel enn andelen som oppgir at de selv har røykt hasj i samme tidsperiode. Forskjellen mellom eget forbruk og antatt forbruk blant venner er likevel mindre markant enn for alkohol.

Tabell 2-13 Egen hasjbruk etter beste venns hasjbruk og kjønn. Prosent.

Har venn brukt hasj siste 12 mnd.?	Gutt*	Jente*	N**
Ja	57	50	45
Nei	3	4	349
Alle	10	9	394

*Signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.

***Totalt antall som oppgir at venner og kjærester har brukt /ikke brukt hasj blant de som er med i tabellen.*

Tabell 2-13 viser ikke uventet sammenheng mellom venners hasjvaner og egen hasjbruk. Bare en liten andel blant de som oppgir at deres beste venn ikke har brukt hasj har selv røykt, mens over halvparten som har en bestevenn som røyker også har røykt hasj selv.

2.4 Kombinasjonsbruk

Hasj er i ferd med å få fotfeste i deler av den vanlige ungdomskulturen. På landsbasis er det flere ungdommer som oppgir at de har prøvd hasj i dag enn for ti år siden. Samtidig brukes stoffet delvis i resurssterke miljøer. I tråd med den økte utbredelsen har debatten om legalisering av rusmidlet blitt vanligere i media. Et argument mot legalisering er at stoffet virker som en introduksjon til tyngre narkotiske stoffer. De fleste som utvikler et alvorlig narkotikamisbruk røyker hasj før de går over til tyngre stoffer. For Dagbladets nettavis beskriver rusmisbrukeren Haakon nettopp en slik sammenheng mellom bruk av hasj og tyngre stoffer som speed og amfetamin:

Det begynte vel med spenningen rundt hasjpipa. Det gjorde meg til en av de tøffe gutta. Så balet det på seg med speed og amfetamin...
(Dagbladets nettsider 26.05.00).

Hvilken sammenheng finner vi mellom hasjbruk og det å prøve ut tyngre narkotiske stoffer blant Frogn-ungdommen? Tabell 2-14 viser andelen blant de ungdommene som har brukt og blant de som ikke har brukt et bestemt rusmiddel siste år, som også bruker eller har brukt andre rusmidler. Tabellen må leses fra venstre til høyre.

Vi finner en klar sammenheng mellom bruk av hasj og tyngre narkotiske stoffer blant ungdom i Frogn. Å ha prøvd hasj er nærmest en forutsetning for at ungdommene også har brukt ecstasy og amfetamin. Som det framgår av tabellen har nesten 22 prosent av alle som har røykt hasj minst en gang siste år også prøvd amfetamin. Blant ungdom som ikke har brukt hasj er det derimot ingen som har brukt amfetamin. Hvis vi tar utgangspunkt i de som har prøvd amfetamin, ser vi at alle disse (100 prosent) også har røykt hasj minst en gang siste år. Litt færre, men likevel en betraktelig andel 67 prosent (blant de som har prøvd ecstasy), oppgir det samme. Selv om de fleste som prøver amfetamin eller ecstasy har prøvd hasj, må vi ikke glemme at majoriteten av de som bruker hasj ikke prøver tyngre stoffer. Bare 16

prosent av hasjrøykerne har prøvd ecstasy, mens 22 prosent har prøvd amfetamin.

Tabell 2-14 Sammenhengen mellom bruk av ulike rusmidler. Prosent.

Når den enkelte...		Andelen som bruker jevnlig/har brukt ulike rusmidler siste 12 måneder:						
		Bruker tobakk	Driker ukentlig	Hjemmebrent	Har sniffet	Har røykt hasj	Har prøvd ecstasy	Har prøvd amfetamin
...bruker snus/sigaretter?	Nei		4	13	1	2	0,4	0,4
	Ja		27	60	15	27	6,2	5,4
...driker...	nesten aldri	10		8	1	1	0,5	-
	månedlig	51		50	6	13	3,0	3,0
	ukentlig	75		64	26	36	8,9	8,9
...drukket hjemmebrent?	Nei	18	6		2	4	0,7	0,7
	Ja	69	25		14	22	6,1	5,3
...har sniffet?	Nei	29	9	25		6	0,5	0,8
	Ja	91	57	74		64	33,3	23,8
...har brukt hasj?	Nei	26	32	25	2		0,8	-
	Ja	88	45	68	37		16,2	21,6
...har prøvd ecstasy?	Nei	31	11	28	4	8		0,5
	Ja	89	44	78	78	67		66,7
...har prøvd amfetamin?	Nei	31	11	28	4	7	0,8	
	Ja	88	50	75	63	100	75,0	
Totalt i hele utvalget		31	11	28	6	9	2,2	2,0

I tillegg til at hasj kan virke som en introduksjon til tyngre narkotiske stoffer, henger hasjbruk i stor grad sammen med bruk av legale rusmidler som sigaretter og alkohol. Forskning tyder på at rusmidler introduseres i en gitt rekkefølge, legale rusmidler introduseres før de illegale (Pedersen 1998). Det blir for enkelt å koble lettere og tyngre narkotiske stoffer uten også å vise til en sammenheng mellom legale og illegale rusmidler. De fleste som senere bruker tyngre narkotiske stoffer lærer først å bruke tobakk og alkohol. Som det framgår av tabell 2-14 er det slik at ungdom i Frogn som jevnlig bruker tobakk og alkohol oftere har erfaringer med illegale rusmidler enn de som ikke bruker slike legale rusmidler.

Sniffing ser samlet sett ut til å være en noe sterkere indikator for et bredt rusmiddelbruk enn hasjrøyking. En ungdom kan godt ha prøvd hasj uten at hun har sniffet. Det er mer sannsynlig at hun prøver hasj hvis hun også har ruset seg på løsemidler. Videre er andelen som oppgir å ha brukt tyngre stoffer som amfetamin og ecstasy, noe større blant de som oppgir at de har sniffet løsemidler enn blant hasjrøykerne.

Svakest sammenheng finner vi mellom hjemmebrent og bruk av andre illegale rusmidler. Andelen som har eksperimentert med ulike typer narkotika blant de som også har drukket hjemmebrent, tilsvarer omtrent andelen blant ungdom som røyker jevnlig. Det er videre relativt få blant de som har drukket hjemmebrent som også bruker tobakk jevnlig eller drikker ukentlig. Det å ha drukket hjemmebrent henger altså i relativt liten grad sammen med et bredt rusmiddelbruk. Som antydnet ovenfor er hjemmebrent i mindre grad enn hasjrøyking og sniffing knyttet til et problematisk rusmiddelforbruk.

Selv om vi finner en sammenheng både mellom illegale og legale rusmidler og mellom lettere og tyngre narkotiske stoffer, er det usikkert hvorvidt det er en årsakssammenheng mellom disse formene for rusmiddelbruk. Forklaringen kan like gjerne være at ulike bakenforliggende årsaker fører til bruk både av lettere og tyngre narkotiske stoffer. Den enkeltes tilbøyelighet til å søke spenning, «sensation seeking», kan være *en* slik bakenforliggende forklaring (Pedersen 1998). I tillegg kan særlig vanskelige oppvekstforhold eller kontakt med spesielt belastede miljøer også virke inn. Et bredt rusmiddelbruk henger sannsynligvis sammen med flere slike bakenforliggende faktorer. Det er likevel mulig at selve det at man har debutert med en type rusmiddel gjør terskelen lavere for å gå videre med et annet. Når vi finner en sammenheng mellom bruk av ulike rusmidler, kan dette sannsynligvis forklares som et sett av grenser som ungdommene trår over. Hva som gir spenning eller virker grensesprengende vil til en viss grad være avhengig av alder. Jevnt over bruker eldre ungdommer flere rusmidler enn de yngste. En slik skjevhet vil i seg selv produsere en sammenheng mellom bruk av ulike rusmiddeltyper. Separate analyser for de ulike klassetrinnene som er med i undersøkelsen viser imidlertid et tilsvarende mønster når det gjelder sammenhengen mellom ulike typer rusmidler.

Fire ruskategorier

At ungdom eksperimenterer med alkohol må regnes som normalt. Det er når bruken av rusmidler får et visst omfang eller inkluderer illegale rusmidler at den kan bli problematisk. For å undersøke Frogn-ungdommenes omgang med rusmidler under ett lager vi her et samlemål for rusmiddelbruk. Ut fra en tanke om at ulike stoffer markerer grader eller nivåer i ungdoms rusmiddelbruk lager vi en indeks for rusmiddelbruk med mulige verdier fra 0 til 17, bygget opp på følgende måte:

0 poeng	1 poeng	2 poeng	3 poeng
---------	---------	---------	---------

Tobakk	ikke	jevnlig	-	-
Alkohol	ikke	månedlig	ukentlig	-
Hjemmebrent	ikke	en gang	mer enn en gang	-
Sniffing	ikke	-	en gang	mer enn en gang
Hasj	ikke	-	en gang	mer enn en gang
Ecstasy	ikke	-	-	en gang eller flere
Amfetamin	ikke	-	-	en gang eller flere

Gjennomsnittet for alle ungdommene i undersøkelsen ligger rundt 1,5. At gjennomsnittet er såpass lavt skyldes at 48 prosent aldri har brukt verken tobakk, drukket alkohol eller prøvd ulike illegale stoffer. Blant de som har brukt minst et rusmiddel er gjennomsnittstallet 3,07.

Samlet sett har guttene en noe høyere gjennomsnitt (1,56) enn jentene (1,40). Videre ligger ungdom fra den øverste sosialgruppa, her kalt mellomlaget, noe lavere (1,16) enn ungdom med fedre i manuelle yrker (1,56) og ungdom med fedre i lavere funksjonærstillinger (1,49). Verken mellom gutter og jenter eller mellom de ulike sosialgruppene er forskjellene signifikante. Guttene oppgir både at de drikker oftere og litt større mengder enn jentene. Likevel ser det samlede forbruket av rusmidler altså ikke ut til å være vesentlig høyere. Bare når det gjelder klassetrinn finner vi signifikante forskjeller.

I de videre analysene av ungdoms rusmiddelbruk skal vi, basert på indeksen ovenfor, dele ungdommene inn i fire ruskategorier, *avholdende*, *moderte brukere*, *intensive brukere* og *illegale brukere*. Ungdom som verken bruker tobakk, drikker eller har prøvd illegale stoffer (0 poeng) plasseres blant de avholdende. *Moderate brukere*, omfatter ungdom som får opp til 2 poeng på indeksen. Under den tredje gruppa sorterer ungdom med 2 til 5 poeng. Et slikt brukermønster kalles her *intensiv bruk*. Den siste kategorien, *illegale brukere*, består av ungdom som har over 5 poeng på indeksen. Disse ungdommene bruker som regel legale rusmidler samtidig som de har brukt et eller flere illegale rusmidler.

48 prosent av ungdommene i Frogn befinner seg blant de avholdende, 24 prosent er moderate brukere, 20 prosent oppgir et intensivt bruk av rusmidler mens 8 prosent faller i gruppa av illegale brukere. Tabell 2-15 nedenfor viser en oversikt over andelen som oppgir at de bruker/har prøvd ulike stoffer i de fire rusmiddelgruppene. Ingen av ungdommene i kategorien moderat bruk har prøvd illegale rusmidler. Derimot sorterer nesten alle som

har brukt amfetamin, ecstasy eller som har sniffet i kategorien kalt illegal bruk. Det samme gjelder for nesten tre fjerdedeler av hasjrøykerne.

Tabell 2-15 Andelen som bruker/har prøvd ulike rusmidler i de forskjellige rus-kategoriene. Prosent.

	Avholds	Moderat bruk	Intensiv bruk	Illegal bruk	Totalt	N
Bruker tobakk jevnlig	-	34	43	24	101	140
Drikker månedlig	-	49	38	12	100	138
Drikker ukentlig	-	13	53	34	100	47
Drukket hjemmebrent	-	16	59	25	100	119
Sniffet	-	-	9	91	100	23
Prøvd hasj	-	-	28	73	101	46
Prøvd ecstasy	-	-	11	89	100	9
Prøvd amfetamin	-	-	-	100	100	8

3 Fritidsmønstre

Fritiden er tid vi har til overs når tid brukt på arbeid og utdanning trekkes fra. Alle ungdommene som er med i undersøkelsen er under utdanning. De fleste går fremdeles i grunnskolen. Her deltar de i aktiviteter som i stor grad er like for alle ungdommer på deres alder. I fritiden har ungdommene i større grad mulighet til å gjøre det de selv har lyst til. Aktiviteter som korpsøving og frimerkeklubb gir ganske andre assosiasjoner enn kick-boksing og «houseparties». Forsterket av ulike symboler, som klær, musikksmak og sjargong kan fritidssyssel signalisere tilhørighet til ulike subgrupperinger av ungdom. Et spørsmål som stilles i dette kapitlet er om vi finner sammenhenger mellom ungdoms bruk av fritiden og deres omgang med rusmidler.

Mesteparten av ungdoms fritid er ikke bundet opp i faste tider eller til bestemte sosiale grupperinger. Vi kan likevel snakke om ulike mønstre i ungdom daglige aktiviteter. Slike mønstre kan for eksempel knyttes til hvem ungdommene er sammen med og hvor de oppholder seg. Vi kan skille mellom tre sentrale fritidsarenaer: en *hjemme- eller privatlivsarena*, en *åpen, offentlig arena* og en tredje arena for *organiserte fritidsaktiviteter* (Lorentzen, 1984). Vi starter med å gi en oversikt over Frogn-ungdommens fritidsvaner og skiller i denne sammenheng mellom hjemme- og uteorientert fritid. Videre undersøkes ungdommenes bruk av og trivsel i nærmiljøet. Til slutt skiller vi mellom organisert og uorganisert fritidsaktiviteter. Under hvert punkt undersøkes sammenhengen mellom bruk av rusmidler og ungdoms fritidsvaner.

3.1 Den daglige fritiden

For å få et bilde av dagligdagse gjøremål presenteres først en oversikt over hvilke fritidsaktiviteter som er mest vanlige blant ungdom i Frogn. Tabell 3-1 viser andelen blant gutter og jenter som oppgir at de har drevet med ulike aktiviteter minst to ganger siste uke. Aktivitetene er ordnet etter fallende hyppighet. Aktivitetene er ulike i sin karakter. Det er derfor ikke uventet at relativt få har drevet med ridning, vært på møte i en forening eller på selvforsvarstrening så ofte som to ganger siste uke. Derimot oppgir nesten alle at de har sett på TV eller hørt på musikk minst to dager siste uke, mens en tredjedel har sett på video minst to ganger. Som nordmenn flest bruker Frogn-ungdommene store deler av fritiden til å slappa av og la seg

underholde. Fritiden i Frogn har også en mer aktiv og sosial karakter. Blant annet utgjør samværet med venner en betydelig del av fritiden for de fleste ungdommene i Frogn, både i og utenfor hjemmet.

Tabell 3-1 Andelen som har drevet med ulike aktiviteter to ganger eller oftere siste uke (siste 7 dager). Prosent.

	Gutt	Jente	Alle
Sett på TV	91	94	93
Hørt på musikk*	84	93	88
Gjort lekser	86	81	83
Vært sammen med venner hjemme hos deg/hos dem	70	70	70
Brukt størstedelen av kvelden ute sammen med venner	54	56	55
Hjemme alene, evt. med far, mor, søsken hele kvelden	50	57	54
Hjulpet til hjemme (vasket, ryddet osv)	41	49	45
Vært på Internett*	53	32	43
Brukt datamaskin til annet enn spill*	54	29	42
Drevet med trening i et idrettslag*	44	33	39
Dratt til nærmeste by eller inn til sentrum	35	41	38
Spilt dataspill*	58	14	37
Sett på video	38	33	36
Trimmet på egenhånd (løpt en tur, gått i svømmehall etc.)*	37	26	31
Vært helt alene hjemme mesteparten av kvelden	26	27	26
Besøkt familie	24	28	26
Gått på kafé eller snackbar	22	20	21
Gjort noe sammen med mor og far (hobby, trening e.l.)	23	19	21
Besøkt nabo	19	21	20
Hatt jobb etter skolen	18	20	19
Kjørt/sittet på med bil/motorsykel/moped for moro skyld	14	16	15
Spilt andre spill (kortspill, spørrespill etc.)	14	14	14
Stått og hengt ved gatehjørne/kiosk/bensinstasjon e.l.	15	11	13
Tegnet, malt eller skrevet dikt hjemme på egen hånd*	8	18	13
Vært i fritidsklubb	11	10	10
Passet søsken	8	9	9
Vært på kampsport- eller selvforsvarstrening*	13	2	8
Drevet med hester, riding*	2	10	6
Vært på treningsstudio/helsestudio	8	4	6
Vært på øving eller spilt instrument sammen med andre	8	5	6
Skrudd på bil, moped eller motorsykel*	7	3	5
Vært på møte i et lag eller forening	6	3	5
Drevet med dans, jazzballett, aerobic, folkedans o.l.*	1	8	5
Spilt rollespill*	8	1	4

**signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.*

Vel 80 prosent oppgir at de har lest lekser minst to ganger den siste uka. Omtrent like mange jenter som gutter har krysset av for dette. Samlet oppgir 17 prosent at de har lest lekser mindre enn to dager. Dette virker lavt med tanke på de krav som stilles til utdanning i dag. Videre bruker guttene en større andel av fritiden foran datamaskinen enn jentene. Det er vesentlig flere gutter enn jenter som har vært på nettet, spilt dataspill eller brukt data til andre formål minst to ganger siste uke. 75 prosent fra begge kjønn har krysset av for at de har tilgang til internett hjemme. Likevel oppgir kun 56 prosent av jentene, mot 73 prosent av guttene, at de har vært på nettet minst en gang de siste syv dagene. Kjønnforskjellen i internettbruk er imidlertid mindre enn for bruk av datamaskinen til andre gjøremål. Særlig er dataspill mer populært blant guttene. Nesten 80 prosent oppgir at de har spilt på data minst en gang siste uke, mens litt mindre enn halvparten av jentene har krysset av for dette. At bruk av data fremdeles er guttenes domene er verdt å merke seg i et likestillingsperspektiv. Det er sannsynlig at nettopp denne typen kunnskap vil være ettertraktet i en framtidig utdannings- og jobb-situasjon.

Hjemme- og uteorientert fritid

Like interessant som å se på deltagelse i enkeltaktiviteter, er det å undersøke hvordan ungdom kombinerer sine fritidssysler. De ulike aktiviteter skiller seg fra hverandre eller ligner hverandre med hensyn til hvem man er sammen med og hvor man oppholder seg. Noen aktiviteter utøves på arenaer som i stor grad er voksen- eller foreldrekontrollerte, mens andre aktiviteter i større grad er orientert mot ungdomsgruppa, gjengen eller vennemiljøet (Øia 1994). Vi kan skille mellom *uteorienterte* og *hjemmeorienterte* fritidsaktiviteter. Bakken (1998) legger vekt på at de ulike fritidsarenaene gir varierende betingelser når det gjelder foreldres og andre voksnes mulighet til å kontrollere de unge. Ved selv å delta i de unges aktiviteter i hjemmet, eller bare ved å være til stede, får foreldrene oversikt over hva de unge driver med. Utenfor hjemmet kan ungdommene i større grad unndra seg kontroll og innsyn fra familien. Fordi foreldrekontrollen sannsynligvis er mer markant i hjemmet, kan det forventes at ungdom som bruker mesteparten av fritida her har mindre kontakt med rusmidler enn ungdom som sjelden er hjemme. Ungdom som søker ut til mindre voksenstyrte arenaer i fritiden vil sannsynligvis oftere komme i kontakt både med legale og illegale rusmidler.

Graden av ute- eller hjemmeorientering i ungdoms fritidsaktiviteter måles her ved å slå ungdommenes deltagelse i en rekke av fritidsaktivitetene fra tabell 3-1 sammen til to fellesmål på ute- og hjemmeorientering. Deltagelse i fritidsaktiviteter som foregår i hjemmet, sammen med foreldre eller andre familiemedlemmer uttrykker en hjemmeorientert fritid. Aktiviteter som skjer utenfor foreldrehjemmet sammen med jevnaldrende vil derimot representere en uteorientert fritid. I tillegg til en vurdering av hvilke enkeltaktiviteter som henger substansielt sammen har vi ved hjelp av *faktoranalyse* undersøkt hvilke enkeltaktiviteter som ofte utøves av en og samme person. Tabell 3-2 viser resultatet av en tofaktorløsning der ti av fritidsaktivitetene fra tabell 3-1 inngår. Aktiviteter som ikke passer meningsfullt inn i en av de to fritidsprofilene er utelatt.

Tabell 3-2 Fritidsprofiler. Faktoranalyse^a

	Ute-orientert	Hjemme-orientert	h ²
Gått på kafé eller snackbar	0,72		0,535
Brukt kvelden ute sammen med venner	0,70		0,546
Stått og hengt på et gatehjørne, ved kiosk o.l.	0,66		0,441
Dratt til nærmeste by eller inn til sentrum	0,62		0,455
Vært i fritidsklubb	0,53		0,278
Vært hjemme alene/sammen med far, mor, søsken	-0,52	0,48	0,499
Hjulpet til hjemme (vasket, ryddet osv)		0,71	0,512
Gjort noe med mor og far (hobby, trening e.l.)		0,62	0,395
Gjort lekser		0,57	0,375
Besøkt familie		0,48	0,256
Egenverdi	2,54	1,75	
Forklart varians (prosent)	24,6	18,3	

^aPrincipal komponent analyse. To komponentløsning med varimax rotasjon.

h² = Variablenes kommunalitet.

De to løsningene ser ut til å uttrykke motstridende fritidsprofiler og vi gir den første betegnelsene *uteorientert fritid*. Herunder inngår følgende aktiviteter:

- å bruke tid på kafé eller snackbar
- være ute størsteparten av kvelden sammen med venner
- stå å henge på gatehjørnet, ved kiosken eller lignende
- dra til nærmeste by eller sentrum
- å bruke tid i fritidsklubben

Den andre løsningen kalles hjemmeorientert fritid og inneholder aktivitetene:

- å være hjemme alene eller sammen med mor, far og søsken
- hjelpe til hjemme (vaske, rydde osv.)
- gjøre lekser
- besøke familie
- gjort noe med mor og far (hobby, trening e.l.)

Med utgangspunkt i ungdommenes gjennomsnittsverdi på de fem aktivitetene som inngår i hver fritidsprofil er det så laget to variabler med verdiene lav, middels og høy. Tredjedelen med det laveste gjennomsnittet får verdien lav, mens tredjedelen med det høyeste gjennomsnittet betraktes å ha henholdsvis høy hjemme- og uteorientering. De resterende får verdien middels for begge fritidsprofiler. Tabell 3-3 viser hvordan ungdom på ulike klassetrinn i Frogn plasserer seg i forhold til de to fritidsprofilene. Sammenhengen mellom fritidsprofil og klassetrinn er tydelig. Jo eldre ungdommene er desto sjeldnere deltar de i familieorienterte aktiviteter på fritiden. Motsatt finner vi den største andelen med en høy uteorientering blant grunnkurselevne. En undersøkelse av ute- og hjemmeorientering i gutters og jenters fritidsaktiviteter viste omtrent samme mønster for begge kjønn.

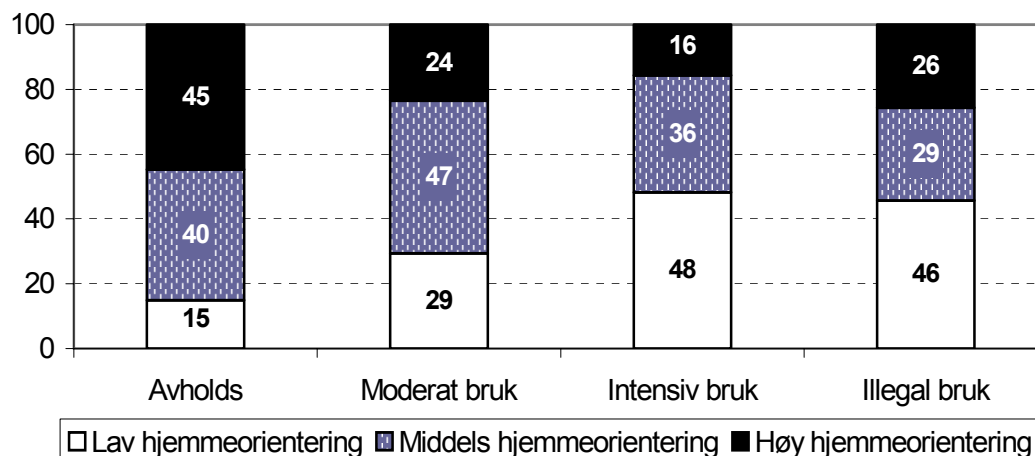
Tabell 3-3 Hjemmeorientert – /uteorientert fritidsmønster mot klassetrinn. Prosjenter.

Fritidsprofil	8. klasse	9. klasse	10. klasse	Grunnkurs	Totalt
<i>Uteorientert*</i>					
lav	34	31	30	19	29
middels	45	47	34	43	42
høy	21	22	36	38	28
Totalt	100	100	100	100	100
N	104	131	111	72	418
<i>Hjemmeorientert*</i>					
lav	20	23	32	39	28
middels	39	42	45	32	40
høy	41	36	23	29	32
Totalt	100	100	100	100	100
N	103	132	111	72	418

**Signifikant klassetrinnsforskjell på et 5 prosentnivå.*

Ovenfor antok vi at bruk av rusmidler ville være minst utbredt blant ungdom som oppgir et hjemmeorientert fritidsmønster. Figur 3-1 nedenfor viser andelen som oppgir lav, middels og høy hjemmeorientering i de fire ruskategoriene fra forrige kapittel.

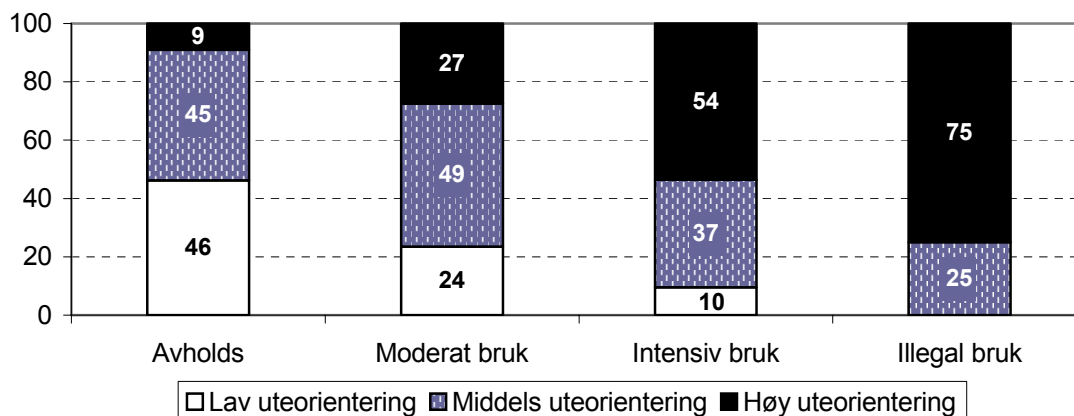
Figur 3-1 Hjemmeorientert fritidsmønster mot rusmiddelbruk. Prosent.

Signifikant på et 5 prosentnivå.

Ungdom som ikke bruker noen form for rusmidler har oftere en høy grad av hjemmeorientering enn ungdom som bruker rusmidler. 45 prosent blant de avholdende mot bare 16 prosent blant de som oppgir en intensiv bruk og 26 prosent i gruppa for illegal rusbruk har høy grad av hjemmeorientering i fritida. Resultatene går slik i forventet retning og ser ut til å støtte antagelsen om at ungdom som eksperimenterer med rusmidler i ungdomstiden bruker mindre av fritiden i hjemmet enn ungdom som ikke ruser seg.

Figur 3-2 Uteorientert fritidsmønster mot rusmiddelbruk. Prosent.

Signifikant på et 5 prosentnivå.

Figur 3-2 viser en sterk sammenheng mellom ungdommenes rusmiddelbruk og graden av uteorientering i fritiden. Ingen av ungdommene som faller innefor kategorien illegal bruk oppgir lav uteorientering. Hele 75 prosent i samme gruppe har høy uteorientering i fritiden, mens bare 9 prosent blant de avholdende oppgir et slikt fritidsmønster.

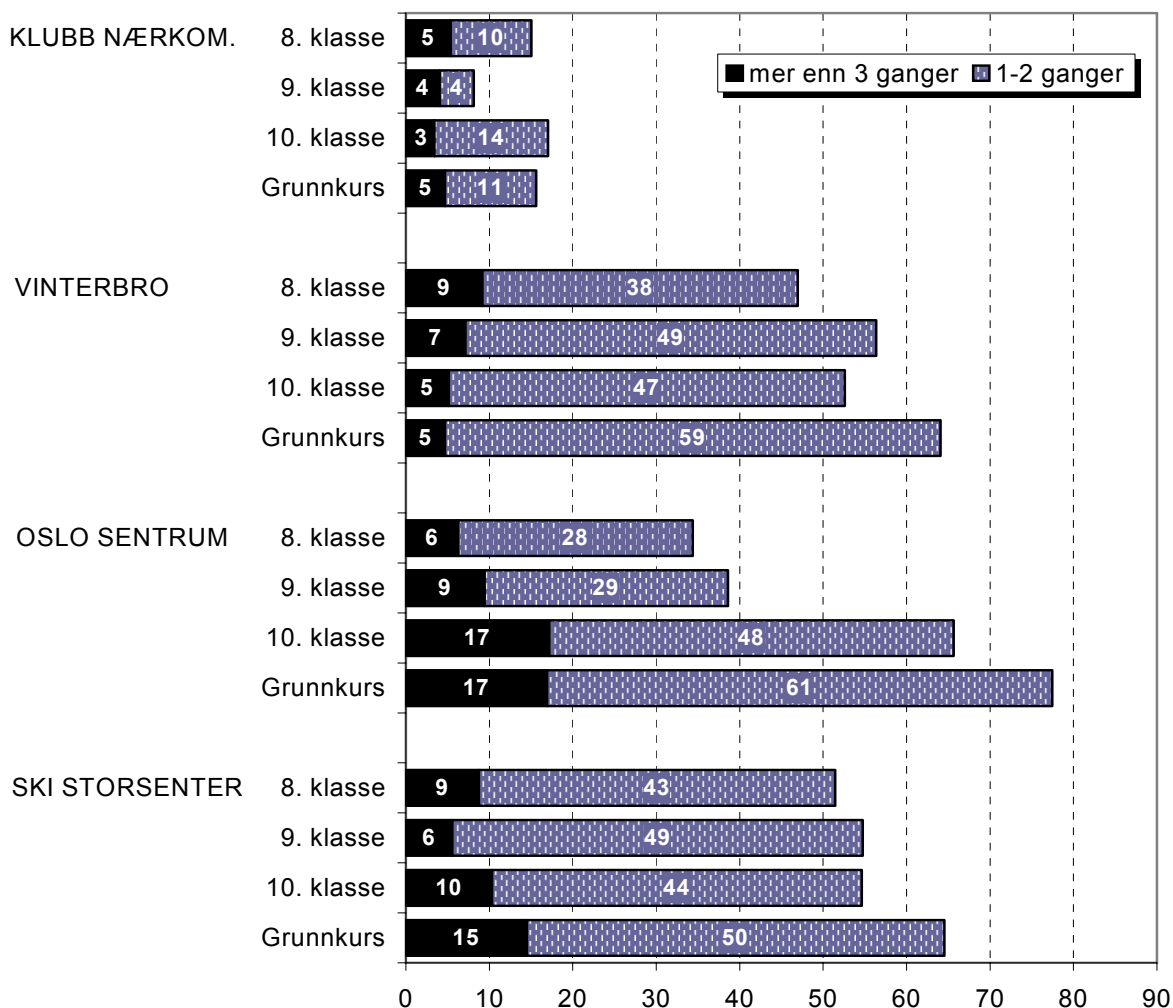
Sammenheng mellom fritidsprofil og rusmiddelbruk kan skyldes at ungdom etter hvert som de blir eldre orienterer seg ut av foreldrehjemmet, samtidig som de prøver ut aktiviteter som hører voksenlivet til. Som vist i forrige kapittel gjelder dette blant annet bruk av rusmidler. Ungdoms rusmiddelbruk varierer imidlertid i forhold til fritidsprofil også blant ungdom som går i samme klassetrinn.

Sammenheng mellom fritidsmønster og rusmiddelbruk ble ovenfor forklart med foreldrenes eller andre voksnes muligheter til å kontrollere de unge. Det kan imidlertid også være at ungdom som deltar i familieorienterte aktiviteter i fritiden, i mindre grad søker spenning knyttet til rus enn ungdom som bruker mesteparten av fritiden ute blant jevnaldrende. Graden av spenningssøken kan slik både forklare ungdommenes fritidsbruk og deres omgang med rusmidler. Spenningssøkende ungdommer vil trolig bruke mye av fritiden ute, samtidig som de oftere eksperimenterer med rusmidler enn ungdom som er mindre spenningssøkende. Det er likevel all grunn til å anta at det også er viktige sosiale årsaker til ungdoms rusmiddelbruk. Slike årsakssammenhenger har vi imidlertid ikke anledning til å studere nærmere i denne rapporten.

3.2 Fritidspendling og trivsel i nærmiljøet

Hjemmet og steder i nærheten av boligen er de vanligste samlingsstedene for ungdom på alle klassetrinn i undersøkelsen. Det er likevel noen, særlig blant de eldste ungdommene, som jevnlig pendler til områder utenfor nærmiljøet. Ungdommene ble bedt om å oppgi hvor ofte de hadde vært i Oslo sentrum, på Vinterbro eller Ski storsenter, og hvor ofte de hadde besøkt fritidsklubber i nærkommunene i løpet av den siste uka. De fleste oppga at de hadde reist ut av kommunen en eller flere ganger i løpet av de to siste ukene. Hele 23 prosent oppga at de hadde dratt på egenhånd enten til Oslo sentrum, til et av de nevnte kjøpesentrene eller til en fritidsklubb utenfor kommunen, minst tre ganger siste 14 dager.

Figur 3-3 Andelen som har reist til ulike steder utenfor Frogn alene eller sammen med venner siste 14 dager etter klassetrinn. Prosent.

Ved å reise til Oslo eller til andre steder utenfor kommunene kan ungdommene i Frogn unndra seg kontroll og innsyn fra familien og andre voksne de kjenner i nærmiljøet. Sannsynligvis er et slikt behov for avstand til nærmiljøet, størst blant de eldste ungdommene. Figur 3-3 viser andelen på ulike klassetrinn som reiser alene eller sammen med venner til ulike steder utenfor Frogn. Det er særlig for reiser inn til Oslo sentrum at forskjellen mellom aldersgruppene blir tydelig. Mens 78 prosent av grunnkurselevne har vært i Oslo minst en gang siste 14 dager, gjelder det samme bare for henholdsvis 34 og 38 prosent blant 8. og 9. klassingene. Kun få har besøkt fritidsklubber i en av nærkommunene, mens rundt halvparten av ungdommene har vært innom kjøpesentrene Vinterbro og Ski Storsenter minst en gang de siste to ukene. Også her er andelen blant grunnkurselevne noe høyere enn for de øvrige.

Den klart vanligste grunnen ungdommene oppga for å dra til et av de fire stedene som er nevnt ovenfor, var handling eller shopping (64 prosent). Ellers

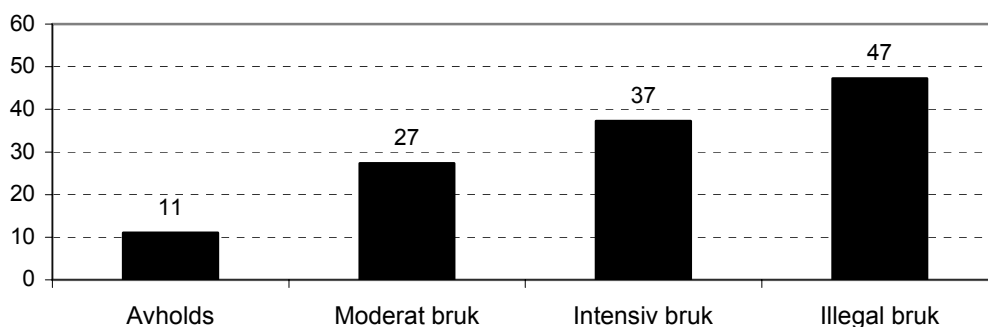
krysset 35 prosent av for at de reiste ut av Frogn for å treffe venner, mens 23 prosent mente reisen skyldtes at det ikke er noe å gjøre der de bor. At mange oppgir handling eller shopping er ikke uventet da to av stedene er kjøpesentre. Nesten en fjerdedel forteller at de reiser ut av kommunen fordi det ikke er noe å finne på der de bor. Hvor alvorlig er egentlig denne mangelen på «noe å gjøre» i Frogn? Ungdom i denne alderen gir ofte uttrykk for at de kjeder seg. Kanskje er det å være litt rastløs nettopp en del av det å være ung.

At ungdommene søker ut av nærmiljøet kan være et uttrykk for mestring. På veien mot voksenlivet har ungdom behov for å løsrive seg fra familien, til å lære å bli selvstendige og uavhengige. Det blir derfor viktig å oppholde seg der foreldrene ikke er. En stor del av de ferdigheter barn og unge må tilegne seg på veien inn i voksensamfunnet erverves nettopp blant de jevnaldrende utenfor foreldrenes kontroll (Frønes 1998). Men pendling ut av nærmiljøet er også forbundet med en risiko for problematferd. En rapport om sentrumsbruk i Bergen har blant annet vist sammenhenger mellom fritidspendling og rusmiddelbruk:

Ungdom som trives godt i strøket der de bor, og som tilbringer meste-
parten av sin fritid i nærmiljøet, drikker i mindre grad alkohol enn sine
jevnaldrende som mistrives og, kanskje derfor, ikke er så mye i nær-
miljøet (Hegna og Vestel, 1997:103).

I en liknende undersøkelse fra Oslo fant Øia og Bergwitz (1994) en sammenheng mellom sentrumspendling og bruk av rusmidler, og mellom sentrumspendling og sannsynligheten for å begå kriminelle handlinger. Finner vi en sammenheng mellom fritidspendling og rusmiddelbruk også blant ungdom i Frogn? Figur 3-4 viser andelen som har reist enten til Vinterbro, Ski Storsenter, Oslo sentrum eller til en fritidsklubb i en nabo-kommune minst tre ganger siste uke blant ungdom i ulike ruskategorier.

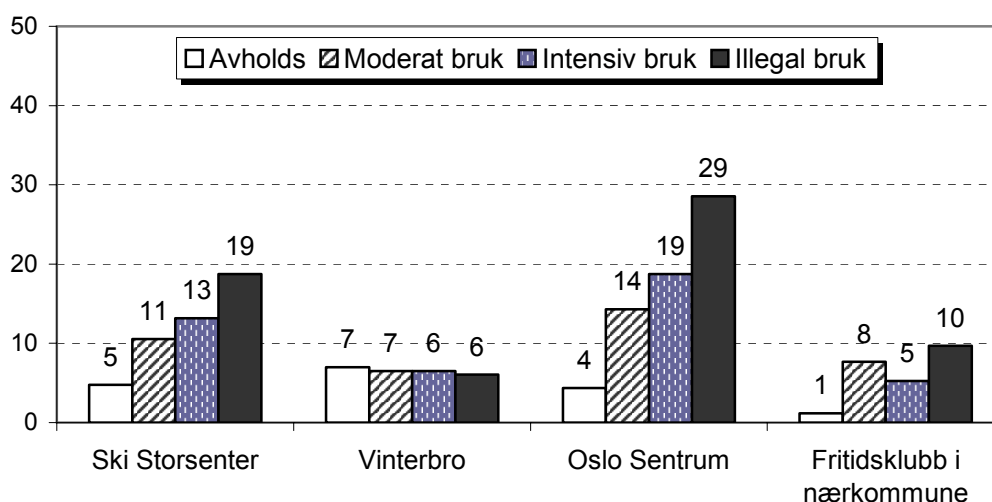
Figur 3-4 Andelen som har reist minst tre ganger siste uke til ulike steder utenfor Frogn i de ulike ruskategoriene. Prosent.

Signifikant rusgruppeforskjell på et 5 prosentnivå

Det er en klar sammenheng mellom det å reise ofte til steder utenfor nærmiljøet og ungdommenes bruk av rusmidler. Hele 47 prosent blant ungdommene i kategorien illegale brukere har reist alene eller sammen med venner til ulike steder utenfor kommunen minst tre ganger siste 14 dager, mot 11 prosent blant ungdom som ikke ruser seg. Også her er det sannsynlig at ungdommenes alder kan forklare noe av sammenhengen mellom rusmiddelbruk og sentrumspendling. Nærmere analyser viser imidlertid at det er en sammenheng mellom fritidspendling og bruk av rusmidler også innenfor de ulike klassetrinnene ungdommene går i

Figur 3-5 Andelen som har reist til ulike steder utenfor Frogn minst tre ganger siste uke i de fire ruskategoriene. Prosent.

Er det i så fall slik at pendling til Vinterbro, Ski Storsenter, Oslo sentrum og til fritidsklubber utenfor Frogn har lik betydning for ungdommenes rusmiddelbruk? Figur 3-5 viser andelen i de ulike rusgruppene som har reist til de fire ovenfor nevnte stedene minst tre ganger de siste to ukene. Andelen som reiser ofte til Oslo sentrum, Ski Storsenter eller til fritidsklubber i nærkommunene er høyest blant de ungdommene som oppgir et høyt forbruk av rusmidler, mens pendling til Vinterbro ikke viser sammenheng med rusmiddelbruk. Samlet sett ser det ut til å være slik at det å reise ofte til Oslo Sentrum i størst grad er forbundet med bruk av rusmidler. Dette er kanskje ikke uventet da vi må anta at tilgangen, både på legale og illegale rusmidler sannsynligvis er større her enn i Frogn.

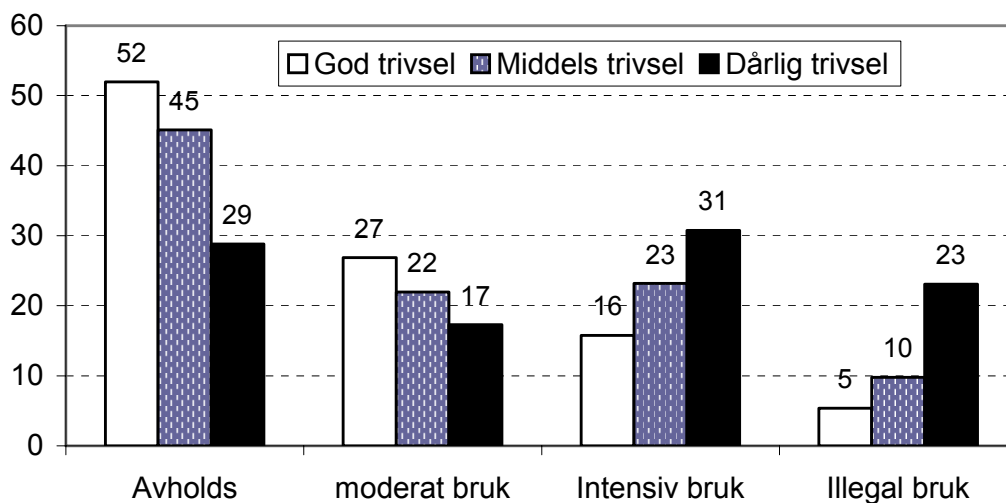
Tabell 3-4 Trivsel i nærmiljøet etter boområde. Prosent.

	Drøbak	Skorkeberg	Nordre Frogn	Ikke oppgitt	Alle
Godt	70	62	69	64	68
Middels	22	20	22	14	20
Dårlig	8	18	9	22	13
Totalt	100	100	100	100	100
N	161	61	104	87	413

Ikke signifikant boområdeforskjell

Undersøkelsen inneholdt også spørsmål om ungdommenes trivsel i eget nærmiljø. Hele 72 prosent blant guttene og 62 prosent blant jentene oppgir at de trives svært godt eller godt i strøket der de bor. 13 prosent er mindre fornøyd eller trives ikke på bostedet. Ungdom bosatt i Skorkeberg oppgir noe oftere at de mistrives i nærmiljøet. Det samme gjelder ungdom som ikke har oppgitt bosted.

Figur 3-6 Trivsel i nærmiljøet mot rusmiddelbruk. Prosent.

Signifikant rusgruppeforskjell på et 5 prosentnivå.

Figur 3-6 viser andelen i de fire ruskategoriene som oppgir at de trives godt, middels og dårlig i eget nærmiljø. Som forventet domineres gruppene for intensive eller illegale brukere av ungdom som oppgir at de trives dårlig i nærmiljøet. Motsatt er ungdom som oppgir god trivsel i flertall blant de som enten ikke ruser seg eller oppgir en moderat bruk av rusmidler. Hele 50 prosent av alle som trives godt i strøket der de bor befinner seg blant de avholdende, mens bare 5 prosent blant de med god trivsel oppgir et illegalt

brukermønster. Betyr sammenhengen mellom trivsel og rusmiddelbruk at økt trivsel i nærmiljøet også reduserer ungdoms bruk av rusmidler? Innen rammen av denne undersøkelsen kan det ikke gis svar på dette spørsmålet. Tidligere forskning tyder imidlertid på at sosial integrasjon i fritiden påvirker ungdoms tilbøyelighet til å bruke og misbruke rusmidler (Lavik m.fl. 1985). Det er naturlig å tenke seg at trivsel i nærmiljøet nettopp er knyttet til en følelse av å passe inn eller være del av et sosialt fellesskap. Ungdom som føler seg utenfor i det lokale ungdomsmiljøet vil i større grad søke mot «alternative» miljøer og kanskje lettere havne i «dårlig selskap» (Helland og Øia 2000).

3.3 Organisert fritid

Mange norske ungdommer er medlemmer i en eller flere organisasjoner. I spørreskjemaet ble ungdommene bedt om å krysse av for om de var medlem eller hadde vært medlem av 19 navngitte organisasjoner, lag, foreninger eller klubber. I tillegg fikk de mulighet til å notere om de deltok i organisasjonstyper som ikke var listet opp i spørreskjemaet (oversikt over foreningene er oppgitt i tabell 3-6).

Tabell 3-5 Andelen organiserte etter bosted. Prosent.

	Drøbak	Skorkeberg	Nordre Frogn	Ikke oppgitt	Alle
Ikke organisert	38	28	32	33	34
Minst en organisasjon	62	72	68	67	66
Totalt	100	100	100	100	100
N	172	65	106	93	436

Ikke signifikant boområdeforskjell

Tabell 3-5 viser andelen som oppgir at de er med i en eller flere av de foreslåtte organisasjonene blant ungdom etter ulike boområder i Frogn. Andelen organiserte er litt lavere blant ungdom bosatt i Drøbak enn for resten av kommunen. Til sammen deltar 66 prosent av ungdommene i Frogn i en eller annen organisert fritidsaktivitet. Tidligere undersøkelser for hele landet og for Oslo spesielt viser en noe høyere andel organiserte ungdommer. 76 prosent i den landsomfattende «Ung i Norge»-undersøkelsen var i 1992 medlem i en eller flere organisasjoner (Øia 1994). I 1996 svarte 73 prosent av 14 til 17 åringene i Oslo det samme (Bakken 1998). En noe lavere organisasjonsdeltagelse i Frogn kan skyldes en generell nedgang i antallet

unge organiserte på landsbasis, men det kan også være uttrykk for spesielle trekk ved Frogn.

På landsbasis har andelen organiserte tradisjonelt vært høyere blant gutter enn blant jenter. Statistisk sentralbyrås analyser viser at jenters deltagelse har økt det siste tiåret. Blant guttene finner vi derimot en nedgang (Roaldsø 1997).

Tabell 3-6 Antall organisasjonsmedlemskap etter kjønn og klassetrinn. Prosent.

Antall Organisasjoner	Gutt				Jente				Alle
	8. kl.	9. kl.	10. kl.	Gr.kurs	8. kl.	9. kl.	10. kl.	Gr.kurs	
ingen	26	35	28	34	25	41	40	48	34
1-2	62	58	55	53	64	43	46	45	54
3 eller flere	11	8	17	13	11	16	14	8	12
Totalt	99	101	100	100	100	100	100	101	100
N	53	78	64	32	56	58	50	40	436

Ikke signifikant kjønnsforskjell.

I Frogn er andelen som deltar i organiserte fritidsaktiviteter omtrent like stor blant gutter og jenter. Til sammen oppgir 69 prosent av guttene mot 62 prosent av jentene at de er med i minst en organisasjon. Andelen organisasjonsmedlemmer synker med økende alder for begge kjønn. Nedgangen er tydeligst blant jentene. Mens andelen organiserte er likt fordelt mellom jenter og gutter i 8.klasse, er det 53 prosent blant jentene mot 66 blant guttene som oppgir minst ett organisasjonsmedlemskap når de går på grunnkurs. Også i 9. og 10.klasse er færre jenter enn gutter organiserte. Blant Frogn-jenter på de to siste trinnene i ungdomsskolen og på grunnkurs er organisasjonsaktiviteten lav. Man kan spørre seg om fritidstilbudet til Frogn-jenter i denne aldersgruppa er spesielt dårlig. På den annen side kan resultatet også til dels henge sammen med spørsmålsformuleringen. Kanskje er det slik at jenter i denne aldersgruppa oftere dyrker interesser som vanskelig lar seg forene med organiserte aktiviteter, og som det av den grunn er vanskeligere å fange opp i en slik undersøkelse.

Deltagelse i organisasjonslivet kan uttrykke ulike typer engasjement og medføre forskjellige aktiviteter. Eksempelvis gir deltagelse i en natur- og miljøorganisasjon eller i en avholdsforening uttrykk for et bestemt politisk engasjement. Andre organisasjoner eller klubber retter seg mot å oppøve ferdigheter. Dette gjelder alt fra korøving til idrettslag. Å drive konkurranseidrett eller spille i et rockeband vil likevel ofte ha en ganske annen innflytelse

på ungdommenes hverdagsliv enn passive støttemedlemskap i politiske organisasjoner. Videre kan det viktigste med den organiserte fritiden være det sosiale fellesskapet med jevnaldrende. Fritidsklubbene er eksempler på denne typen organisasjoner. Fordi organisasjonsdeltagelse kan arte seg på ulike vis er vi ikke bare interessert i om ungdom i Frogn er medlem av en eller annen organisasjon, men også hvilke typer organisasjoner de er med i.

Tabell 3-7 Organisasjonsmedlemsskap etter kjønn og klasstrinn. Prosentner.

	Gutt	Jente	8.kl.	9.kl.	10.kl.	Gr.k.	Alle
Idrettslag	42	40	54	40	36	32	41
Fritidsklubb*	20	15	23	14	19	11	17
Avholdsforening/mot rusgift*	5	12	6	9	10	10	9
Musikkorps, kor, orkester*	4	7	9	4	5	3	6
Kristen forening	4	6	2	8	5	4	5
Speideren*	7	2	3	4	6	7	5
Forening for dyrehold*	0	8	1	2	7	6	4
Politisk organisasjon*	2	6	5	3	4	6	4
Rockeklubb/bandøvelser*	6	1	2	1	7	6	3
Hobbyklubb*	5	2	4	4	2	6	3
Norsk supporterklubb*	5	1	6	2	4	3	3
4H / ungdomslag	2	4	2	5	4	3	3
Rollespill-klubb	4	2	2	4	4	1	3
Motorklubb*	4	1	3	2	3	4	3
Jakt- og fiskeforening*	4	0	5	1	2	3	2
Røde kors, Norsk folkehjelp o.l.	1	3	2	3	2	1	2
Miljø- og naturvernorganisasjon	1	3	1	2	4	3	2
Turistforening	1	1	2	1	1	3	1
Innvandrerorganisasjon	1	1	1	2	1	1	1
Annen organisasjon	8	5	8	4	4	14	7

**signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.*

Ikke uventet har idrettslagene flest aktive. Her finner vi alt fra turn- og danseforeninger til lagidretter som fotball og håndball. Mange er også medlem av en fritidsklubb. Ellers er det bare i foreninger mot rusgift, i kristne organisasjoner, i kor eller musikkforeninger og i speideren at minst 5 prosent av ungdommene er medlemmer. Det ser ut til at guttene oftere deltar i foreninger og lag som dyrker en bestemt aktivitet. Jakt- og fiskeforening, speideren, hobby-, supporter- og motorklubber er guttedominerte organisasjoner. Jentene oppgir noe oftere at de er med i politisk virksomhet, de støtter arbeid mot rusgift, deltar i foreninger for dyrehold og er med i humanitære

foreninger samt miljø- og naturvernorganisasjoner. En del av disse er sannsynligvis kun passive medlemmer. Selv om forskjellene ikke alltid er like store, kan det se ut som om guttene er mer orientert mot aktivitet når de er medlem av en organisasjon, mens jentene i større grad er opptatt av å ta standpunkt til samfunnsspørsmål.

Deltagelse i aktiviteter som idrettslag og musikkorps er lavest blant de eldste ungdommene. Disse organisasjonene kan ses som voksenstyrte arenaer. De eldste er imidlertid også noe underrepresentert i fritidsklubbene, noe som i større grad er en arena dominert av ungdom. 10.klassingene og grunnkurselevne er ellers sterkt representert i foreninger mot rusgift, i speideren, foreninger for dyrehold og på rockeklubb eller bandøving. Det er vanskelig å se klare sammenhenger mellom alder og ungdommens foreningsaktivitet. De forskjellene vi finner mellom ungdom på ulike klasstrinn må ikke nødvendigvis skyldes alder. Ulike tiltak eller rekrutteringskampanjer kan ha vært rettet mot spesielle ungdomskull, noe som kan ha gitt utslag i forskjeller mellom ungdom på ulike klasstrinn.

Idrett og fritidsklubber – populære fritidsarenaer

Idrettslag og fritidsklubber er de mest populære organisasjonstypene. Nesten 80 prosent av ungdommene i Frogn oppgir at de på et eller annet vis er aktive i idrett, mens 76 prosent svarer at de er eller har vært med i en av fritidsklubbene i kommunen. Majoriteten har altså vært innom en av disse to «fritidsarenaene».

Idrettsaktivitet

Barneidrett foregår i stor grad i organiserte former. Her er det lek og moro, samt oppøving i ulike ferdigheter som står i sentrum. Lek, samvær med jevnaldrende og ferdighetstrening er også viktig for ungdoms idrettsaktivitet. Samtidig påvirkes de av skjønnhetsidealer som krever veltrente kropper. Trening og helse er på moten. En trent kropp forbindes med vellykkede mennesker. Hvilke idrettsaktiviteter er mest vanlige blant ungdom i Frogn? Er det den kommersielle «fitness»-kulturen eller lagidretten som står sterkest?

Ungdommene ble spurt hvilken idrett de var mest aktive i. Tabell 3-8 viser at den typen aktiviteter vi vanligvis forbinder med en «fitness-kultur», har relativt lav utbredelse blant ungdommen i Frogn. Til sammen er det bare

rundt 5 prosent som går i helsestudio eller driver med aerobic. De aller fleste er med i tradisjonelle lagidretter.

Tabell 3-8 Idrettsaktivitet etter kjønn. Prosent.

	Gutt	Jente	Alle
Fotball	34	6	21
Håndball	3	30	15
Riding	1	16	8
Kampsport/selvforvar	13	3	8
Basketball	7	7	7
Innebandy/landhockey	10	1	6
Dans	0	9	4
Sykling	7	1	4
Aerobic	0	6	3
Svømming	3	3	3
Turn	1	6	3
Tennis	2	3	3
Golf	5	1	3
Snowboard	3	0	2
Styrketrening/treningsstudio	2	1	2
Badminton	4	0	2
Volleyball	0	1	1
Løping	2	0	1
Skyting	1	0	1
Ski	1	1	1
Skating (rulleskøyter/-brett)	1	0	1
Orientering	1	1	1
Ishockey	1	0	1
Ballet	0	3	1
Gym på skolen	0	1	0
Alpint	0	1	0
Boksing	1	0	0
Totalt	100	100	100
N	175	145	320

Signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.

Få gutter driver med typiske jenteidretter som dans, ballett, turn eller ridning. Motsatt domineres ungdomsfotballen av guttene. Kampsport, innebandy og landhockey er også utpregede «gutte-aktiviteter». Når jentene deltar i lagidrett er dette som oftest på håndballbanen. I tillegg oppgir henholdsvis 7

og 6 prosent av jentene basketball og fotball som den idretten de er mest aktive i.

Nasjonale undersøkelser har vist at andelen som driver med konkurranseidrett på ungdomstrinnet ligger i underkant av 50 prosent (Wichstrøm 1995). I Frogn svarte 44 prosent av 14-17 åringene at de deltok i idrettskonkurranser, mens ytterligere 33 prosent hadde konkurrert tidligere. Som det framgår av tabell 3-9 synker andelen som konkurrerer med økende alder. Frafallet er tydeligst blant jentene. Mens en like stor andel gutter og jenter deltar i idrettskonkurranser i 8. klasse, er det bare 23 prosent blant grunnkursjentene mot 42 prosent blant guttene som oppgir det samme.

Tabell 3-9 Deltagelse i idrettskonkurranser etter kjønn og klassetrinn. Prosent

Deltar du i idrettskonkurranser?	Gutt				Jente			
	8.kl.	9. kl.	10.kl.	Gr.k.	8. kl.	9. kl.	10. kl.	Gr.k
Ja	52	55	44	42	52	40	33	23
Deltok før	17	32	37	42	31	32	42	40
Deltar ikke	31	14	19	16	17	28	25	38
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
N	52	73	59	31	54	57	48	40

Ingen signifikante kjønnsforskjeller.

At ungdoms deltagelse i idrettskonkurranser synker med økende alder kan forklares på flere måter. Konkurranseidrett blir som regel mer alvorlig etter hvert som ungdommene vokser til. Ungdom som opplever dårlige plasseringer eller som ikke kommer med på «laget», vil sannsynligvis være mindre motivert til å fortsette etter hvert som alvoret tiltar. Stadig mer tid må legges ned i trening og forberedelser om en ønsker å henge med. Idretten kan derfor også komme til å gå på bekostning av skolearbeid eller andre fritidssysler. Det er vanskeligere å forklare hvorfor jentene sjeldnere deltar i konkurranser enn guttene. Til tross for en økende likestilling og stor interesse for kvinneidrett, ser det ut til at konkurransementaliteten fremdeles står sterkere blant gutter enn blant jenter.

Som det framgår av tabell 3-10 på neste side er andelen som konkurrerer på nasjonalt og internasjonalt nivå likevel omtrent lik for kjønnene, 14 prosent hos guttene mot 12 prosent hos jentene. I antall finner vi likevel flest «toppidrettsutøvere» blant guttene fordi andelen som driver med konkurranseidrett i utgangspunktet er størst i denne gruppa.

Tabell 3-10 Konkurransenivå etter kjønn. Prosent.

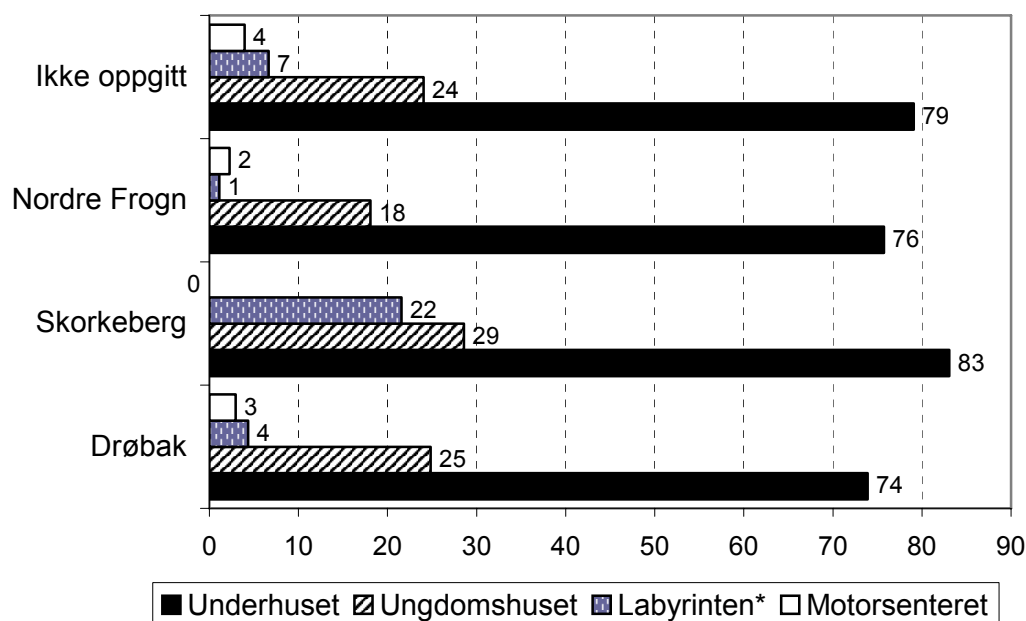
	Gutt	Jente	Alle
Lokalt (klubb etc.)	57	59	58
Krets nivå	29	29	29
Nasjonalt nivå	11	10	11
Internasjonalt nivå	3	2	3
Totalt	100	100	100
N	150	121	271

Ingen signifikant kjønnsforskjell.

Bruk av fritidsklubber

Hele 76 prosent blant ungdommene i Frogn svarer at de er eller har vært med i en fritidsklubb. Likevel er det bare mellom 17 og 18 prosent av ungdommene som oppgir at de fremdeles er medlem.

Figur 3-7 Andelen som er med/har vært medlem i ulike ungdomsklubber etter boområde. Prosent.

*signifikant boområdeforskjell på et 5 prosentnivå.

Figur 3-7 viser andelen som noen gang har vært med i klubbene Labyrinten, Underhuset, Ungdomshuset og Motorsenteret etter kommunedel. Vi finner flest brukere av fritidsklubbene blant ungdom bosatt i kommunedelen Skorkeberg. Med unntak av Labyrinten, som først og fremst benyttes av ungdom som bor på Skorkeberg, ser det ikke ut til å være slik at de ulike ungdomsklubbene først og fremst besøkes av ungdom bosatt i nærområdet.

Underhuset fritidsklubb, som er den mest populære, brukes i omtrent like stor grad blant ungdom bosatt i Drøbak, Skorkeberg og Nordre Frogn. Klubben har både juniorklubb, klubbkveld for 13-18 åringer og klubb for psykisk utviklingshemmede. Når tilbudet favner så vidt, blir det forståelig at mange har vært medlemmer på et eller annet tidspunkt. I tillegg holdes det diskotek på fredagskvelder, noe som sannsynligvis kan forklare en del av klubbens popularitet.

Tabell 3-11 Andelen som ønsker at fritidsklubbene skal drive med ulike aktiviteter etter kjønn. Prosent.

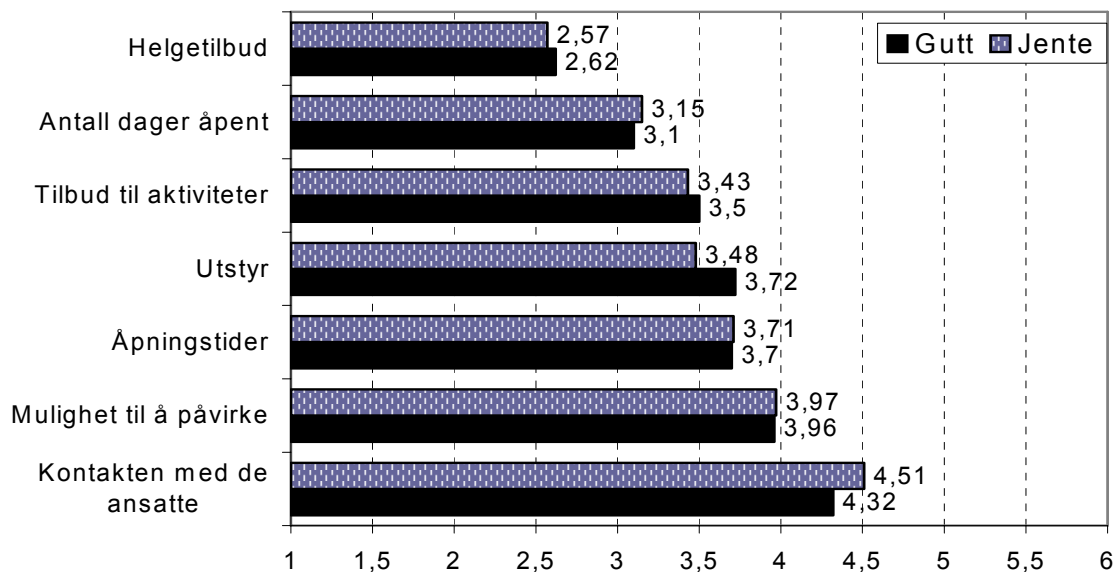
	Gutt	Jente	Alle	N
Diskotek*	52	74	62	270
IT-krok*	35	11	24	92
Matlaging	11	32	21	103
Annet	12	12	12	51

*signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.

Ungdommene ble bedt om å ta stilling til om de ønsket at fritidsklubbene skulle drive med en eller flere av følgende aktiviteter: *Diskotek*, *IT-krok* og *Matlaging*. Det var også mulig å føye til andre aktiviteter. Tabell 3-11 viser oppslutningen om de ulike aktivitetene etter kjønn. Diskotek er den klart mest populære aktiviteten blant ungdommen. Både blant gutter og jenter støttet over halvparten dette forslaget. IT-krok fikk størst oppslutning blant gutter, hvor 32 prosent krysset av for dette mot 11 prosent blant jenter. Langt flere jenter enn gutter ønsket seg imidlertid matlaging som aktivitet på fritidsklubben.

Ungdommene ble også bedt om å gi uttrykk for hvor fornøyd eller misfornøyd de var med den klubben de gikk oftest på. De skulle ta stilling til aktivitetstilbudet, antall dager klubben var åpen i uka, åpningstider, helgetilbudet, utstyr, kontakten med de ansatte og muligheten ungdommene har til å påvirke hvordan klubben drives. De ulike sidene ved fritidsklubben skulle rangeres på en skala fra 1 til 6, der 1 poeng ga uttrykk for at de var svært misfornøyd, mens 6 poeng ga uttrykk for at de var svært fornøyd. Figur 3-8 på neste side viser at både gutter og jenter er mest fornøyd med kontakten mellom ungdommene og de ansatte. Helgetilbudet og antall dager klubbene er åpne er ungdommene mindre fornøyd med.

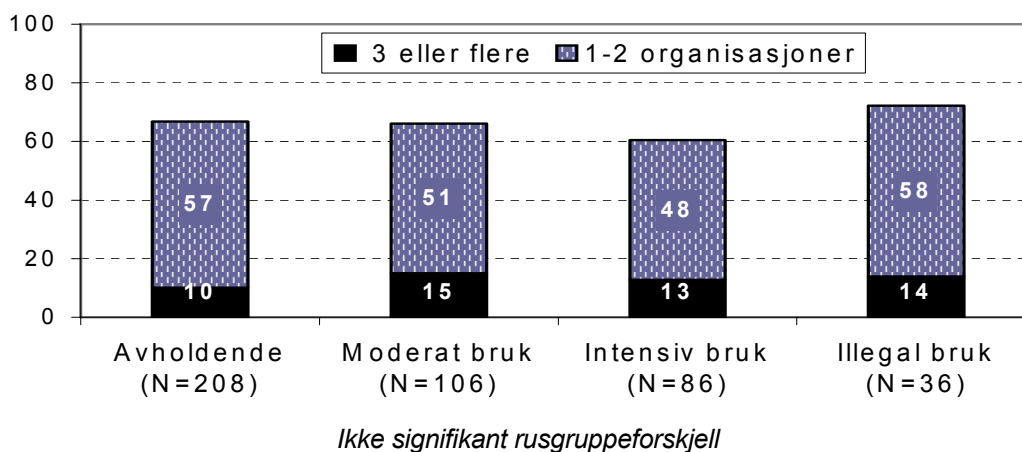
Figur 3-8 Hva ungdommene er mest fornøyd/misfornøyd med ved den fritidsklubben de går på. Skåre 1-6 (1= svært misfornøyd, 6= svært fornøyd). Gjennomsnitt.

Organisasjonsdeltagelse og rusmiddelbruk

Foreningslivet blir ofte tillagt en forebyggende effekt i forhold til problematferd. Deltagelse i organisasjonslivet assosieres med engasjement og utvikling av sunne verdier. Motsatt forbindes uorganisert ungdom ofte med sentrumspendling, småkriminalitet og rusmiddelbruk. Bak slike forestillinger ligger antagelser om at ungdom som ikke har noe annet å gjøre ruser seg eller søker til kriminelle miljøer. Empirisk forskning støtter bare i noen grad denne antagelsen (Helland 1998). Aktive ungdommer ruser seg i mange tilfeller like mye som uorganisert ungdom. Hvordan er sammenhengen mellom organisasjonsdeltagelse og rusmiddelbruk blant ungdom i Frogn?

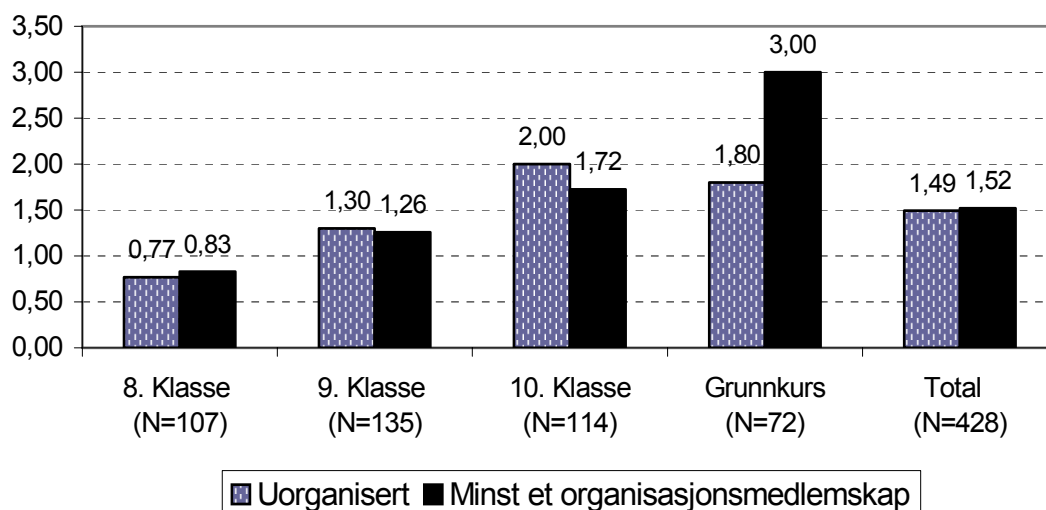
Figur 3-9 Andelen som er med i en eller flere organisasjoner for de ulike rusgruppene. Prosent.

Figur 3-9 viser at andelen organiserte ungdommer er høyest i gruppa av illegale brukere. Dette er overraskende med tanke på at organisasjonsdeltagelsen er lavest blant de eldste ungdommene. Når vi vet at ungdom i 10. klasse og i grunnkurs oppgir et høyere rusmiddelbruk enn ungdom på lavere klassetrinn skulle vi, uavhengig av en sammenheng mellom rusmiddelbruk og organisasjonsdeltagelse, forvente å finne færre organiserte blant ungdom med et *intensivt* og et *illegalt* brukermønster. Hvilket utbytte den enkelte har av sitt organisasjonsmedlemskap varierer trolig både i henhold til type organisasjon og den enkeltes personlige involvering. Det ser likevel ikke ut til å være noen klar sammenheng mellom rusgruppene og andelen som er organiserte blant ungdom i Frogn.

Figur 3-10 viser ungdom på ulike klassetrinn for seg. Uorganisert og organisert ungdom sammenlignes med hensyn til rusindeksen (0-17) fra forrige kapittel. Ungdom som har verdien 0 på denne indeksen bruker verken tobakk, drikker eller har brukt illegale stoffer siste 12 måneder. En skåre over 5 innebærer at ungdommene har prøvd et eller flere illegale rusmidler, samtidig som de normalt også bruker legale rusmidler jevnlig.

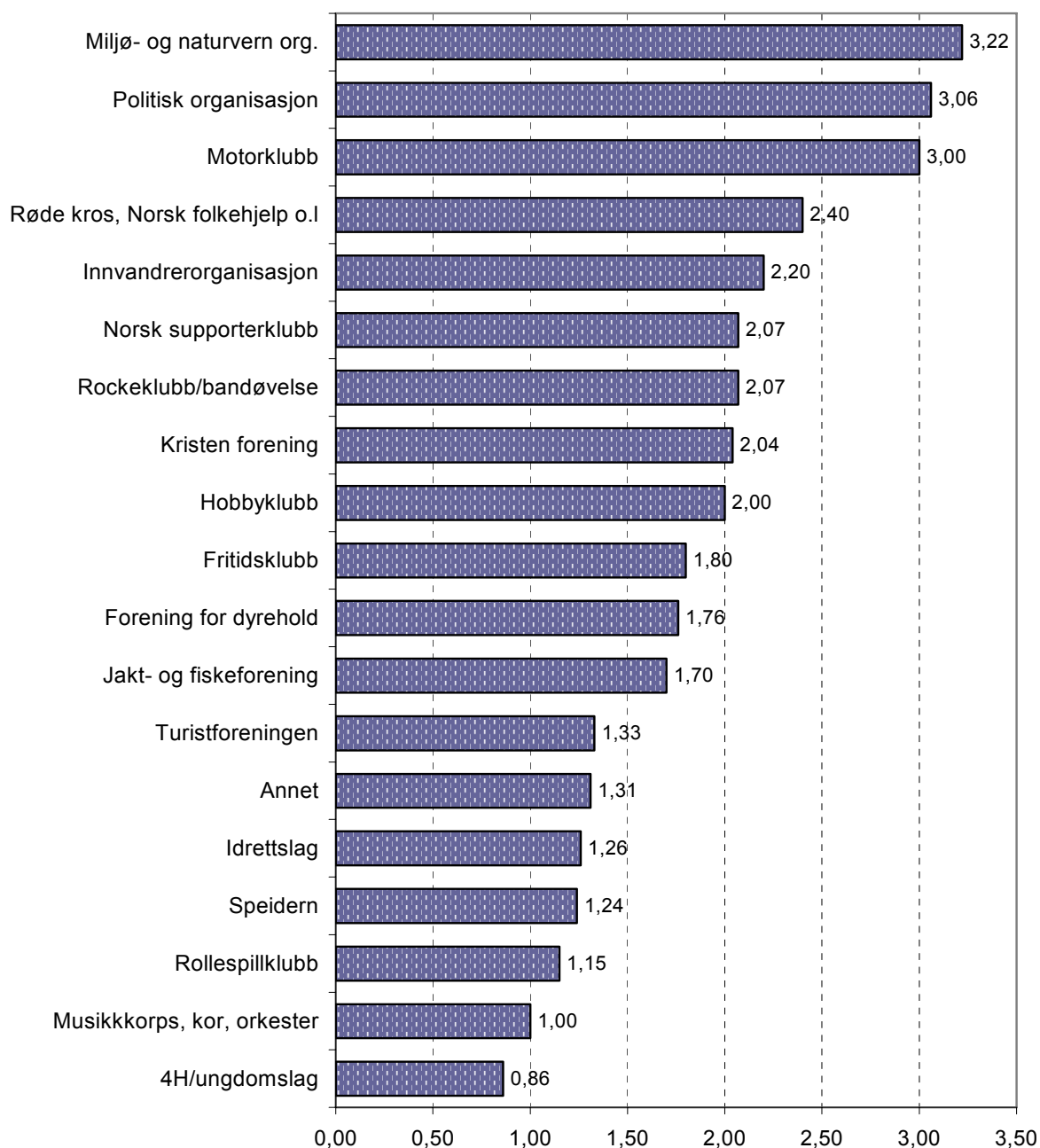
Figur 3-10 Gjennomsnittlig rusindeks for uorganisert og organisert ungdom etter klassetrinn.

Blant grunnkurselevne har ungdom som er medlem i en eller flere ungdomsorganisasjoner et høyere rusforbruk enn uorganisert ungdom. På ungdomstrinnet er det derimot liten sammenheng mellom rusmiddelbruk og organisasjonsdeltagelse. Det ser dermed ikke ut til å være noen generell tendens til at organisert ungdom har et mer utbredt rusmiddelbruk enn uorganisert ungdom. Den relativt høye skåren blant organiserte grunnkurselever er likevel påfallende.

Pedersen (1993) har studert sammenhenger mellom foreningsaktivitet og bruk av rusmidler blant ungdom i Oslo. Studien viste at uorganisert ungdom ikke nødvendigvis har et større forbruk av rusmidler enn organisert ungdom. Rusmiddelbruken så ut til å variere med hensyn til foreningstypen. Ungdom i speiderbevegelsen, musikklivet eller kristelige foreninger hadde et lavt forbruk av rusmidler. Høyest forbruk fant han i foreninger knyttet til miljø og politikk, i fritidsklubber og innen idrett. Kan det høye forbruket av rusmidler blant de organiserte grunnkurselevne i Frogn skyldes at disse ungdommene er medlemmer av andre typer organisasjoner enn yngre ungdommer?

Figur 3-11 Gjennomsnittlig rusindeks (0-17) blant ungdom som er medlem av ulike organisasjoner.

Figur 3-11 viser sammenhengen mellom medlemskap i ulike organisasjoner og rusmiddelbruk blant ungdom i Frogn. I likhet med undersøkelsen fra Oslo, som ble nevnt ovenfor, er bruken av rusmidler utbredt i foreninger knyttet til miljø og politikk. Ungdom i musikkorps, kor eller orkester rapporterer et lavt forbruk av rusmidler. Derimot er det ikke slik at Frogn-ungdom i idrettslag eller fritidsklubb har et spesielt høyt forbruk av rusmidler. Som vist tidligere er de yngste ungdommene overrepresentert i denne typen organisasjoner. Idrettslagene og fritidsklubbene hadde relativt lav oppslutning blant grunnkurselevne. En slik skjevhet kan muligens forklare den lave bruken av rusmidler blant ungdom i idrettslag og fritidsklubber. Andelen grunnkurselever var størst blant annet i speideren, hobbyklubber og i politiske organisasjoner. Det er likevel vanskelig å se noen klar sammenheng mellom klasstrinn og valg av aktivitet.

Idrettslag og fritidsklubber kan oppfattes som to ulike fritidsarenaer. Idrettslag krever vanligvis at utøverne stiller regelmessig på trening, og ofte må ungdommene ha et visst prestasjonsnivå for å delta. Fritidsklubber stiller derimot få formelle krav til ungdommene. Klubben er åpen for alle, og oppmøtet er frivillig. Det er rimelig å forvente at de to organisasjonstypene trekker til seg ungdommer med ulike interesser også når det gjelder bruk av rusmidler.

Tabell 3-12 Rusmiddelbruk mot medlemskap i idrettsklubb eller fritidsklubb og klasstrinn. Prosent.

Ruskategori:	8. klasse		9. klasse		10. klasse		Grunnkurs	
	Fri.klubb	Idrett	Fri.klubb	Idrett	Fri.klubb	Idrett	Fri.klubb	Idrett
Avholds	56	63	37	54	23	44	13	17
Moderat bruk	24	25	16	20	36	27	38	35
Intensiv bruk	12	7	26	19	36	29	25	35
Illegal bruk	8	5	21	7	5	0	25	13
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
N	25	59	19	54	22	41	8	23

Tabell 3-12 viser andelen som sorterer i de fire ruskategoriene etter medlemskap i fritidsklubb og idrettslag. Ungdom på ulike klasstrinn er undersøkt for seg for å hindre at eventuelle aldersforskjeller skal påvirke sammenhengen mellom organisasjonsdeltagelse og rusmiddelbruk. Med unntak av ungdom på grunnkurs er det en tendens til at flere blant idrettsungdommene enn blant ungdom i fritidsklubb, er avholdende eller moderate brukere av rusmidler. Selv om en ungdom i fritidsklubb gjennomsnittlig bruker mer

rusmidler enn idrettsungdom, kan deltagelse i miljøet på fritidsklubben likevel virke forebyggende på bruk av rusmidler. En mulig forklaring på sammenhengen mellom fritidsaktivitet og bruk av rusmidler kan være at ungdommer selekteres til forskjellige foreninger. Fritidsklubber vil sannsynligvis i større grad enn organisert idrett trekke til seg de mest risikoutsatte ungdomsgruppene. Forskning viser at ungdom som faller ut av fritidsklubber har en spesielt høy risiko for å utvikle rusmiddelmisbruk (Helland og Øia 2000). Dette kan tyde på en seleksjon av de mest risikoutsatte både til, og ut av, fritidsklubbene.

4 Selvbilde og nettverk

Ungdomstiden er en aldersfase preget av fysiologiske og psykologiske endringsprosesser. Slik sett omtales ungdomstiden ofte som pubertet. Dette kapittelet omhandler både biologiske og sosiale endringer som finner sted i løpet av puberteten. Rent fysiologisk opplever ungdommer av begge kjønn at kroppen endrer seg i tenårene. Jentene får mer kvinnelige former, og de fleste får sin første menstruasjon i denne alderen. Også hos guttene er endringene merkbare. De fleste får begynnende skjeggvekst og kommer i stemmeskriftet. Ungdommene oppfatter seg selv på en ny måte, samtidig som de blir behandlet annerledes av andre. For guttene er muskler, spenst og maskulinitet viktig både for å hevde seg i guttegjengene og hos jentene. For jentene er utvikling av kvinnelige former ikke alltid like kjærkomment med tanke på dagens ungprikeaktige kroppsidealer. Betyr dette at jenter og gutter opplever endringene som skjer med kroppen forskjellig?

Ungdomstiden kan være en tid fylt av usikkerhet og opprivende konflikter. Ungdommene tildeles nye roller knyttet til feminitet og maskulinitet. Samtidig tillegges de et større ansvar for egen framtid. Hvordan opplever de unge i Frogn denne tiden? Er de trygge på seg selv og fornøyd med det livet de lever, eller opplever de psykiske problemer som stress, angst og depresjon? Også i dette tilfellet undersøkes forskjeller mellom jenter og gutter nærmere. Hvilke følger har et dårlig selvbilde og ulike psykiske problemer for bruk av rusmidler?

I dette kapittelet skal også ungdommenes sosiale nettverk undersøkes nærmere. I løpet av ungdomstiden må den enkelte finne seg selv og skape en identitet atskilt fra foreldrene. Vennene blir viktige i denne fasen. Hvordan er vennenettverkene til ungdom i Frogn? Danner jenter andre typer vennskap enn gutter? I hvilken grad finner ungdommene seg til rette blant andre på sin egen alder? Hvor mange føler seg utenfor eller alene? Til slutt skal vi undersøke relasjonen mellom de unge og deres foreldre. Under hvert punkt ser vi på sammenhenger mellom ungdommenes sosiale nettverk og bruk av rusmidler.

4.1 Kroppen

Hvordan opplever ungdommene de endringene som skjer med kroppen i puberteten? Å være tidlig utviklet kan være problematisk for mange. På barneskolen er pupper og menstruasjon fremdeles ganske flaut og gjemmes helst bort. For guttene er det kanskje viktigere å ikke være for sent ute.

Hvordan den enkelte opplever det å gå inn i puberteten og de endringene det fører med seg, vil blant annet være avhengig av hvordan deres egen utvikling er i forhold til de jevnaldrende. I spørreskjemaet ble en slik pubertetstiming målt ved følgende spørsmål: *Når du ser på deg selv nå, mener du at du er tidligere eller senere fysisk moden enn andre på din alder?*

Tabell 4-1 Om den enkelte føler seg tidlig eller senere fysisk moden mot kjønn. Prosjenter.

Mener du at du er tidligere eller senere fysisk moden enn andre på din alder?	Gutt	Jente	Alle
Mye tidligere	10	8	9
Noe tidligere	12	18	15
Lite grann tidligere	11	12	12
Akkurat som andre	44	43	44
Lite grann senere	15	14	15
Noe senere	5	5	5
Mye senere	2	1	1
Totalt	99	101	101
N	210	194	404

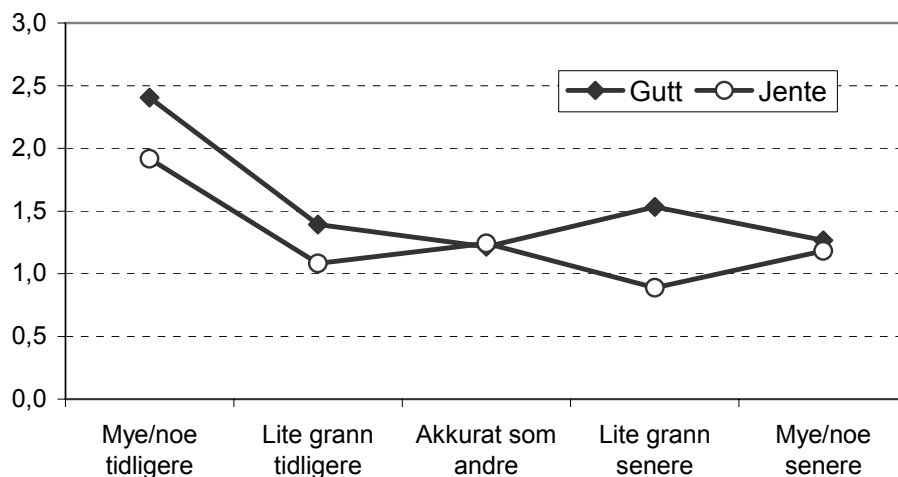
Ikke signifikant kjønnsforskjell.

I underkant av halvparten både blant gutter og jenter oppfatter seg akkurat som andre når det gjelder fysisk modenhet. Det er en tendens til at andelen som føler seg tidligere utviklet er større enn andelen som føler seg senere utviklet enn gjennomsnittet. 22 prosent av guttene og 26 prosent av jentene sier at de føler seg tidligere utviklet. Motsatt oppgir bare henholdsvis 7 og 6 prosent at de er senere utviklet enn sine jevnaldrende.

Basert på den landsdekkende «Ung i Norge»-undersøkelsen fra 1992, fant Wichstrøm (1996) at pubertetstiming hang sammen med problematferd blant ungdom. Ungdom som var tidlig utviklet hadde et større forbruk av alkohol enn normalungdommen. Det samme gjaldt bruk av hasj. Finner vi en sammenheng mellom fysisk modenhet og bruk av rusmidler blant ungdom i Frogn? Figur 4-1 på neste side viser ungdommenes gjennomsnitt på rusindeksen fra kapittel 2 etter opplevd fysisk modenhet blant ungdom i Frogn. Ungdom som oppgir at de er mye eller noe tidligere utviklet enn sine jevnaldrende har det høyeste forbruket av rusmidler både blant guttene og jentene. Ellers er det ingen klar sammenheng mellom det å være senere utviklet enn sine jevnaldrende og forbruk av rusmidler. Det kan være at ungdommer som er tidlig ute fysisk oftere har venner som er litt eldre. Vi har tidligere sett at ungdoms omgang med alkohol er nært knyttet til vennenes

drikkemønster. Sannsynligvis utvikler bråmodne ungdommer, hvis de også har eldre venner, en omgang med rusmidler som er mer typisk for vennenes aldersgruppe enn deres egen.

Figur 4-1 Jenter og gutters gjennomsnittlige forbruk av rusmidler (0-17) etter fysisk modning.

I spørreskjemaet ble ungdommene spurt hvor mye de trodde de veide samt hva idealvekten deres ville være dersom de kunne velge. I gjennomsnitt ønsker guttene å veie 62 kilo, mens jentenes ønskevekt ligger rundt 50 kilo. Uansett klassetrinn opplever jentene i gjennomsnitt at de veier 3 kilo for mye. Det er ingen tilsvarende tendens hos guttene.

Tabell 4-2 Om den enkelte opplever seg som tykk eller tynn etter kjønn. Prosent.

Vil du si om deg selv at du er...	Gutt	Jente	Alle
Svært tykk	1	2	1
Ganske tykk	8	20	14
Verken tykk eller tynn	63	51	57
Ganske tynn	25	24	25
Svært tynn	2	4	3
Totalt	100	100	100
N	211	194	405

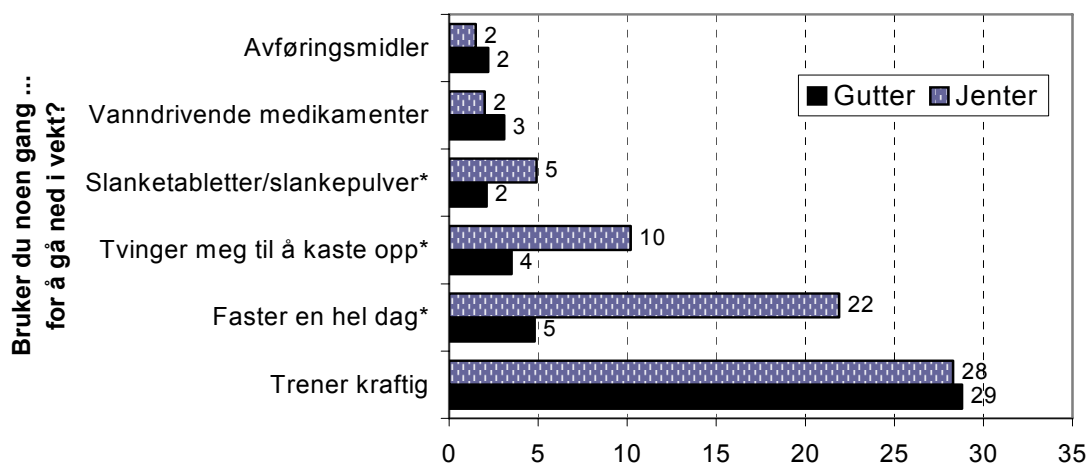
Signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.

Tabell 4-2 viser at 22 prosent av jentene synes de er svært eller ganske tykke, mens bare 9 prosent av guttene opplever kroppen sin på samme måte. Det er likevel slik at litt flere jenter også har krysset av for at de er svært tynne. Guttene opplever seg selv i større grad verken som tykke eller tynne. Oppfattelsen av egen kropp ser ut til å endre seg noe ulikt for gutter og jenter i løpet av ungdomstiden. Færre blant de eldste enn blant de yngste jentene

opplever seg selv som tynne. Blant guttene synker derimot andelen som oppfatter seg selv som ganske eller svært tykke etter hvert som de blir eldre. Mens omtrent like mange gutter (18 prosent) og jenter (20 prosent) opplever egen kropp som svært tykk eller ganske tykk i 8.klasse, er det henholdsvis 16, 20 og 8 prosent flere jenter enn gutter som oppgir det samme i 9., 10. og på grunnkurs. Dette kan ha sammenheng med at kroppene faktisk endrer seg noe ulikt for gutter og jenter. I tillegg kan det være slik at jentene blir mer opptatt av vekt og utseende etter hvert som de blir eldre. Til slutt må det nevnes at også halvparten av jentene sier at de verken opplever seg som tykke eller tynne. Til sammen svarer bare 4 prosent av alle ungdommene at de oppfatter seg enten som svært tykke eller svært tynne.

Det ser ut til at gutter er mindre kritiske til egen kropp enn jenter. Dette gjelder enten det er snakk om å være for tynn eller for tykk. Vekt er først og fremst et tema blant jentene i Frogn. Uansett alder oppgir jentene gjennomgående at de ønsker å veie mindre, samtidig har 22 prosent krysset av for at de opplever seg selv som ganske eller svært tykke. Hvor alvorlig er slike holdninger til egen kropp? Er misnøyen med egen kropp så stor at slanking har blitt en del av hverdagen for tenåringsjentene?

Figur 4-2 Andelen som har brukt ulike slankemetoder av og til eller oftere. Prosent. (N=434)

*Signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.

Ungdommene fikk oppgitt en rekke slankemetoder og ble bedt om å krysse av for hvor ofte de hadde gjort bruk av disse metodene. Ungdom som aldri slanket seg ble oppfordret til å hoppe over spørsmålene. For å få et inntrykk av andelen blant ungdom i Frogn som bruker ulike slankemetoder, har vi derfor også tatt med ungdom som ikke har besvart spørsmålene om slanking ved utregningen av prosentandeler. Den vanligste slankemetoden er kraftig

trening. Omtrent like mange gutter som jenter oppgir at de har trent kraftig for å gå ned i vekt av og til eller oftere. Det å faste en hel dag, tvinge seg til å kaste opp, bruke slanketabletter eller slankepulver er derimot langt mer utbredt blant jenter enn gutter. Hele 22 prosent blant jentene oppgir at de faster en hel dag, 10 prosent tvinger seg til å kaste opp og 5 prosent inntar pulver eller tabletter for å gå ned i vekt. Til sammen er det bare 11 prosent av guttene som bruker disse slankemetodene. Relativt få, både blant guttene og jentene, oppgir at de anvender avføringsmidler eller vandrivende medikamenter. De fleste slankemetoder brukes bare av og til. Til sammen oppgir 4 prosent at de bruker tabletter, pulver, avføringsmidler eller vandrivende medikamenter oftere enn en gang i uka. 3 prosent tvinger seg til å kaste opp flere ganger i løpet av en uke, mens 5 prosent oppgir at de faster like ofte. Sannsynligvis bruker en del ungdommene flere ulike slankemetoder samtidig. Hyppig trening er den vanligste slankemetoden 12 prosent har krysset av for at de trener kraftig med tanke på å gå ned i vekt, mer enn en gang i uka. Selv om flere har prøvd uheldige slankemetoder som å kaste opp eller bruke avføringsmidler, er det for de fleste snakk om sporadiske forsøk.

4.2 Selvbilde

Ungdommenes selvbilde omhandler her hvordan de vurderer seg selv. I denne vurderingen legger de vekt på forskjellige egenskaper ved seg selv. I løpet av puberteten får utseende større betydning for ungdommenes popularitet både ovenfor gutter og jenter. Øia (1998) fant i en UNGdata undersøkelse fra Skien kommune at jenter hadde noe lavere selvtillit i forhold til utseende, men at forskjellen mellom kjønnene var mye mindre enn når det gjaldt hvordan jenter og gutter vurderte sin egen vekt. Er guttene generelt mer fornøyd med sitt eget utseende enn jentene i Frogn?

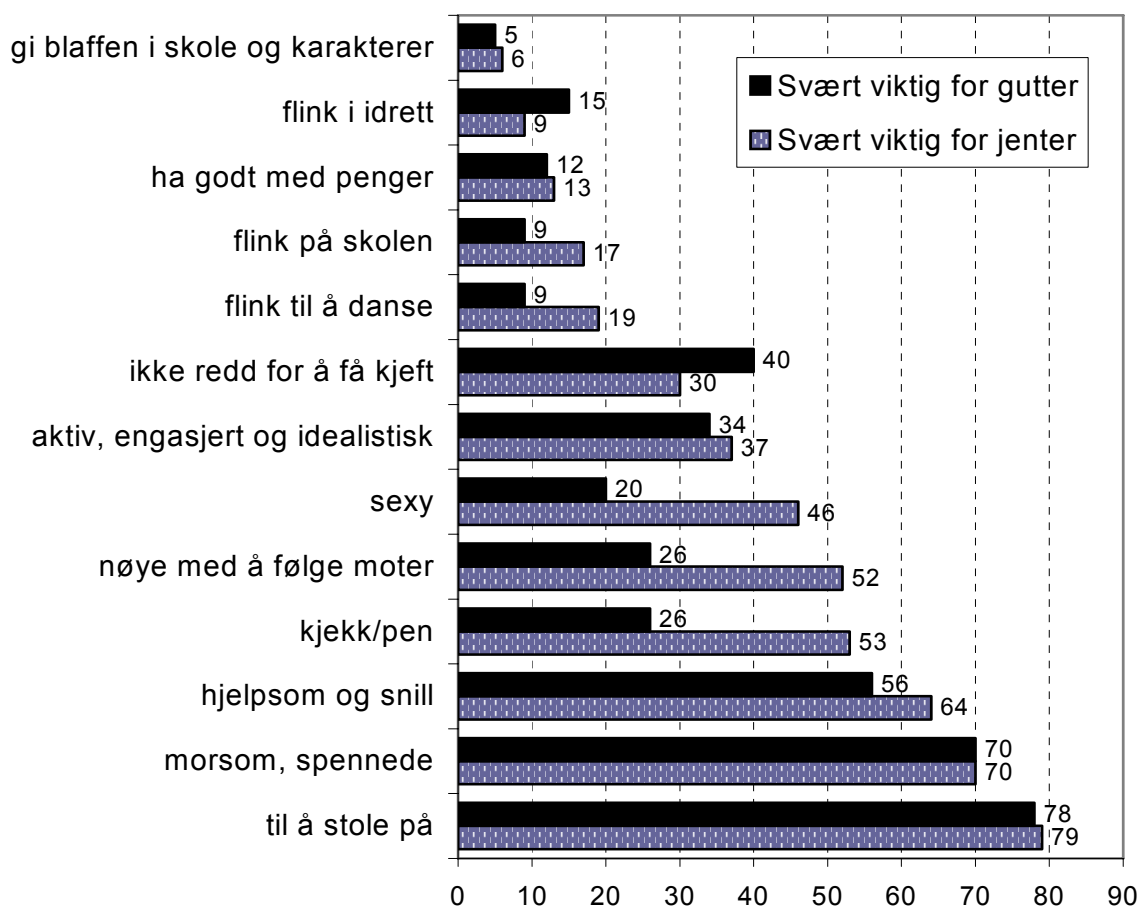
Tabell 4-3 Ungdommenes antagelser om hvordan klassekameratene oppfatter deres utseende etter kjønn. Prosent.

Hvor pen eller kjekk tror du klassekameratene dine synes du er?	Gutt	Jente	Alle
Svært pen/kjekk	11	4	8
Ganske pen/kjekk	25	16	21
Vanlig	52	57	55
Lite pen/kjekk	9	17	13
Svært lite pen/kjekk	3	6	4
Totalt	100	100	100
N	209	196	405

Signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.

Ungdommene ble spurt hvor pene eller kjekke de trodde klassekameratene syntes de var. De fleste tror de oppfattes som vanlige. Det er likevel en tendens til at litt flere blant guttene har stor tiltro til eget utseende. 36 prosent oppgir at de tror klassekameratene oppfatter dem som svært eller ganske pene, mens bare 12 prosent tror de blir oppfattet som lite pene. Det samme gjelder for henholdsvis 20 og 23 prosent av jentene. Kanskje er kravene til hvordan man bør se ut som jente vanskeligere å oppfylle enn kravene som stilles til guttene. Er det for eksempel slik at jentenes popularitet avhenger mer av utseende, og at de derfor er mer kritiske til seg selv både når det gjelder hvor tynne og hvor pene de er?

Figur 4-3 Andelen som mener at ulike karaktertrekk er svært viktig for at gutter og jenter skal hevde seg i ungdomsmiljøet. Prosent.

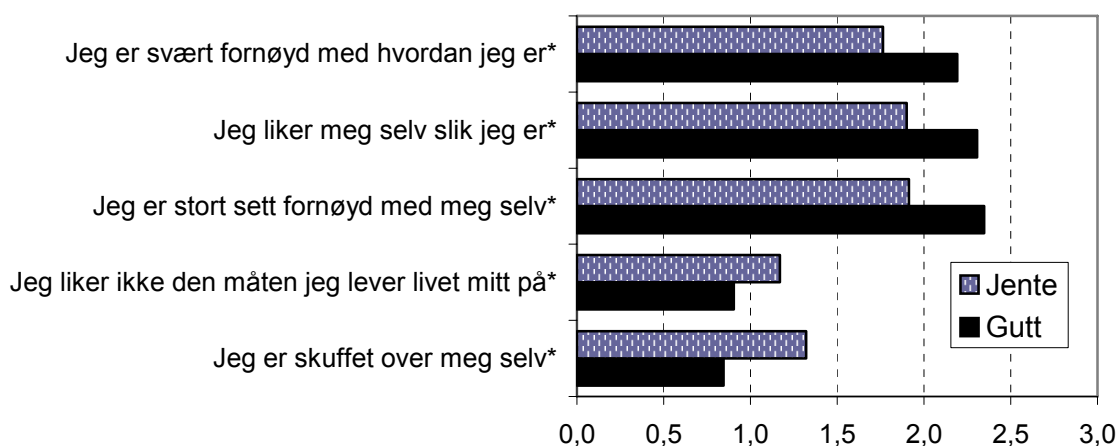
Ungdommene ble spurt hva de trodde var viktig for at gutter og jenter skulle hevde seg eller bli sett opp til i ungdomsmiljøet. Figur 4-3 viser andelen blant alle ungdommene som har krysset av for at ulike karaktertrekk er svært viktig for jenters og gutters popularitet. Det er langt på vei slik at de samme

ferdighetene oppfattes som viktige for begge kjønn. Både for gutter og jenter er det om å gjøre å være til å stole på, være morsom og spennende samt hjelpsom og snill. Når det gjelder utsagn om utseende, er det flere som mener at dette er viktig for en jente, enn for en gutt. Over halvparten mener at det å være pen er *svært viktig* for at en jente skal hevde seg i ungdomsmiljøet, mens bare en fjerdedel mener at det å være kjekk er *svært viktig* for en gutt. Tilsvarende resultater finner vi når det gjelder utsagn om viktigheten av å følge moten eller være sexy.

Sannsynligvis er en del jenter mer kritiske til hvordan de ser ut nettopp fordi utseende er viktigere for jenters popularitet. I tillegg kan jentene faktisk ha lavere selvtillit eller ha en mer kritisk holdning til egne kvaliteter enn guttene. Femininitet er ikke forbundet med det å skryte av egne kvaliteter. Som del av sosialiseringen til en kvinnerolle, lærer jenter å uttrykke seg med beskjedenhet om egen fortreffelighet. Rapporterer jentene et dårlige selvbilde også når det ikke direkte gjelder deres utseende?

Ungdommene ble bedt om å ta stilling til en rekke utsagn om deres holdninger til seg selv. De skulle krysse av for om utsagnene *stemte svært godt, ganske godt, ganske dårlig* eller *svært dårlig*. Disse spørsmålene er ment å uttrykke ungdommenes generelle opplevelse av seg selv, *det globale selvbildet*. Målet er basert på Harter (1988).

Figur 4-4 Gjennomsnittlig svaratferd (0-3) på utsagn om selvbilde etter kjønn. (0=stemmer svært dårlig, 3=stemmer svært godt).

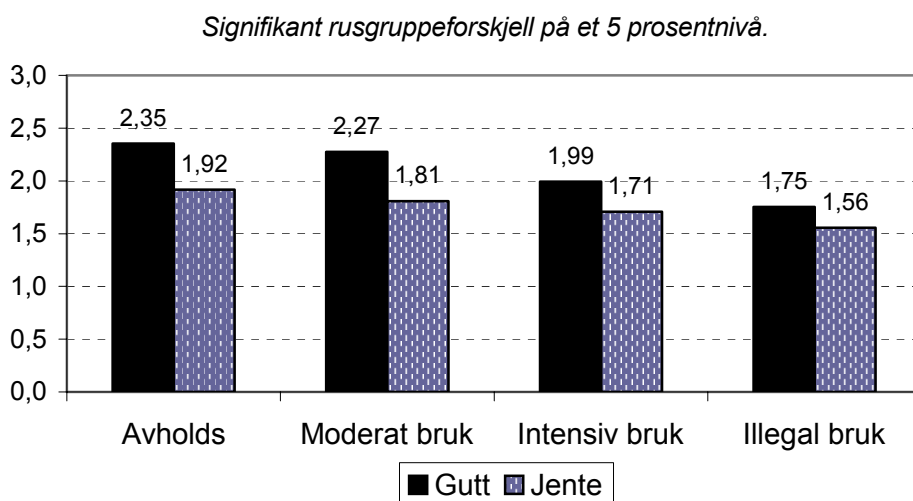
*Signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.

Figur 4-4 viser ungdommenes svar på de ulike utsagnene om selvbildet. Et tall nær 0 forteller at utsagnet stemmer svært dårlig med hvordan de oppfatter seg selv, mens et tall nær tre gir uttrykk for det motsatte. Jentene sier seg

oftere enn guttene enige i de negative utsagnene; *jeg er skuffet over meg selv* og *jeg liker ikke den måten jeg lever livet mitt på*. Motsatt er de i mindre grad, enige i at de positive utsagnene beskriver deres livssituasjon. Guttene er således mer fornøyde med hvordan de er og mindre skuffet over seg selv. Den nasjonale «Ung i Norge»-undersøkelsen viste liknende tendenser (Wichstrøm 1996). Jevnt over har norske gutter et mer fordelaktig bilde av seg selv enn norske jenter. At vi finner slike forskjeller, betyr ikke at guttene nødvendigvis lykkes bedre. Det kan like gjerne være slik at gutter er flinkere enn jenter, til å framheve de positive sidene ved seg selv og sin egen livssituasjon. En slik tendens til å pynte på «sannheten» er kalt et «self serving bias» (Atkinson m.fl. 1990). Jenter kan ha mer realistiske holdninger til egne ferdigheter, mens gutter legger mindre vekt på negative trekk når de vurderer seg selv (Wichstrøm 1996). Uansett årsak, vil beskjedenhet i forhold til egne kvaliteter sannsynligvis ikke være et fortrinn hvis man vil opp og fram i verden. Slik sett kan undersøkelsen indikere et behov for å styrke unge jenters selvbilde.

Hvilke sammenhenger finner vi mellom bruk av rusmidler og selvtillit blant ungdom i Frogn? På den ene siden forventer vi at ungdom som oppgir at de er trygge på seg selv og sin egenverd vil ha lettere for å stå imot et press fra venneflokken. På den annen side kan selvsikre ungdommer være mindre redde for å prøve nye ting, herunder rusmidler. Figur 4-5 viser sammenhenger mellom ungdommenes selvbilde og bruk av rusmidler. De fem utsagnene fra figur 4-4 er her slått sammen til en samleindeks på ungdommenes selvbilde. Verdien tre gir uttrykk for et svært positivt selvbilde, mens verdier nær null gir uttrykk for et svært negativt selvbilde.

Figur 4-5 Gutter og jenter selvbilde etter rusmiddelbruk.

Både blant gutter og jenter ser det ut til å være en sammenheng mellom ungdommenes holdninger til seg selv og bruk av rusmidler. Ungdom som ikke ruser seg har et bedre selvbylde enn ungdom som bruker et eller flere rusmidler. En forklaring på dette mønsteret kan være at ungdom som har høye tanker om seg selv er mer beskyttet mot påvirkning fra jevnaldrende når det gjelder rusmiddelbruk. Som nevnt ovenfor har de kanskje i mindre behov for å bruke rusmidler for å hevde seg i venneflokket. I tillegg kan lav selvtillit henge sammen med psykiske problemer. Nedenfor undersøkes sammenhengen mellom psykiske problemer og bruk av rusmidler.

4.3 Psykisk helse

Ungdommene ble gitt en serie med spørsmål om psykiske plager og ble bedt om å oppgi om de *ikke var plaget i det hele tatt, var litt plaget, ganske mye plaget* eller *veldig mye plaget*. Spørsmålene er hentet fra Hopkins Symptom Checklist (Derogatis m.fl. 1974). Målet er blant annet brukt i *Ung i Norge* og i *Ungdomsundersøkelsen i Oslo*. Basert på *Ung i Norge* fant Wichstrøm (1994) at norske jenter oftere opplevde psykiske plager enn gutter i ungdomstiden. Tabell 4-4 viser svarfordelingen blant Frogn-ungdom på de tretten spørsmålene om psykiske plager.

Tabell 4-4 Svarfordeling på spørsmål om ulike psykiske plager. Prosent.

	Plaget...				Totalt	N
	Veldig mye	Ganske mye	Litt	Ikke		
Blir plutselig redd uten grunn	2	3	19	76	100	403
Føler håpløshet m.t.p. framtida	5	10	26	60	100	402
Føler meg stiv og anspent	4	10	29	57	100	402
Bekymrer meg for mange ting	7	13	35	45	100	400
Tenker på å gjøre slutt på livet	3	2	11	84	100	399
Er stadig redd eller engstelig	2	3	18	78	100	401
Føler matthet eller svimmelhet	4	10	38	48	100	402
Føler nervøsitet, indre uro	3	8	29	60	100	402
Har lett for å grine	5	9	21	66	100	403
Har lett for å klandre meg selv	4	9	24	63	100	398
Føler at alt er et slit	9	19	37	34	100	401
Har søvnproblemer	5	8	26	61	100	403
Føler meg ulykkelig, trist, deprimert	6	8	30	57	100	400

Noen av disse plagene er mer alvorlige enn andre. Det å stadig tenke på å gjøre slutt på livet er svært alvorlig. 5 prosent oppgir at de er veldig eller ganske mye plaget av selvmordstanker. Like mange blir plutselig redde uten grunn, 28 prosent plages veldig eller ganske mye av at de føler at alt er et slit. Bare en tredjedel er ikke plaget av den siste typen tanker i det hele tatt. Flere av plagene kan oppfattes som symptomer på samme underliggende problem. Eksempelvis vil deprimerte ungdommer sannsynligvis både krysse av for at de har lett for å grine, at de ofte føler seg ulykkelige eller triste og at de er deprimerte eller føler håpløshet med tanke på framtida. En faktoranalyse av svarene på de 13 spørsmålene ovenfor gir en trefaktorløsning som vist i tabell 4-5.

Tabell 4-5 Faktorløsninger for et sett med utsagn om psykiske plager.

	Depresjon	Stress	Angst	h^2
tenkt på å gjøre slutt på livet ditt	0,76			0,611
har lett for å gråte	0,73			0,603
følt deg ulykkelig, trist eller deprimert	0,71			0,673
har lett for å klandre deg selv	0,66			0,672
følt håpløshet med tanke på framtida	0,54			0,507
følt deg stiv eller anspent		0,73		0,600
følt matthet eller svimmelhet		0,69		0,577
følt at alt er et slit	0,41	0,69		0,647
bekymret deg for mye om ting		0,62		0,612
hatt søvnproblemer		0,54		0,384
vært stadig redd eller engstelig			0,84	0,806
blitt plutselig redd uten grunn			0,83	0,777
følt nervøsitet, indre uro			0,66	0,608
Egenverdi	2,92	2,71	2,441	
Forklart varians (prosent)	22,50	20,86	18,76	

^aPrincipal komponent metode. Tre faktorløsning med varimax rotasjon.

h^2 = Variablenes kommunalitet.

Med utgangspunkt i disse tre løsningene har vi laget tre additive indekser. I den første indeksen inngår utsagnene;

- Tenkt å gjøre det slutt på livet ditt
- Har lett for å gråte
- Følt deg ulykkelig, trist eller deprimert
- Har lett for å klandre deg selv
- Føler håpløshet med tanke på framtida

Dette er alle utsagn som ser ut til å omhandle depressive plager. Videre samles følgende utsagnene i en andre indeks kalt stress.;

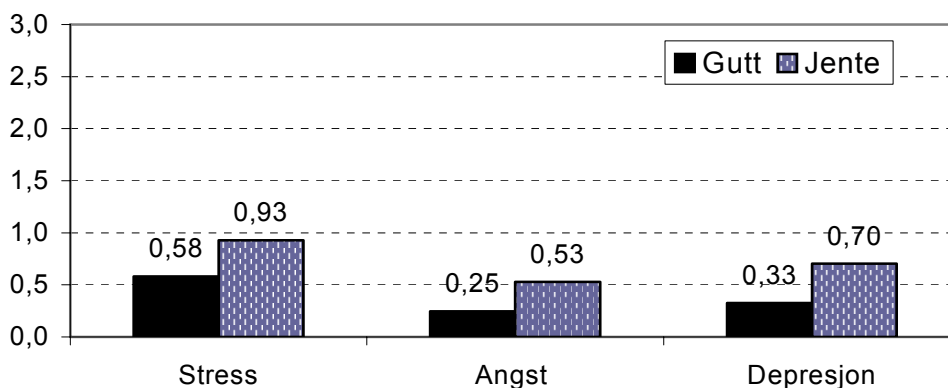
- Følt deg stiv og anspent
- Følt matthet og svimmelhet
- Følt at alt er et slit
- Bekymret deg for mange ting
- Hatt søvnproblemer

I den siste indeksen inngår tre plager som ser ut til å omhandle angstrelaterte plager;

- vært stadig redd eller engstelig
- blitt plutselig redd eller engstelig
- følt nervøsitet, indre uro

Det blir viktig å merke seg at disse tre samlemålene ikke nødvendigvis svarer til en klinisk diagnose av depresjon, stress eller angst. Figur 4-6 viser gjennomsnittet blant gutter og jenter på de tre indeksene. Et tall nær 3 indikerer her at ungdommene er veldig mye plaget, mens et tall nær 0 viser at ungdommene ikke opplever noen av plagene som inngår i indeksen.

Figur 4-6 Gutter og jenters opplevde stress, angst og depresjon. Gjennomsnitt.

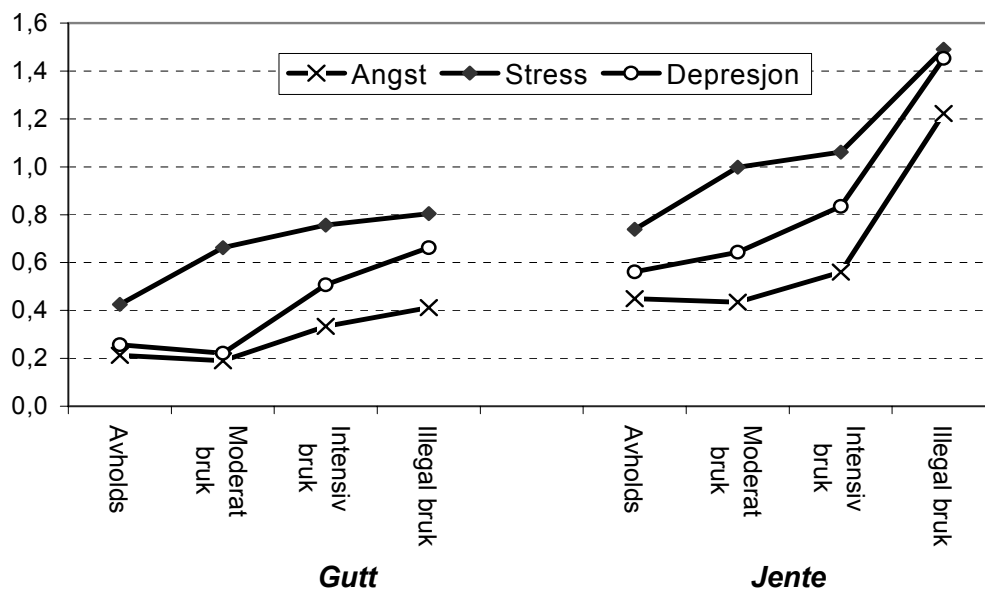
Signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.

Opplevd stress er noe vanligere enn angst- og depresjonsrelaterte plager blant ungdom i Frogn. De fleste norske ungdommer lever beskyttet sammenlignet med ungdom i mange andre land. Likevel kan det tenkes at de på enkelte områder faktisk blir litt for fort voksne. De skal lykkes både i skole og fritid. Det er derfor kanskje ikke så rart at alt føles som et slit i blant. På alle tre hovedtypene av psykiske plager er det slik at jentene oftere oppgir at de har

problemer enn guttene. Dette er i tråd med andre studier som tyder på at jenter ved inngangen til puberteten jevnt over rapporterer om dårligere psykisk helse enn gutter (Pedersen 1992). Slike kjønnsforskjeller har blitt forklart med et skille mellom internaliserende og eksternaliserende problemer. Internaliserende symptomer som depresjon og angst er mer utbredt blant jentene. Guttene viser derimot oftere eksternaliserende problemsymptomer som atferdsavvik og kriminalitet. Når guttene oppgir færre psykiske plager, er det ikke nødvendigvis slik at de har færre problemer i løpet av ungdomstiden. Det kan like gjerne være slik at guttenes problemer gir seg andre uttrykk enn jentenes.

Vi har tidligere vist sammenhenger mellom ungdommenes selvbylde og bruk av rusmidler. Ungdom som bruker/har prøvd flere ulike rusmidler har et mindre positivt selvbylde enn ungdom som ikke ruser seg. Figur 4-7 viser opplevd angst, stress og depresjon i forhold til ungdommenes bruk av rusmidler. Både blant gutter og jenter har de med minst rusmiddelkontakt færrest psykiske plager. Det er imidlertid blant jentene at forskjellen mellom de som ruser seg ofte og de som ikke gjør det er størst. Dette gjelder både for angst-, stress- og depresjonsrelaterte plager.

Figur 4-7 Opplevd angst, stress og depresjon i forhold til rusmiddelbruk og kjønn.

Signifikant rusgruppeforskjell på et 5 prosent nivå.

I dette avsnittet har vi sett at jentene gjennomgående er mer kritisk til seg selv, de er mindre fornøyd med eget liv og oppgir flere psykiske problemer enn guttene. Samtidig ser det ut til å være en sammenheng mellom ungdommenes psykiske helse og bruk av rusmidler. Ungdom som bruker legale

rusmidler jevnlig, samtidig som de har forsøkt et eller flere narkotiske stoffer, har dårligere selvtillit, er mindre tilfreds med egen livssituasjon og oppgir flere psykiske plager enn ungdom som ikke ruser seg. Tidligere forskning tyder på at rusmisbruk henger sammen med dårlig psykisk helse og misnøye med livet (Lavik 1987, Hammer og Vaglund 1990). Når det gjelder ungdom spesielt, finner Willy Pedersen imidlertid at dårlig mental helse ikke nødvendigvis er en prediktor for bruk av rusmidler. Mer sannsynlig er det at psykiske problemer kommer som en effekt av rusmisbruk. Innenfor rammen av denne undersøkelsen kan vi ikke si noe sikkert om hva som forårsaker bruken av rusmidler. Vi kan derimot undersøke om det finnes sammenhenger mellom rusmiddelbruk og ungdommenes psykiske helse. Våre analyser har vist at det særlig blant jentene er en sterk sammenheng mellom bruk av rusmidler og psykiske plager.

1.1 Sosialt nettverk

De jevnaldrende

I forrige kapittel så vi at ungdom bruker store deler av fritiden sammen med andre på deres egen alder. Det at venner har så stor betydning er et viktig trekk ved ungdomsalderen (Øia 1997). På mange måter fungerer ungdomsmiljøet som en sosial treningsarena mellom familien og voksensamfunnet. Her kan de unge tilegne seg ferdigheter som de ikke lærer ved å omgås voksne. Dette gjelder kunnskap om det sosiale spillet mellom likeverdige. Noen velger seg en eller to gode venner, andre er sammen i en kameratflokk eller gjeng. Danner jenter andre vennskapsmønstre enn gutter? Hvordan er kvaliteten på gutters og jenters vennskap?

Ungdommene i Frogn fikk følgende spørsmål om hva slags vennenettverk de vanligvis inngikk i: *Når du er sammen med venner, vil du da si at du vanligvis er sammen med: En eller to faste, En eller to faste som ofte er sammen i en gjeng/gruppe av ungdommer, En gjeng/gruppe av ungdommer som holder sammen, Nokså tilfeldig hvem jeg treffer på, Er ikke så ofte sammen med jevnaldrende og Annet?* De opprinnelige seks alternativene er slått sammen til fire: *To faste, To faste og gjeng, Gjeng og Tilfeldig/Annet.* Tabell 4-6 viser vennskspsformer blant jenter og gutter i Frogn. Rundt halvparten av ungdommene oppgir at de er med i en gjeng eller at de går sammen med en eller to faste som også er med i en gjeng. Når så mange har krysset av for at de tilhører et gjeng-miljø, forstår vi at det ikke bare er destruktive ungdomsbander vi har å gjøre med.

Tabell 4-6 Vennskspsform etter kjønn. Prosent

	Gutt	Jente	Alle
1-2 faste	41	28	35
1-2 faste + gjeng	19	23	21
Gjeng	24	38	31
Tilfeldig/annet	15	11	13
Totalt	100	100	100
N	214	191	405

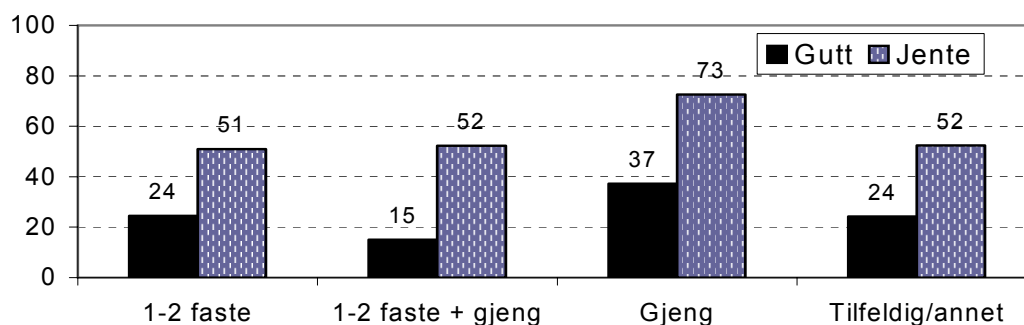
Signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.

Myten om jente- og guttevennskap forteller oss at jenter oftere er sammen to og to, mens gutter først og fremst opptrer i gjenger. Et slikt mønster finner vi ikke blant ungdommene i Frogn. Tvert imot oppgir hele 41 prosent av guttene mot 28 prosent blant jentene at de vanligvis er sammen med en eller to faste venner. Gjengen er derimot den dominerende vennsformsformen blant jentene. Selv om resultatet går på tvers av stereotype oppfatninger, er dette i tråd med resultater fra liknende undersøkelser utført i andre norske kommuner (Øia 1998, Stefansen 1998, Hougen 2000).

Måten ungdom er sammen på endres noe etter hvert som de blir eldre. Litt færre blant de eldste ungdommene oppgir at de først og fremst er sammen med en eller to faste venner. Mens det å ha en eller to faste venner er det vanligste blant 8. klassingene, er gjengen den viktigste samværsformen blant ungdom i 10. klasse og på grunnkurs.

Hvordan er kvaliteten på de ulike vennsformsformene? Kan ungdommene stole på at vennene deres stiller opp for dem? Er det mest gunstig å ha en eller to faste venner, eller er det bedre å tilhøre en gjeng? I undersøkelsen ble ungdommene spurt om de trodde deres beste venn ville komme å besøke dem jevnlig på sykehuset hvis de var innlagt for en lengre periode. Nedenfor ser vi på sammenhengen mellom vennsformsform og forventet støtte.

Figur 4-8 Andelen som er helt sikre på å få besøk jevnlig på sykehuset etter vennsformsform. Prosent.

Signifikant kjønnsforskjell på et 5 prosentnivå.

Uansett samværsform er jentene sikrere på å få besøk enn guttene. Dette betyr ikke nødvendigvis at guttene har svakere vennsformsbånd. Det kan like gjerne

være slik at jentene har en annen oppfatning av hva det innebærer å være gode venner (Øia 1998). De forventer kanskje i større grad at en venn skal stille opp og vise omsorg, mens guttene er mindre opptatt av denne siden ved vennskapet. Både blant jenter og gutter er det slik at ungdom som er med i en gjeng er mest sikre på å få besøk. Det ser altså ut til av være bedre å ha mange venner framfor en eller to gode venner. Det er imidlertid mulig at ungdom som blir med i en gjeng er sikrere på seg selv, eller nyter større popularitet enn de som har en eller to faste venner. Litt overraskende er det kanskje at andelen som er sikre på besøk også er relativt høy blant ungdom som oppgir at det er nokså tilfeldig hvem de treffer, eller som er sjelden sammen jevnaldrende. I Skien-undersøkelsen fant Øia (1998) det motsatte – det å ikke ha faste venner var minst gunstig når det gjaldt ungdommenes forventninger om sykebesøk.

Jevnt over ser ungdom i Frogn ut til å fungere godt sosialt. De fleste oppgir en forankring i faste vennenettverk. Bare 8 prosent oppgir at det er nokså tilfeldig hvem de er sammen med, mens 2 prosent sier at de sjelden er sammen med jevnaldrende. Den enkelte kan imidlertid godt føle seg alene selv om han eller hun jevnlig er sammen med andre. I spørreskjemaet ble ungdommene bedt om å ta stilling til en serie med utsagn ment å måle ensomhet. Utsagnene er delvis basert på en oversettelse av UCLA Loneliness Scale (Russel m.fl. 1980). Tabell 4-7 viser svarfordelingen på de ulike utsagnene blant ungdom i Frogn.

Tabell 4-7 Ensomhet og evne til sosial kontakt. Prosent.

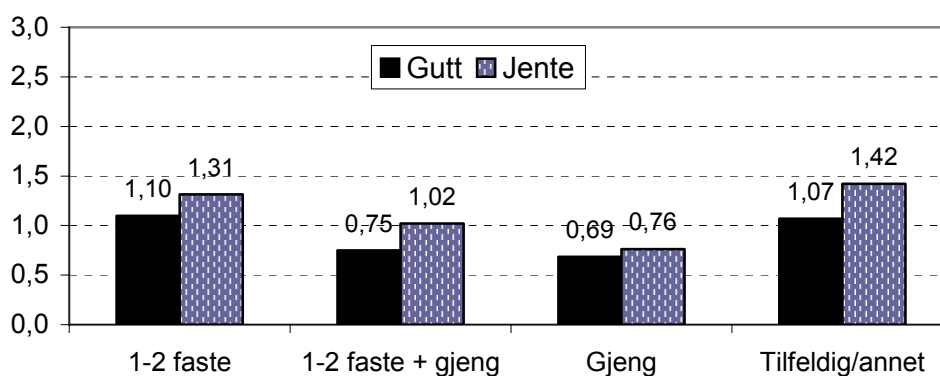
	Ofte	Av og til	Sjelden	Aldri	Totalt	N
Ingen kjenner meg særlig godt	4	25	43	29	100	402
Føler meg på bølgelengde med folk rundt meg	48	31	13	8	100	396
Jeg føler meg ensom	4	21	36	40	100	400
Jeg synes folk er rundt meg, men ikke sammen med meg	5	19	37	40	100	395
Jeg kan finne noen å være sammen med hvis jeg ønsker det	71	20	6	4	100	403
Når jeg er med andre ungdommer, tenker jeg at jeg ikke hører riktig til	6	27	35	33	100	397

Det er kun et fåtall som ofte opplever at ingen kjenner dem særlig, at de ikke er på bølgelengde med folk rundt seg, at folk er rundt dem, men ikke sammen med den, eller at de ikke hører riktig til når de er sammen med andre ungdommer. Mange har riktignok følt seg litt ensomme en sjelden gang, men

de fleste har ingen problemer med å finne noen å være sammen med hvis de ønsker det.

Er ungdom som er med i en gjeng mindre ensomme enn ungdom som har andre vennskskapsformer? For å undersøke sammenhengen mellom vennskskapsform og opplevd ensomhet nærmere brukes et samlemål for opplevd ensomhet. En analyse av sammenhenger (korrelasjoner) mellom de fem utsagnene i tabell 4-7 resulterte i en tofaktorløsning. *Jeg føler meg på bølglengde med folk rundt meg* og *Jeg kan finne noen å være sammen med hvis jeg ønsker det* så ut til å uttrykke noe annet enn de øvrige utsagnene. Når vi lager en additiv indeks for ensomhet tas disse to utsagnene ikke med. Nedenfor vises ungdommenes opplevde ensomhet etter vennskskapsform. Verdier nær tre viser at ungdommer ofte føler seg ensom, mens verdier nær 0 viser at de i liten grad opplever ensomhet.

Figur 4-9 Ensomhet etter vennskskapsform. (0=føler seg aldri ensom, 3=føler seg ofte ensom).

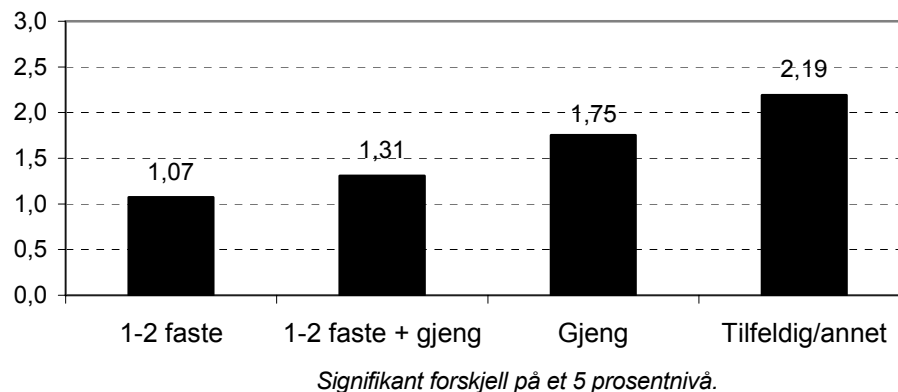

Signifikant rusgruppeforskjell på et 5 prosentnivå.

Risikoen for å føle seg ensom er ikke uventet størst blant ungdom som oppgir at det er tilfeldig hvem de er sammen med, eller at de sjelden er sammen med jevnaldrende. Gjengvennskap er derimot det tryggeste hvis man vil unngå ensomhet. Igjen må det bemerkes at det ikke nødvendigvis er gjengen som virker forebyggende. Det kan like gjerne være slik at ungdom som på en eller annen måte føler seg annerledes eller utenfor, verken søker mot eller får innpass i ungdomsgjenger. Paradoksalt nok er jentene sikrere på å få besøk på sykehuset, samtidig som de i større grad enn guttene føler seg ensomme. Som antydnet tidligere, kan en forklaring være at jenter er mer opptatt av relasjoner og har andre oppfatninger hva et vennskap bør være enn gutter. Kanskje stiller de av den grunn større krav til vennene.

Så langt tyder resultatene fra Frogn på at ungdom som er med i en gjeng har de tetteste vennskapsbåndene. De har større tillit til sine beste venner, og de føler seg i mindre grad ensomme. Likevel er det ofte slik at begrepet ungdomsgjenger gir negative assosiasjoner. En vanlig antagelse er at ungdomsgjengen preges av svake bånd til foreldrene og liten kontroll fra voksne. Tidligere har vi sett at ungdom som bruker mesteparten av fritiden ute sammen med jevnaldrende har et større forbruk av rusmidler enn ungdom med et hjemmeorientert fritidsmønster. På denne bakgrunnen kan vi kanskje forvente at ungdom som er med i en gjeng eller kameratflokk ruser seg oftere enn ungdom som vanligvis er sammen med en eller to faste venner. Er det sammenheng mellom typer av samværsformer hos ungdom og deres bruk av rusmidler?

Figur 4-10 Rusmiddelbruk etter vennskapsform. Prosentner.

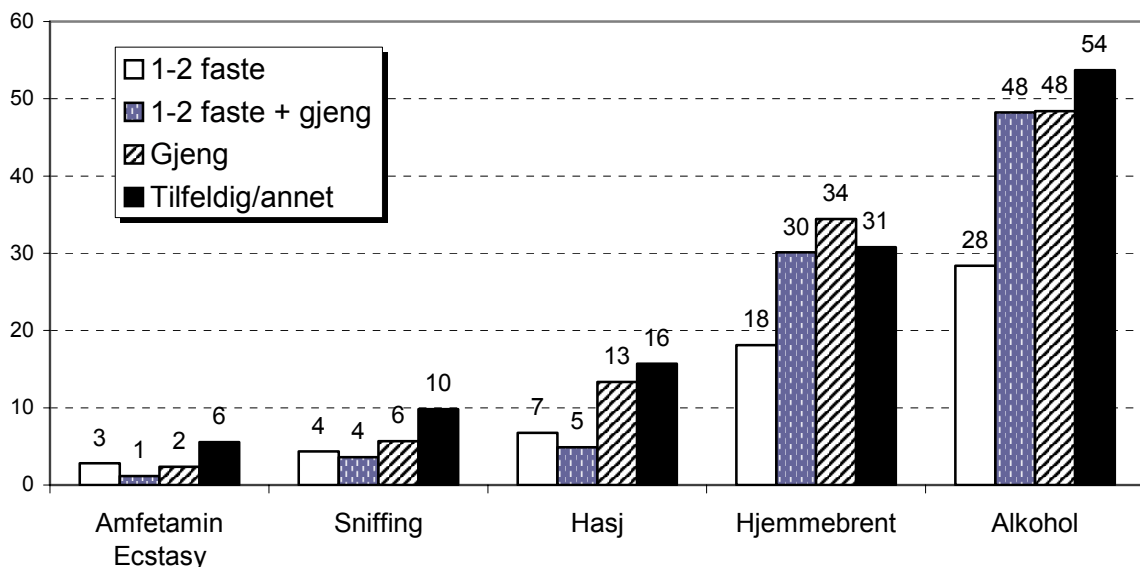
Figur 4-10 viser forbruket av rusmidler, målt ved hjelp av rusindeksen fra i kapittel 2, etter vennskapsform. Som ventet har ungdom i gjeng et større forbruk av rusmidler enn ungdom som vanligvis går sammen med en eller to faste. Fordi både vennskapsform og alder henger sammen med rusmiddelbruk, er det i utgangspunktet ikke uventet at vi finner en sammenheng mellom gjengvennskap og rusmiddelbruk. Som nevnt ovenfor er flere blant de eldste ungdommene med i en gjeng. Videre er det slik at bruken av rusmidler er større blant de eldste ungdommene. Når ungdom på hvert enkelt klassetrinn undersøkes for seg, finner vi fremdeles en sammenheng mellom det å være med i en gjeng og ungdommenes omgang med rusmidler. Bare blant grunnkurselevne er dette forholdet motsatt. Samlet sett ser det ut til at risikoen for at ungdommene bruker legale rusmidler og/eller har prøvd ulike illegale rusmidler er større blant de som deltar i en gjeng enn de som vanligvis er sammen med en eller to faste. Det er imidlertid blant ungdom som ikke inngår i faste vennskapsrelasjoner at rusmiddelbruken er størst.

Ungdom som er med i en gjeng har større tillit til vennene og er mindre ensomme. Samtidig oppgir disse ungdommene et større forbruk av rusmidler enn ungdom som vanligvis går sammen med en eller to faste. En longitudinell studie «Ungdom, livsstil og rusmidler», fra Oslo-området, viste tilsvarende resultater. Tette vennskap korrelerer både med bruk av tobakk, alkohol og cannabis (Pedersen 1993). Hilde Pape som har forsket på norsk ungdoms bruk av rusmidler, beskriver situasjonen slik:

Nyere forskningsresultater tyder blant annet på at alkohol har en særlig appell til ungdom som er sosialt aktive, veltilpassede og populære. Avholdsungdom har ofte kjennetegn som peker i motsatt retning (Pape 1996:110).

Forskning tyder på at ungdom som bruker rusmidler er del av et velfungerende sosialt nettverk oftere enn ungdom som aldri ruser seg. Er det i så fall slik at eksperimentering med rusmidler generelt kan forbindes med vellykkete ungdommer? I Frogn har vi sett at ungdom med svake eller tilfeldige vennsforbindelser ruser seg oftere enn ungdom i mer stabile vennenettverk. Er kanskje følgene av å bruke sosialt aksepterte rusmiddel annerledes enn følgene av å prøve ut ulike illegale stoffer?

Figur 4-11 Andelen som har brukt ulike rusmidler siste år etter vennsforbindelsesform. Prosent.

Figur 4-11 viser at ungdom uten forankring i faste vennsforbindelsesnettverk gjør størst bruk av rusmidler både når det gjelder legale og illegale stoffer. Bare ved bruk av hjemmebrent er det flere blant ungdom i gjeng enn blant ungdom med svake vennenettverk, som har drukket dette. Dette ser ut til å

stemme med bildet av hjemmebrent som et sosialt akseptert rusmiddel. Når det gjelder bruk av hasj, er skillet mellom ungdom i gjeng og ungdom med få eller tilfeldige vennskapsforbindelser dessuten relativt lite. Forskjellen mellom ungdom i gjeng og ungdom med svake eller tilfeldige vennskapsforbindelser er noe større når det gjelder bruk av tyngre narkotiske stoffer og sniffestoff. Dette kan ha sammenheng med at hasj er et mer sosialt akseptert rusmiddel enn ecstasy, amfetamin og sniffestoff. Sannsynligvis er et skille mellom mer eller mindre sosialt aksepterte rusmidler hensiktsmessig for å få et riktig bilde av sammenhengen mellom ungdoms tilknytning til jevnaldrende og bruk av rusmidler.

Foreldrene og andre voksne

Tenårene kan være en problematisk tid både for ungdom og voksne. De unge forandrer seg og vokser ut at barndommen både mentalt og fysisk. Foreldrene vil gjerne beskytte og rettlede barna, mens det for de unge blir viktig å vise selvstendighet og egen vilje. Selv om barna fjerner seg fra foreldrene i løpet av ungdomstiden, har familien en sentral plass i livet til de fleste 13–17 åringer. Foreldrene er fremdeles viktige ressurspersoner både materielt og følelsesmessig. Vi skal se på ulike sider ved relasjonen mellom ungdommen og deres foreldre. Først undersøkes det hvordan ungdom oppfatter foreldrene, og dernest hvilken betydning ungdommenes relasjon til foreldrene har for bruk av rusmidler. Har ungdom med strenge eller kontrollerende foreldre mindre erfaring med rusmidler enn andre ungdommer? Til slutt undersøkes i hvilken grad ungdommene føler at de kan bruke foreldrene når de trenger råd eller hjelp?

Neste alle norske ungdommer bor hjemme til de har fullført grunnskolen og de fleste fortsetter å bo i foreldrehjemmet en god stund etter at de har gått ut av 10. klasse. De siste 30 årene har familiemønsteret, i Norge og andre vestlige land, endret seg drastisk. Andelen som bor sammen uten å være gift har økt, samtidig ender flere ekteskap i skilsmisser enn tidligere (SSB 1999). 65 prosent av ungdommene som er med i undersøkelsen bor sammen med begge foreldrene. En fjerdedel lever kun sammen med en av foreldrene, mens 10 prosent av disse igjen også bor sammen med mors eller fars nye samboer eller ektefelle. Videre er det 7 prosent som jevnlig flytter mellom mor og far.

Tabell 4-8 Familiesammensetning mot rusmiddelbruk. Prosent.

Mor og far	En av foreldrene	Flytter mellom foreldrene	Alle
------------	------------------	---------------------------	------

Avholds	51	40	58	48
moderat bruk	23	27	23	24
Intensiv bruk	19	22	13	20
Illegal bruk	8	11	6	8
Totalt	100	100	100	100
N	280	109	31	430

Ikke signifikant forskjell.

Andelen som ikke bruker noe rusmiddel er størst blant de som flytter mellom foreldrene eller som bor sammen med begge foreldre. Videre er andelen som oppgir en intensiv eller illegal bruk av rusmidler størst blant ungdom som kun bor sammen med en av foreldrene. Et slikt resultat kan ikke si noe om hvilken innvirkning ulike familiemønstre har på ungdoms omgang med rusmidler. Den kvalitative relasjonen mellom ungdommene og deres foreldre er sannsynligvis viktigere for ungdommenes oppvekstmiljø enn selve sammensetningen av familiemedlemmer. Spørreskjemaet inneholdt ti utsagn som omhandlet de unges opplevelse av foreldrekontroll og foreldrenes følelsesmessige involvering. De unge ble bedt om å krysse av for om de ulike utsagnene stemte *svært godt*, *ganske godt*, *ganske dårlig* eller *svært dårlig* med deres egen opplevelse av foreldrene.

Tabell 4-9 Svarfordeling på utsagn om foreldrekontroll og foreldrenes følelsesmessige involvering. Prosent.

Foreldrene mine har...	Stemmer...				Totalt	N
	svært godt	ganske godt	ganske dårlig	svært dårlig		
likt at jeg tar mine egne beslutninger	34	54	9	3	100	422
latt meg bestemme ting selv	29	49	19	3	100	413
forsøkt å kontrollere alt jeg har gjort	15	28	39	19	101	415
vært overbeskyttende	23	34	30	14	101	418
behandlet meg som om jeg var yngre	19	26	34	20	99	418
vært kjærlig mot meg	42	40	12	6	100	412
forstått mine problemer og bekymringer	35	38	18	9	100	418
ikke snakket særlig til meg	4	10	30	56	100	415
ikke forstått mine behov og ønsker	12	23	34	31	100	416
ikke hjulpet meg så mye som jeg trenger	15	17	32	37	101	418

Når det gjelder spørsmålene om foreldrenes følelsesmessige involvering er de fleste enige i at foreldrene er kjærlige mot dem og få mener at foreldrene ikke snakker særlig til dem. Færre er enige i at foreldrene forstår deres

behov, ønsker, problemer og bekymringer, eller at foreldrene alltid har hjulpet dem like mye som de har trengt. Det kan se ut som de fleste mener at foreldrene er positivt innstilt og ønsker å gjøre så godt de kan, men at de ikke alltid lykkes like godt.

Det er verdt å merke seg at kunnskap om foreldrene stammer fra ungdommenes egen opplevelse foreldrene. Sannsynligvis vil det være slik at mange ungdommer føler at de burde fått litt mer frihet. Det er ikke dermed sagt at foreldrene nødvendigvis er av det kontrollerende slaget. Eksempelvis oppgir 45 prosent av ungdommene i Frogn at de er svært eller ganske enig i at foreldrene behandler dem som om de var yngre. Tilsvarende mener 57 prosent at foreldrene er overbeskyttende, mens 43 prosent mener at foreldrene prøver å kontrollere alt de gjør. Likevel oppgir nesten alle at foreldrene liker at de tar egne beslutninger, og 78 prosent mener det stemmer *svært godt* eller *ganske godt* at foreldrene lar dem bestemme ting selv. Det ser altså ut til å være slik at mange skulle ønske at de hadde litt større frihet. Dette til tross må de fleste innrømme at de faktisk får bestemme en hel del selv.

Tabell 4-10 Foreldrekontroll og følelsesmessig involvering.

Foreldrekontroll	Følelsesmessig involvering
Foreldrene mine har...	Foreldrene mine har...
likt at jeg tar mine egne beslutninger	vært kjærlig mot meg*
latt meg bestemme ting selv	forstått mine problemer og bekymringer
forsøkt å kontrollere alt jeg har gjort*	ikke snakket særlig til meg
vært overbeskyttende*	ikke forstått mine behov og ønsker
behandlet meg som om jeg var yngre*	ikke hjulpet meg så mye som jeg har trengt
Alfareliabilitet: 0,72**	Alfareliabilitet: 0,70**

*Svarene er snudd slik at de har samme retning som de resterende.

**Alfareliabiliteten uttrykker styrken på sammenhengen mellom de ulike delmålene som utgjør samlemålet. Jo høyere alfareliabilitet er desto sterkere er sammenhengen. Alfareliabilitetene til de to samlemålene er høye.

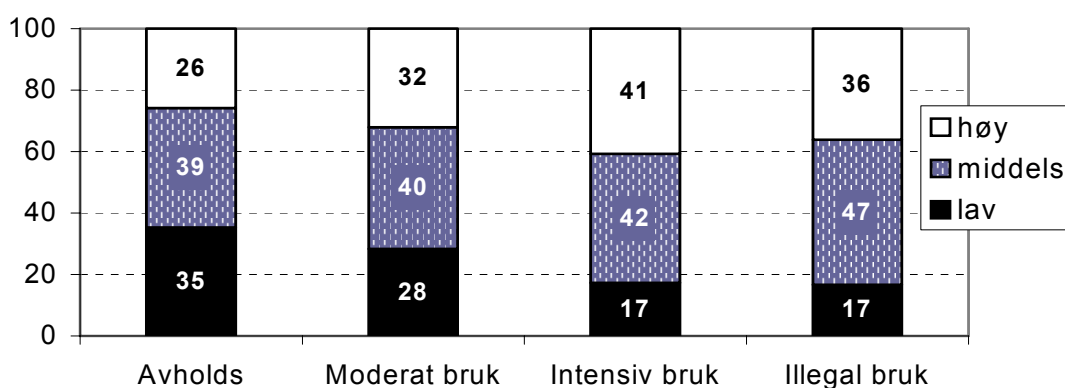
Fem av spørsmålene i tabell 4-9 måler foreldrenes følelsesmessige involvering i de unge og fem måler graden av kontroll eller beskyttelse². På bakgrunn av de fem spørsmålene om foreldrenes følelsesmessige involvering og de fem spørsmålene om foreldrekontroll har vi konstruert to additive indekser. Tabell 4-10 viser enkeltspørsmålene som inngår i hver av de to samlemålene. Vi har delt de to indeksene i tre omtrent like store grupper.

² Samlemålene tilsvarer det såkalte «parental bonding instrument» (pbi). Målet blir presentert av Pedersen (1992).

Tredjedelen med lavest verdi har fått betegnelsen lav kontroll eller lav følelsesmessig involvering. Motsatt har tredjedelen med høyest verdi fått betegnelsen høy, mens de resterende har fått verdien middels. Disse gruppene er noen lunde likt fordelt på kjønn og klassetrinn.

Som vist tidligere er det sammenheng mellom ungdoms omgang med alkohol og foreldrenes alkoholforbruk. Det kan slik se ut som om foreldrene til en viss grad er rollemodeller for de unges bruk av rusmidler. Gjennom egen atferd formidles verdier og holdninger til de unge. I tillegg har foreldrene som regel en kontroll- eller oppdragerrolle overfor barna. I kapitlet om fritidsvaner fant vi at ungdom som har et høyt forbruk av rusmidler bruker mindre av fritiden hjemme enn ungdom som ikke ruser seg. En mulig forklaring kan være at foreldrene har større mulighet til å kontrollere ungdom som har et hjemmeorientert fritidsmønster. Har ungdom som føler at foreldrene er særlig kontrollerende også liten kontakt med rusmidler?

Figur 4-12 Grad av opplevd foreldrekontroll etter rusmiddelbruk. Prosent.

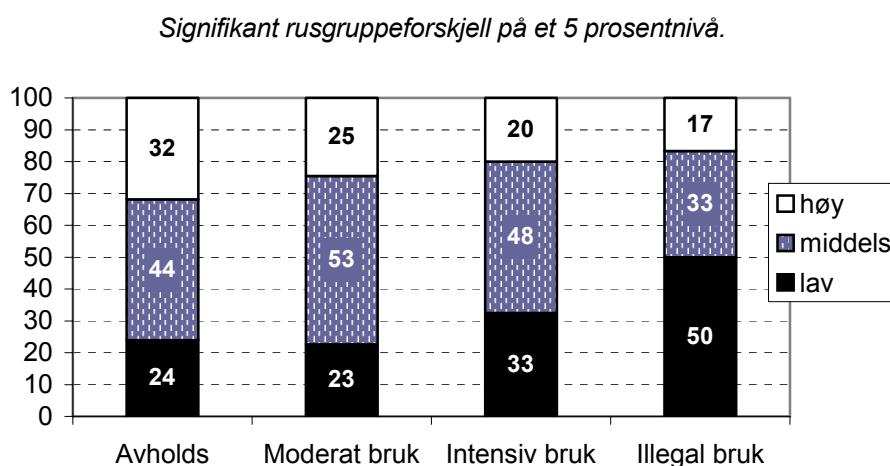
Signifikant rusgruppeforskjell på et 5 prosentnivå.

Figur 4-12 viser andelen som opplever foreldrene som svært, middels og lite kontrollerende i de fire ruskategoriene fra kapittel 2. Vi kunne forvente at ungdom med lite kontrollerende foreldre hadde flere muligheter til å eksperimentere med rusmidler. Det er imidlertid de avholdende ungdommene som opplever at foreldrene er minst kontrollerende. Mens 35 prosent oppgir lav foreldrekontroll blant ungdom som ikke ruser seg, er det bare 17 prosent som oppgir det samme blant ungdom som sorterer i kategoriene for intensiv og illegal bruk av rusmidler. Det er likevel ingen objektiv vurdering av relasjonen mellom foreldrene og ungdommene vi får inntak til. Kanskje er det ikke først og fremst graden av foreldrekontroll som måles, men heller ungdommenes misnøye med foreldrenes overvåkning eller grensesetting. I

lys av en slik tolkning blir resultatet ovenfor mer forståelig. Ungdom som ikke ruser seg, eller ikke føler behov for å eksperimentere med rusmidler, tåler sannsynligvis foreldrenes grensesetting bedre. Samtidig kan det være slik at foreldrene føler mindre behov for å kontrollere disse ungdommene.

Vi har sett at ungdom som bruker mye av fritiden sin i hjemmet sjeldnere eksperimenterer med rusmidler enn ungdom med en uteorientert fritid. En forklaring på denne sammenhengen kan være kvaliteten på de følelsesmessige båndene mellom foreldre og barn. Hvis ungdom som er mye hjemme har et bedre forhold til foreldrene, kan disse i større grad vegre seg for å skuffe foreldrene ved å delta i aktiviteter som foreldrene misliker. Dette kan omfatte bruk både av legale og illegale rusmidler. Har ungdom som opplever høy grad av følelsesmessig involvering fra foreldrene et lavere forbruk av rusmidler enn andre ungdommer?

Figur 4-13 Grad av følelsesmessig foreldre involvering mot rusmiddelbruk. Prosjenter.

Figur 4-13 viser foreldrenes følelsesmessig involvering etter rusmiddelbruk. Vi ser at ungdom som har et lavt forbruk av rusmidler sjeldnere opplever at foreldre ikke bryr seg eller at de er lite opptatt av hva de holder på med. Blant ungdom i kategorien for avholdenhet eller moderat bruk oppgir omtrent en fjerdedel lav foreldreinvolvering. Det samme gjelder hele 50 prosent av ungdommene i kategorien for illegal bruk. Det ser dermed ut til at mangel på gode følelsesmessige relasjoner til foreldrene er forbundet med bruk av rusmidler blant ungdom. Kontinuerlig påvirkning fra stabile voksne beskrives ofte som en av de viktigste forutsetningen for vellykket forebygging av problematferd blant ungdom (Helgeland 1989).

Vi får ytterligere kunnskap om relasjonene mellom de unge og foreldrene ved å spørre hvem de ville henvende seg til hvis de trengte råd eller hjelp. Følgende tre spørsmål i undersøkelsen berører dette temaet:

- *Tenk deg at du hadde et personlig problem og følte deg utafør eller trist. Hvem er det sannsynlig at du ville snakke med, søke hjelp hos?*
- *Tenk deg at du er tatt i å gjøre noe ulovlig. Du kan bli anmeldt til politiet. Du trenger hjelp og råd. Hvem er det sannsynlig at du ville gått til?*
- *Tenk deg at du i morgen måtte velge hva slags skole/utdanning du skulle ta i framtida. Hvem er det sannsynlig at du ville gå til for å få råd og hjelp?*

Tabell 4-11 Hvem ungdommene henvender seg til hvis de trenger råd eller hjelp. Andelen som helt sikkert ville henvende seg til de ulike personene. Prosjenter.

	Personlig problem	N	Tatt i å gjøre noe ulovlig	N	Velge utdanning	N
Ingen	9	399	6	388	4	386
Mor	30	412	32	407	68	416
Far	18	411	27	405	65	410
Søsken	18	406	23	400	33	399
Venner	55	415	62	412	50	409
Kjæreste	50	393	48	390	43	384
Slektninger	8	410	8	402	23	403
Voksne i nærmiljø	3	408	5	403	10	404
Lærer	9	409	6	402	31	403
Sosiallærer/rådgiver	4	410	14	401	33	408
Politiet	-		12	404	-	

Tabell 4-11 viser andelen som tror de *helt sikkert ville* henvendt seg til ulike personer i de tre tilfellene. Andre svaralternativ var *ville kanskje* og *ville ikke gjort*. 30 prosent er helt sikre på at de ville snakket med mor hvis de hadde et personlig problem eller var lei seg, mens 18 prosent ville gått til far. Selv om mange går til mor, er venner og kjærester likevel viktigst når ungdommene har personlige problemer. Over halvparten ville ha snakket med en venn i et slikt tilfelle. Relativt få trodde de kom til å henvende seg til slektninger, andre voksne i nærmiljøet eller til en lærere/sosiallærer. Vi finner noe av det samme mønsteret når det gjelder hvem ungdommene søker råd hos hvis de kommer i vanskeligheter. I slike situasjoner ser det imidlertid ut til at ungdommene har noe større tiltro til far. 27 prosent er helt sikre på at de ville ha brukt far i en slik situasjon, mens 30 prosent oppgir at de ville ha gått til mor. Her er andelen som er helt sikre på at de ville ha henvendt seg til en

venn imidlertid enda høyere. Hele 62 prosent har krysset av for dette, mens noe færre (48 prosent) sier at de helt sikkert ville ha brukt kjæresten i en slik situasjon. For utdanningsvalg er foreldrene de viktigste støttespillerne. 68 prosent oppgir at de helt sikkert ville rådført seg med mor hvis de stod overfor et slikt valg. Omtrent like mange ville gått til far. Men også venner og kjærester brukes til råd om valg av utdanning. I dette tilfellet er det dessuten om lag en tredjedel som ville ha spurt en lærer eller en sosiallærer til råds.

Det er først og fremst jevnaldrende de unge vender seg til når de trenger hjelp eller råd. Kjærester og gode venner er viktige støttepersoner når ungdommene er nedtrykt eller har kommet opp i vanskeligheter. Foreldrene har likevel en sentral plass i de unges liv. Mor peker seg ut som den viktigste støttepersonen i familien. Noe av dette kan skyldes at de som kun bor sammen med en av foreldrene, som regel bor hos mor. Når problemene dukker opp, er det kanskje mest nærliggende å henvende seg til den av foreldrene en bor sammen med til daglig.

Summary

This report is based on data from a questionnaire administered in spring 2000 to all the pupils attending secondary school in Frogn (municipally near by the capital of Norway). In addition the questionnaire was given to pupils attending first year of upper secondary school in the neighbouring municipals Nesodden, Ås and Vestby. The sample consisted of 436 young people, mainly aged 13 to 17.

The report draws a picture of different aspects of daily life for youths at Frogn. Substance abuse is given special attention. Furthermore the report focuses on leisure activities, self-image, mental health, friendship patterns and parent-child relations.

The findings give no alarming picture of the situation in Frogn. In general, young people in Frogn resemble youths elsewhere in Norway. The abuse of alcohol by young people in Frogn is neither considerably higher nor considerably lower than the abuse in other municipals we would normally compare with. 45 percent drink frequently (at least once in a month). One out of ten has tried cannabis in the last year. Other drugs have a limited spread; the percentage who tried ecstasy or amphetamine during the last year is only 2.5 percent. A high consumption of legal drugs increases the likelihood of having experimented with illegal drugs. Boys and Girls seem to be engaged in substance use at about the same extent. Boys tend to make their debut earlier, but girls catch up, as they grow older.

A significant part of the youth's leisure-time is used for social interaction with peers. As they grow older increased time is spent outside the parents home and in progressively larger distance from the neighbourhood. 13 percent states a failure to thrive in their own district. Boys are more often happy with their neighbourhood than girls. Nearly seven out of ten takes part in some form of organised activity. Athletic clubs and leisure-time clubs are the most common types of organisations. Considerably fewer girls than boys use a computer for leisure activities.

Young girls in Frogn seem to be aware of grown up physical ideals. Several state that they weigh too much and have tried to diet more than once. Severe mental health problems seem to be a marginal problem. 5 percent state that they regularly are contemplating suicide. Most girls and boys are anchored in stable networks of peers. No more than 4 percent state that they

often feel lonely. Girls report a more negative self-image than boys do, and they more often report of mental sufferings.

The report brings to light several hallmarks of young people who state a widespread use of substance. In general an anchor in stable networks of peers, prosperity in the neighbourhood, good relations between parents and children and mental well being seem to protect against unhealthy substance use.

Litteratur

- Atkinson, R.L., Atkinson, R.C., Smith, E. E., Bem, D.J. & Hilgard, E.R. (1990) *Introduction til psychology*. Florida: HBJ
- Bakken, A. (1998). *Ungdomstid i storbyen*. NOVA-rapport 7/98. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
- Derogatis, L., R. (1974). *The Hopkins Symptom Checklist. A measure of primary symptom dimensions*. Basel.
- Diener, E & Emmons, R., A. & Larsen, R., J. & Griffin, S. (1984). *The satisfaction With Life Scale*. University of Illinois.
- Frønes, I. (1998). *De likeverdige. Om sosialisering og de jevnaldrendes betydning*. (2. utg.) Oslo: Universitetsforlaget
- Frønes, I. (1991). *Oppvekst, kriminalitet og samfunn*. ISO Notatserie 7/91. Universitetet i Oslo
- Hammer, T. & Vaglund, P. (1990). Initiation, continuation or discontinuation of cannabis use in the general population. *British Journal of Addiction*, 85: 899–909
- Hanssen, J.I. & Sandvin, J. (1993). *Ungdom, alkohol og samhandlingsformer, i Hansen, J.I. (red): Temaer om ungdom og levekår*. Bodø: Nordlandsforskning (NF-rapport 7/1993)
- Harter, S. (1988) *Manual for the Self-Perception Profile for Adolescents*. Denver.
- Hegna, K. (1996). *Koss har me det? Ungdomsundersøkelsen i Stavanger 1995*. UNGforsk-rapport 1/96. Oslo: Norges forskningsråds program for ungdomsforskning
- Hegna, K. & Vestel, V. (1997). *Med ungdom i sentrum – om trivsel, rusmidler og sentrumsbruk blant ungdom i Bergen*. NOVA-rapport 8/97. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
- Helland, H. (1998). *Forebygging av problematferd blant ungdom. En litteraturstudie*. NOVA-rapport 17/98. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
- Helland, H. & Øia, T. (2000). *Forebyggende ungdomsarbeid*. Bergen: Fagbokforlaget
- Hougen, H. C. (2000). *Ung i Notodden. Fritidsmønstre, rusmiddelbruk, problematferd og framtidsplaner*. NOVA-rapport 5/00. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring

- Lavik, N.J., A.B. Huseby & M.G. Rud (1985). Drugs abuse and enviroment in youth, i *Social Psychiatry*, 20: 179–185.
- Lavik, N.J (1987). Drug abuse among junior high school students in Norway. I *Pediatrician*. 14: 46-50.
- Pape, H. (1996). Alkoholens gleder og farer i ungdomstiden. I Pedersen, W. & Waal, H. (red) *Rusmidler og veivalg*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag
- Pape, H. & Hammer, T. (1996). How does Young People's Alcohol Consumption Change During the Transition to Early Adulthood? A longitudinal Study of Changes on Aggregate and Individual Level. *Addiction*, 9. 1345–1357.
- Pedersen, W. (1998). *Bittersøtt*. Oslo: Universitetsforlaget
- Pedersen, W. & Skrondal, A. (1996). Alcohol and sexual victimization: a longitudinal study of Norwegian girls, i *Addiction*, 91 (4): 565–581.
- Pedersen, W. & Aas, H. (1995). Full for første gang. En longitudinell studie. *Nordisk alkohol tidsskrift* (12):121–132.
- Pedersen, W. (1993). Forebyggende foreningsliv? *Tidsskrift for samfunnsforskning* (34):199–218.
- Pedersen, W. (1992). Over grenselinjen: Hasjbruk blant ungdom. I Waal & Middelthon (red.) *Narkoforebygging mot år 2000*. Oslo: Universitetsforlaget
- Roaldsø, K. (1997) *Ungdoms levekår i 1990-årene*. Statistiske analyser. Oslo: Statistisk Sentralbyrå
- Russel,D. & Peplau, L.A. & Cutrona, C.,E. (1980). The Revises UCLA Loneliness Scale: concurrent and dicriminant validity evidence. *Journal of Personality and Soscial Psychology*.
- Sandvin, J.T. & Hanssen, J.I (1993). Ungdom, alkohol og samhandlingsformer. I Hanssen, J.-I. (red) *Temaer om ungdom og levekår*. NF-rappørt 7/93. Bodø: Nordlandsforskning
- Skog, O.J (1985). “Den kollektive drikkekulturen». I Arner, O., Hauge, R.og Skog, O.J. (red.): *Alkohol i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Skretting, A. (1996). *Ungdom og rusmidler: Data fra de årlige spørreskjemaundersøkelsene til Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning*. Oslo: Rusmiddeldirektoratet/SIFA
- Skretting, A. (1999). *Bruk av rusmidler ved utgangen av ungdomsskolen: resultater fra den norske delen av den europeiske skoleundersøkelsen – ESPAD, 1995 og 1999*. Oslo: Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning.
- Skretting, A. (2000). *Ungdom og rusmidler: Data fra SIFAs årlige spørreskjemaundersøkelse 1968-99*. Oslo: Rusmiddeldirektoratet/SIFA

- Skutle, A., Iversen, E. & Sletteland, N. (2000). *Ungdom og rusmidler juni 1999: en undersøkelse i Bergen kommune om 8. og 10. klassingers bruk av rusmidler: hovedrapport*. Bergen: Stiftelsen Bergensklinikkene
- SIFA (1995). *Rusmidler i Norge. Hefte utgitt av Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning*. Oslo: Rusmiddeldirektoratet/SIFA
- SIFA (1999). *Rusmidler i Norge. Statistikk'99*. Oslo: Rusmiddeldirektoratet/SIFA
- SSB (1999) *Statistisk årbok*. Oslo/Kongsvinger: Statistisk Sentralbyrå
- Stefansen, K. (1998). *Ung i Målselv. Fritidsmønstre, rusmiddelbruk og framtidsplaner*. NOVA-rapport 25/98. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
- Stefansen, K. (1997). *Ungdomsundersøkelsen i Strand - om rusmiddelbruk, fritidsmønstre og skoletilpasning*. NOVA-rapport 25/97. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
- Strandbu, Å. (1997). *Gutter og jenter i Asker og Bærum. Ungdomsundersøkelsen 1996*. NOVA-rapport 5/97. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
- Wichstrøm, L. (1996) Psykisk utvikling i ungdomstida. I Øia, T. (red) *Ung på 90-tallet. En antologi*. Oslo: UNGforsk/Cappelen Akademiske Forlag
- Wichstrøm, L. (1995). *Hvem? Hva? Hvor? – Om ungdom og idrett*. Oslo: Kulturdepartementet/UNGforsk
- Wichstrøm, L. (1994). *Mental helse blant ungdom i Norge. Oslo som særtilfelle?* UNGforsk-rapport 3/94. Oslo: UNGforsk
- Øia, T. (1998). *Oppvekst i Skien. Et forebyggende perspektiv*. NOVA-rapport 13/98. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
- Øia, T. (1994). *Norske ungdomskulturer*. Vallset: Opplandske bokforlag
- Øia, T. & Berwitz, Ø. (1994). *Fritidsmønstre og risikoatferd. En undersøkelse av fritidsvaner til 16-19 åringer i Oslo*. UNGforsk-Rapport 1/94. Oslo: UNGforsk

Vedlegg I: Tabeller

Innhold:

Hvem er med i undersøkelsen?	100
Snus og sigaretter	103
Alkohol	104
Illegale rusmidler	108
Problematferd	110
Vold og mobbing	112
Den daglige fritiden	114
Internett og mobiltelefon	116
Fritidspendling og trivsel i nærmiljøet	117
Organisert fritid	121
Idrettsaktivitet	123
Fritidsklubbene	125
Holdninger til gutter, jenter og ulike ungdomsgrupper	127
Kroppen	129
Selvbilde	131
Psykisk helse	132
Vennsapsrelasjoner	133
Forhold til foreldrene og andre voksne	134
Skolen	137
Framtidsorientering	138
Ønsker om tiltak	139

Hvem er med i undersøkelsen?

Tabell 1-1 Populasjon, utvalg og svarprosent.

Klassetrinn	Antall elever	Antall deltatt	Svarprosent
Ungdomsskolen	425	360	85
Grunnkurs	120	72	60
Ubesvart	-	4	-
Totalt	545	436	80

Tabell 1-2 Kjønn. Prosent

Gutt	53
Jente	47
Total	100
N	436

Tabell 1-3 Klassetrinn etter kjønn. Prosent

	Gutt	Jente	Alle
8. klasse	23	27	25
9. klasse	34	28	32
10. klasse	28	25	26
Grunnkurs	14	20	17
Totalt	100	100	100
N	227	204	431

NS

Tabell 1-4 Fødeland. Prosent

Er du født i Norge?	Alle
Ja	93
Nei	7
Totalt	100
N	433

Tabell 1-5 Adopsjon fra utlandet. Prosent

Er du adoptert?	Alle
Ja	1
Nei	99
Totalt	100
N	431

Tabell 1-6 Foreldrenes fødeland. Absolutte tall

	Fars fødeland	Mors fødeland
Norge	385	394
Norden	15	11
Europa/USA	13	10
Afrika	1	-
Asia	9	10
Latin-Amerika	1	3
Annet	6	4
Totalt	430	432

Tabell 1-7 Familiesammensetning. Prosent

Hvem bor du sammen med nå?	
Mor og far	65
En av foreldrene	25
Flytter mellom foreldrene	7
Annet	2
Totalt	100
N	430

Tabell 1-8 Foreldrenes sosioøkonomiske status*. Prosent

	Fars yrke	Mors yrke
Mellomlag	36	43
Lavere funksjonær	32	52
Manuelle yrker	32	5
Totalt	100	100
N	370	346

**Mellomlaget* omfatter ledende stillinger i offentlig eller privat sektor ned til stillinger som vanligvis krever minst tre års utdanning på universitets- eller høyskolenivå. *Lavere funksjonærer* omfatter ansatte i tjenesteytende virksomhet, offentlig og privat sektor. *Manuelt arbeidende* omfatter faglærte og ufaglærte i manuelle yrker.

Tabell 1-9 Er far/mor i arbeid nå? Prosent

	Far	Mor
Ja, heltid	86	55
Ja, deltid	6	27
Arbeidsledig	2	2
Trygdet	1	2
Hjemmeværende	3	10
Går på skole, kurs e.l.	1	3
Død	1	1
Total	100	100
N	415	419

Tabell 1-10 Antall bøker i hjemmet. Prosent

Hvor mange bøker tror du det er hjemme hos dere?	Alle
100 eller færre	24
100 til 500	46
Mer enn 500	30
Totalt	100
N	431

Tabell 1-11 Boområde*. Prosent

Drøbak	39
Skorkeberg	15
Nordre Frogn	24
Ikke oppgitt	21
Totalt	100
N	434

*Områdene Heer, Frogn, Follo, Dal, Brevik og Hallangen er slått sammen til en kategori kalt *Nordre Frogn*. Ungdom som har oppgitt Drøbak, Sogsti, Seiersten eller Elle som bosted inngår i en annen kommunedel med betegnelsen *Drøbak*. Områdene Skorkeberg og Dylrøkke er slått sammen til en kategori kalt *Skorkeberg*.

Tabell 1-12 Andelen gutter og jenter etter boområde. Prosent

	Drøbak	Skorkeberg	Nordre Frogn	Ikke oppgitt	Alle
Gutt	52	51	57	51	53
Jente	48	49	43	49	47
Totalt	100	100	100	100	100
N	171	65	106	92	434

Tabell 1-13 Andelen innen hvert klassetrinn etter boområde. Prosent

	Drøbak	Skorkeberg	Nordre Frogn	Ikke oppgitt	Alle
8. klasse	20	39	26	24	25
9. klasse	32	31	34	29	31
10. klasse	26	11	26	40	27
Grunnkurs	23	19	13	8	17
Totalt	100	100	100	100	100
N	171	64	106	91	432

Snus og sigaretter

Tabell 2-1 Røkemønster. Prosent.

Røyker du?	Alle
Har aldri røykt	51
Har røykt før, men har sluttet helt nå	19
Røyker, men ikke daglig	11
Røyker daglig	19
Totalt	100
N	426

Tabell 2-2 Røykevaner etter klassetrinn og kjønn. Prosent.

Røyker du?	Gutt				Jente			
	8. Kl.	9. Kl.	10. Kl.	Gr.kurs	8. Kl.	9. Kl.	10. Kl.	Gr.kurs
Har aldri røykt	51	55	60	63	52	60	27	38
Har røykt før	29	19	18	9	23	12	22	20
Røyker, men ikke daglig	10	12	3	6	16	11	16	13
Røyker daglig	10	14	18	22	9	18	35	30
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
N	51	77	60	32	56	57	49	40

Tabell 2-3 Bruk av snus. Prosent.

Bruker du snus?	Alle
Ja, fast	3
Ja, av og til	9
Nei, aldri	88
Totalt	100
N	419

Tabell 2-4 Bruk av snus etter kjønn. Prosent.

Bruker du snus?	Gutt	Jente	Alle
Ja, fast	6	-	3
Ja, av og til	16	1	9
Nei, aldri	78	100	88
Totalt	100	100	100
N	218	200	418

Alkohol

Tabell 3-1 Andelen som ikke har drukket alkohol etter kjønn og klasstrinn. Prosent.

	Gutt	Jente	Alle	N
8. klasse	34	52	43	109
9. klasse	26	28	26	136
10. klasse	19	16	18	114
Grunnkurs	3	5	4	72

Tabell 3-2 Drikkemønster. Prosent.

Har du noen gang drukket øl, vin eller brennevin?	
Har aldri smakt øl, vin eller brennevin	8
Har så vidt smakt, men drikker aldri/nesten aldri	47
Drikker ca. 1 gang pr. måned	18
Drikker 2-3 ganger pr. måned	15
Drikker ca. 1 gang pr. uke	9
Drikker mer enn en gang pr. uke	3
Total	100
N	411

Tabell 3-3 Drikkemønster etter klasstrinn og kjønn. Prosent.

Har du noen gang drukket øl, vin eller brennevin?	Gutt				Jente			
	8. Kl.	9. Kl.	10. Kl.	Gr.kurs	8. Kl.	9. Kl.	10. Kl.	Gr.kurs
Aldri/nesten aldri	68	62	53	13	81	61	50	23
Drikker månedlig	24	30	35	55	15	39	34	54
Drikker ukentlig	8	8	13	32	4		16	23
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
N	50	74	55	31	54	54	50	39

Tabell 3-4 Andelen som har vært beruset etter kjønn og klasstrinn. Prosent.

Har du noen gang drukket så mye at du har følt det beruset?	Gutt	Jente	Alle	N
8. klasse	31	22	26	107
9. klasse	45	45	45	132
10. klasse	59	69	63	109
Grunnkurs	94	81	87	69

Tabell 3-5 Alder for første gang beruset etter kjønn og klasstrinn. Gjennomsnitt

Hvor gammel var du første gang du følte deg beruset?	Gutt	Jente	Alle
8. klasse	12,2	12,7	12,4
9. klasse	12,4	13,2	12,8
10. klasse	13,6	13,6	13,6
Grunnkurs	14,4	14,1	14,3
Totalt	13,3	13,6	13,4
N	116	98	214

*Alder blant de som har vært beruset.

Tabell 3-6 Antall drinker* sist gang man drakk etter kjønn. Prosent.

	Gutt	Jente	Alle
1 drink	24	23	23
2-5 drinker	33	38	35
6-9 drinker	12	22	17
10-15 drinker	18	15	17
15 drinker eller flere	13	2	8
Totalt	100	100	100
N	153	133	286

*En drink = 1/2 flaske pils, 1 stort glass svakvin, 1 glass sterkvin eller 1 drink brennevin (ca. 4 cl.).

Tabell 3-7 Antall drinker* sist man drakk etter kjønn og klasstrinn. Prosent.

	Gutt				Jente			
	8. kl.	9. kl.	10. kl.	Gr.k	8. kl.	9. kl.	10. kl.	Gr.k
1 drink	41	28	15	7	54	28	9	11
2-3 drinker	25	15	18	4	25	23	26	9
4-9 drinker	28	32	30	25	21	41	46	43
10 eller mer	6	25	38	64	-	8	20	37
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
N	32	53	40	28	24	39	35	35

*En drink = 1/2 flaske pils, 1 stort glass svakvin, 1 glass sterkvin eller 1 drink brennevin (ca. 4 cl.).

Tabell 3-8 Hvordan ungdom får tak i alkohol når de drikker. Prosent

Hvordan får du tak i alkohol?	Ofte	Av og til	Aldri	N
Kjøper smuglersprit	3	9	87	279
Får hjemme av mor og far	3	19	79	281
Kjøper hjemmebrent	6	13	81	279
Kjøper selv	11	26	63	286
Får av venner	20	56	24	287
Får venner til å kjøpe for meg	35	33	33	295

Tabell 3-9 Andelen som har krysset av for at de ofte bruker ulike framgangs-
måter for å skaffe alkohol etter kjønn. Prosent.

Hvordan får du tak i alkohol?	Gutter	Jenter	totalt
Får venner til å kjøpe for meg	28	42	35
Får av venner	18	22	20
Kjøper selv	15	6	11
Kjøper hjemmebrent	8	3	6
Får hjemme av mor og far	2	4	3
Tar hjemme	12	5	9
Kjøper smuglersprit	5	1	3

Tabell 3-10 Andelen som får alkohol hjemme ved ulike anledninger. Prosent.

Hender det at du får alkohol av foreldrene dine?	Ofte	Av og til	Aldri	Totalt	N
Ved spesielle anledninger	14	42	44	100	427
Til søndagsmiddagen	1	10	89	100	414
Hjemme. Ikke spesiell anledning	2	7	91	100	415
Til å ha med på fest	4	10	86	100	417

Tabell 3-11 Andelen som får alkohol hjemme ofte eller av og til etter klasstrinn. Prosent.

Hender det at du får alkohol av foreldrene dine?	8. klasse	9. klasse	10. klasse	Grunnkurs
Ved spesielle anledninger	53	47	64	65
Til søndagsmiddagen	5	8	19	15
Hjemme. Ikke spesiell anledning	5	6	12	15
Til å ha med på fest	5	9	15	33

Tabell 3-12 Andelen blant gutter og jenter som har vært beruset etter fars
drikkemønster og kjønn. Prosent.

Drikker far alkohol?	Gutt	Jente	N*
Drikker ikke	45	33	12
Sjelden	49	46	82
1 gang i uka	53	46	67
Flere ganger i uka	61	79	29
Alle	52	51	190

*Totalt antall fedre som har de ulike alkoholvanene.

Tabell 3-13 Andelen som har vært beruset etter mors drikkemønster og kjønn. Prosent.

Drikker mor alkohol?	Gutt	Jente	N*
Drikker ikke	56	39	23
Sjelden	50	47	81
1 gang i uka	57	52	69
Flere ganger i uka	39	81	16
Alle	52	51	189

*Totalt antall mødre som har de ulike alkoholvanene.

Tabell 3-14 Kjærestens drikkemønster etter kjønn. Prosent

Har kjæresten din drukket alkohol to eller flere ganger i uka i løpet av de siste 12 mnd?	Gutt	Jente	Alle
Ja	18	25	21
Nei	82	75	79
Totalt	100	100	100
N	105	87	192

Tabell 3-15 Beste venns drikkemønster etter kjønn. Prosent.

Har din beste venn drukket alkohol to eller flere ganger i uka i løpet av de siste 12 mnd?	Gutt	Jente	Alle
Ja	24	15	20
Nei	76	85	80
Totalt	222	200	422
N	100	100	100

Tabell 3-16 Eget drikkemønster etter venner og kjærestens drikkemønster. Prosent.

Eget drikkemønster	Drikker venn alkohol?		Drikker kjæresten alkohol?	
	Ja	Nei	Ja	Nei
Drikker aldri/nesten aldri	27	62	20	58
Drikker månedlig	42	31	45	33
Drikker ukentlig	32	7	35	8
Totalt	100	100	40	144
N	79	323	100	100

Illegale rusmidler

Tabell 4-1 Prosentandelen som har brukt ulike illegale rusmidler minst en gang siste 12 måneder.

	Prosentandel	Absolutt antall
Hjemmebrent	28	119
Sniffet	6	23
Hasj/Marihuana	10	49
Ecstasy	2	9
Amfetamin	2	8

Tabell 4-2 Antallet som har brukt ecstasy minst en gang siste 12 mnd etter kjønn. Absolutte tall.

	Gutt	Jente	Alle
8. klasse	2	-	2
9. klasse	2	2	4
10. klasse	-	1	1
Grunnkurs	1	1	2
Totalt	5	4	9

Tabell 4-3 Antallet som har brukt amfetamin minst en gang siste 12 mnd. etter kjønn. Absolutte tall.

	Gutt	Jente	Alle
8. klasse	2	-	2
9. klasse	1	1	2
10. klasse	-	1	1
Grunnkurs	1	2	4
Totalt	4	4	9

Tabell 4-4 Antallet som har brukt hasj minst en gang siste 12 mnd. etter kjønn. Absolutte tall.

	Gutt	Jente	Alle
8. klasse	4	-	4
9. klasse	4	3	7
10. klasse	8	12	20
Grunnkurs	4	4	8
Totalt	20	19	39

Tabell 4-5 Andelen blant de ungdommene som har prøvd ulike illegale rusmidler, som har brukt disse 1 gang, 2-5 ganger og 6 ganger eller mer siste år. Prosent.

	Hjemmebrent	Sniffing	Hasj/Marihuana	Ecstasy	Amfetamin
6 eller mer	29	39	38	33	25
2-5 ganger	38	22	25	11	25
1 gang	33	39	38	56	50
Totalt	100	100	100	100	100
N	119	23	40	9	8

Tabell 4-6 Andelen som tror de kan skaffe hasj i løpet av to tre dager. Prosent

Hvis du ønsket å få tak i hasj, tror du at du ville klare å skaffe deg stoffet i løpet av to tre dager?	
Ja	49
Nei	22
Vet ikke	29
Totalt	100
N	416

Tabell 4-7 Andelen som tror de kan skaffe hasj i løpet av to tre dager etter kjønn og klassetrinn. Prosent.

Hvis du ønsket å få tak i hasj, tror du at du ville klare å skaffe deg stoffet i løpet av to tre dager?	Gutt	Jente	Alle
8. klasse	36	35	36
9. klasse	44	38	41
10. klasse	62	62	62
Grunnkurs	69	60	64
N*	(108)	(95)	(203)

*Totalt antall som tror de kan skaffe hasj.

Tabell 4-8 Beste venns hasjbruk etter kjønn. Prosent.

Har din beste venn brukt hasj i løpet av de siste 12. mnd.?	Gutt	Jente	Alle
Ja	12	11	12
Nei	88	89	88
Totalt	100	100	100
N	219	198	417

Tabell 4-9 Kjærestens hasjbruk etter kjønn. Prosent.

Har kjæresten din brukt hasj i løpet av de siste 12. mnd.?	Gutt	Jente	Alle
Ja	10	13	11
Nei	90	87	89
Totalt	100	100	100
N	104	85	189

Tabell 4-10 Egen hasjbruk etter venns/kjærestens hasjbruk og kjønn. Prosent.

	Har venn brukt hasj?		Har kjæreste brukt hasj?	
	Ja	Nei	Ja	Nei
Gutt	57	3	44	7
Jente	50	4	18	7
N*	(45)	(349)	(21)	(168)

*Totalt antall som oppgir at venner og kjærester har brukt /ikke brukt hasj blant de som er med i tabellen.

Problematferd

Tabell 5-1 Problematferd. Prosent.

Har du vær med på/gjort noe av dette siste 12 mnd.?	0 gang	1 gang	2 til 5	6 til 10	> 10	N
Bannet til en lærer	44	16	15	9	16	419
Skulket skolen	48	19	17	9	7	421
Bliitt sendt ut av klasserommet	62	16	12	6	4	423
Hatt en voldsom krangel med en lærer	69	17	10	2	2	424
Bliitt innkalt til rektor for noe galt du har gjort	74	14	8	2	1	422
Lurt deg fra å betale på kino, buss, tog el.	54	14	19	6	7	421
Løyet for å få noe du ønsker deg/for å unngå straff	60	15	16	3	5	421
Stjålet penger eller ting fra noen i familien din	68	13	11	4	5	423
Stjålet for mellom 100 og 500 kroner fra butikk, kiosk	83	7	5	3	2	418
Stjålet noe til en verdi av mer enn 1000 kroner	94	2	2	1	1	420
Brutt deg inn for å stjele noe	95	3	1	0	0	407
Truet til deg penger eller ting	96	2	1	0	0	408
Stjålet bil eller motorsykkel	98	1	0	0	0	420
Med vilje ødelagt vindusruter, busseter, telefonkiosk o.l	81	9	6	2	2	423
Sprayet på vegger, busser o.l.	86	5	4	2	3	420
Gjort hæververk eller skade for mer enn 1000 kroner	86	8	3	1	1	408
Bevisst satt fyr på andres ting	91	5	2	1	1	421
Pint/plaget dyr	92	3	3	0	1	421
Vært i slåsskamp hvor du har brukt våpen	93	4	2	0	0	403
Vært i slåsskamp (uten våpen)	63	14	14	5	4	412
Kjørt bil/motorsykkel uten førerkort (ikke øvelseskjør.)	82	7	5	2	3	421
Borte en hel natt uten at foreldrene dine visste hvor	84	8	5	2	1	423
Drukket hjemmebrent	72	9	11	4	5	422
Brukt hasj eller marihuana	90	4	2	0	3	409
Sniffet	95	2	1	1	1	421
Brukt amfetamin	98	1	0	0	0	406
Brukt ecstasy	98	1	0	0	0	404

Tabell 5-2 Problematferd en eller flere ganger siste mnd. etter kjønn. Prosent.

Har du vær med på/gjort noe av dette en eller flere ganger siste 12 mnd.?	Gutt	Jente	Alle
Vært i slåsskamp hvor du har brukt våpen	13	1	7
Stjålet penger eller ting fra noen i familien din	35	29	32
Stjålet for mellom 100 og 500 kroner fra butikk, kiosk	25	9	17
Bannet til en lærer	59	52	56
Med vilje ødelagt vindusruter, busseter, telefonkiosk o.l.	30	7	19
Blitt innkalt til rektor for noe galt du har gjort	38	12	25
Lurt deg fra å betale på kino, buss, tog el.	49	43	46
Skulket skolen	51	53	52
Sprayet på vegger, busser og lignende	21	5	13
Borte en hel natt uten at foreldrene dine visste hvor	16	15	15
Kjørt bil/motorsykkel uten førerkort (ikke øvelseskjør.)	25	10	18
Vært i slåsskamp (uten våpen)	58	15	37
Stjålet bil eller motorsykkel	4	0	2
Stjålet noe til en verdi av mer enn 1000 kroner	8	4	6
Løyet for å få noe du ønsker deg/for å unngå straff	42	37	40
Drukket hjemmebrent	29	27	28
Sniffet	6	4	5
Pint/plaget dyr	11	3	7
Bevisst satt fyr på andres ting	12	5	9
Gjort hærverk eller skade for mer enn 1000 kroner	23	4	14
Truet til deg penger eller ting	8	1	4
Brutt deg inn for å stjele noe	8	1	5
Brukt hasj eller marihuana	10	10	10
Hatt en voldsom krangel med en lærer	32	30	31
Blitt sendt ut av klasserommet	44	31	38
Brukt ecstasy	2	2	2
Brukt amfetamin	2	2	2

Tabell 5-3 Opplevd reaksjon på problematferd etter kjønn. Prosent.

Har det noen gang, på grunn av noe galt du har gjort skjedd at du har...?	Gutt	Jente	Alle	Absolutt antall
Blitt forhørt av politiet hjemme eller på politistasjonen	17	9	13	55
Fått forelegg eller bot (ikke trafikkbot)	8	2	5	21
Fått påtaleunntatelse eller sittet i varetektsarrest	1	0	1	4
Fått saken overført til barnevernet	8	5	6	26
Fått saken overført til konfliktråd	9	2	5	23
Blitt dømt til samfunnstjeneste	1	-	1	3
Blitt dømt til fengsel	-	-	-	-

Vold og mobbing

Tabell 6-1 Har vært vitne til voldelige handlinger etter kjønn. Prosent

Har du opplevd eller vært vitne til at andre har blitt utsatt for voldelige handlinger?	Gutt	Jente	Alle
Ja, flere ganger	51	29	40
Ja, en gang	24	28	26
Nei, aldri	25	44	34
Totalt	100	100	100
N	215	200	415

Tabell 6-2 Utsatt for trusler om vold etter kjønn. Prosent

Har du i løpet av de siste 12 mnd. blitt utsatt for trusler om vold?	Gutt	Jente	Alle
Aldri	71	91	81
1 gang	15	8	11
2-5 ganger	9	2	5
Mer enn 5 ganger	5	1	3
Totalt	100	100	100
N	211	200	411

Tabell 6-3 Utsatt for vold uten synlige merker etter kjønn. Prosent

Har du i løpet av de siste 12 mnd. blitt slått eller dasket uten å få synlige merker?	Gutt	Jente	Alle
Aldri	51	72	61
1 gang	23	16	19
2-5 ganger	14	9	12
Mer enn 5 ganger	12	3	8
Totalt	100	100	100
N	209	198	407

Tabell 6-4 Utsatt for vold uten behov for legebehandling etter kjønn. Prosent

Har du i løpet av de siste 12 mnd. fått sår eller kvestelse uten at du trengte legebehandling?	Gutt	Jente	Alle
Aldri	78	89	83
1 gang	9	7	8
2-5 ganger	6	3	4
Mer enn 5 ganger	8	1	5
Totalt	100	100	100
N	211	199	410

Tabell 6-5 Utsatt for vold og behov for legebehandling etter kjønn. Prosent

Har du i løpet av de siste 12 mnd. blitt skadet så sterkt at det krevde legebehandling?	Gutt	Jente	Alle
Aldri	89	98	93
1 gang	7	-	3
2-5 ganger	3	2	2
Mer enn 5 ganger	1	-	1
Totalt	100	100	100
N	208	199	407

Tabell 6-6 Deltagelse i mobbing etter kjønn. Prosent

Hender det at du er med på plaging, erting eller utfrysning av andre elever på skoleveien eller i friminuttet?	Gutt	Jente	Alle
Mer enn en gang per uke	12	2	7
Ukentlig/hver 14. dag	23	3	13
Aldri/nesten aldri	65	95	79
Totalt	100	100	100
N	215	201	416

Tabell 6-7 Offer for mobbing etter kjønn. Prosent

Blir du selv noen ganger plaget, ertet eller frosset ut av andre elever på skoleveien eller i friminuttet?	Gutt	Jente	Alle
Mer enn en gang per uke	10	3	7
Ukentlig/hver 14.dag	14	5	9
Aldri/nesten aldri	76	92	84
Totalt	100	100	100
N	214	199	413

Den daglige fritiden

Tabell 7-1 Andelen som har drevet med ulike aktiviteter to ganger eller oftere siste uke (siste 7 dager). Prosent.

	Gutt	Jente	Alle
Sett på TV	91	94	93
Hørt på musikk	84	93	88
Gjort lekser	86	81	83
Vært sammen med venner hjemme hos deg/hos dem	70	70	70
Brukt størstedelen av kvelden ute sammen med venner	54	56	55
Hjemme alene, evt. med far, mor, søsken hele kvelden	50	57	54
Hjulpet til hjemme (vasket, ryddet osv)	41	49	45
Vært på Internett	53	32	43
Brukt datamaskin til annet enn spill	54	29	42
Drevet med trening i et idrettslag	44	33	39
Dratt til nærmeste by eller inn til sentrum	35	41	38
Spilt dataspill	58	14	37
Sett på video	38	33	36
Trimmet på egenhånd (løpt en tur, gått i svømmehall etc.)	37	26	31
Vært helt alene hjemme mesteparten av kvelden	26	27	26
Besøkt familie	24	28	26
Gått på kafé eller snackbar	22	20	21
Gjort noe sammen med mor og far (hobby, trening e.l.)	23	19	21
Besøkt nabo	19	21	20
Hatt jobb etter skolen	18	20	19
Kjørt/sittet på med bil/motorsykkel/moped for moro skyld	14	16	15
Spilt andre spill (kortspill, spørrespill etc.)	14	14	14
Stått og hengt ved gatehjørne/kiosk/bensinstasjon e.l.	15	11	13
Tegnet, malt eller skrevet dikt hjemme på egen hånd	8	18	13
Vært i fritidsklubb	11	10	10
Passet søsken	8	9	9
Vært på kampsport- eller selvforsvarstrening	13	2	8
Drevet med hester, riding	2	10	6
Vært på treningsstudio/helsestudio	8	4	6
Vært på øving eller spilt instrument sammen med andre	8	5	6
Skrudd på bil, moped eller motorsykkel	7	3	5
Vært på møte i et lag eller forening	6	3	5
Drevet med dans, jazzballett, aerobic, folkedans o.l.	1	8	5
Spilt rollespill	8	1	4

Tabell 7-2 Andelen som har drevet med ulike aktiviteter siste 30 dager etter kjønn. Prosent.

	Gutt	Jente	N
Vært på kino	53	51	419
Lest en bok (ikke skolebok)	39	55	420
Vært på diskotek	43	46	415
Vært tilskuer på et idrettsarrangement	36	42	416
Vært på tur i skog og mark	36	27	419
Gått på bibliotek (ikke skolebiblioteket)	14	21	421
Spilt teater	4	6	417

Tabell 7-3 Andelen som har drevet med ulike aktiviteter siste 12 mnd. etter kjønn. Prosent

	Gutt	Jente	N
Vært på houseparty	42	50	416
Gått på museum	48	40	413
Sett på teaterforestilling	38	49	417
Gått på rock- eller popkonsert	27	34	416
Vært på revy, musikkspill etc.	23	36	417
Gått på kunstutstilling	21	28	415
Gått på gospel- eller kirkekonsert	7	14	416
Gått på klassisk konsert	4	4	415

Internett og mobiltelefon

Tabell 8-1 Eier/disponerer mobil etter kjønn. Prosent

Eier/disponerer du mobiltelefon stort sett alene?	Gutt	Jente	Alle
Ja	73	82	77
Nei	27	18	23
Totalt	100	100	100
N	219	202	421

Tabell 8-2 Regelmessig adgang til mobil etter kjønn. Prosent

Har du regelmessig adgang til mobil?	Gutt	Jente	Alle
Ja	79	84	82
Nei	21	16	18
Totalt	100	100	100
N	203	186	389

Tabell 8-3 Adgang til mobil etter kjønn. Prosent

Har du adgang til mobil av og til?	Gutt	Jente	Alle
Ja	83	83	83
Nei	17	17	17
Totalt	100	100	100
N	182	165	347

Tabell 8-4 Tilgang til internett hjemme etter kjønn. Prosent

Har du tilgang til internett hjemme?	Gutt	Jente	Alle
Ja	74	76	75
Nei	26	24	25
Totalt	100	100	100
N	217	196	413

Fritidspendling og trivsel i nærmiljøet

Tabell 9-1 Oppholdssteder

Når du er sammen med annen ungdom, hvor er det vanlig at dere oppholder dere?	daglig	ukentlig	månedlig	aldri	Total	N
Hjemme hos hverandre	30	55	10	4	100	416
I lag eller foreninger som ligger i nærheten av der jeg bor	4	15	14	68	100	386
På gatehjørne, hamburgerbar, senter e.l. nært	6	18	31	45	100	400
I foreninger fjernt	2	12	21	65	100	403
På gatehjørne, hamburgerbar. Fjernt	4	7	26	63	100	404
Kjører mye rundt i bil, motorsykkel eller moped	5	6	8	81	100	404
Ute i skog og mark	3	5	19	73	100	406
I fritidsklubben	2	18	21	59	100	405
Andre steder	21	29	12	39	100	168

Tabell 9-2 Andelen som vanligvis oppholder seg på ulike steder ukentlig eller oftere etter kjønn. Prosent.

Når du er sammen med annen ungdom, hvor er det vanlig at dere oppholder dere?	Gutt	Jente	Alle
Hjemme hos hverandre	89	82	86
På gatehjørne, hamburgerbar, senter e.l. nært	31	16	24
I lag eller foreninger som ligger i nærheten av der jeg bor	22	15	19
I foreninger fjernt	18	11	14
På gatehjørne, hamburgerbar. Fjernt	13	9	11
Kjører mye rundt i bil, motorsykkel eller moped	14	8	11
Ute i skog og mark	11	6	8
I fritidsklubben	24	16	20
Andre steder	47	51	49

Tabell 9-3 Andelen som vanligvis oppholder seg på ulike steder ukentlig eller oftere etter klasstrinn. Prosent.

Når du er sammen med annen ungdom, hvor er det vanlig at dere oppholder dere?	8. kl.	9. kl.	10. kl.	Gr.k.	Alle	N
Hjemme hos hverandre	84	90	84	82	85	412
Lag/forening ved hjemsted	17	20	21	15	19	382
Gatehjørne, hamburgerbar osv ved hjemsted	24	21	28	25	24	396
Lag/forening ikke ved hjemsted	13	15	13	17	14	399
Gatehjørne, hamburgerbar osv ikke ved hjemsted	10	9	14	14	11	401
Kjører rundt i bil, motorsykkel	9	6	12	23	11	401
Ute i skog og mark	6	9	12	4	8	402
I fritidsklubben	23	15	29	14	20	401
Andre steder	48	60	41	38	49	167

Tabell 9-4 Besøk til ulike steder utenfor Frogn siste uke. Prosent.

Hvor mange dager har du alene eller sammen med venner besøkt stedene nedenfor de siste 14 dagene?	0 ganger	1-2 ganger	mer enn 3	Totalt N
Ski storsenter	45	46	9	100 392
Oslo sentrum	49	40	12	101 397
Vinterbro	46	47	7	100 388
Fritidsklubber i nærkommuner	87	9	4	100 371

Tabell 9-5 Pendling til Ski storsenter siste 14 dager etter kjønn. Prosent

	Gutt	Jente	Alle
0 ganger	46	44	45
1-2 ganger	44	48	46
mer enn 3 ganger	10	8	9
Totalt	100	100	100
N	204	186	390

Tabell 9-6 Pendling til Oslo sentrum siste 14 dager etter kjønn. Prosent

	Gutt	Jente	Alle
0 ganger	53	45	49
1-2 ganger	36	43	39
mer enn 3 ganger	11	13	12
Totalt	100	101	100
N	205	190	395

Tabell 9-7 Pendling til Vinterbro siste 14 dager etter kjønn. Prosent

	Gutt	Jente	Alle
0 ganger	53	39	46
1-2 ganger	40	55	47
mer enn 3 ganger	7	6	7
Totalt	100	100	100
N	201	186	387

Tabell 9-8 Pendling til fritidsklubber i nærkommuner siste 14 dager etter kjønn. Prosent

	Gutt	Jente	Alle
0 ganger	86	88	87
1-2 ganger	9	9	9
mer enn 3 ganger	6	3	4
Totalt	101	100	100
N	194	176	370

Tabell 9-9 Oppslutning om ulike pendlergrunner etter kjønn. Prosent.

Hva var grunnen til at du dro til Oslo sentrum, Ski storsenter, Vinterbro eller fritidsklubber utenfor kommunen?	Gutt	Jente	Alle
Handle/shoppe	55	75	64
Treffe venner	33	38	35
Ingenting å gjøre der jeg bor	23	22	23
Kino, teater, konserter	16	23	19
Fest, dans, diskotek	13	12	12
Treffe nye mennesker	10	15	12
Treffe/være sammen med kjæresten	7	11	9
Øving, trening, treff i forening	9	6	7

N=432

Tabell 9-10 Oppslutning om ulike pendlergrunner etter klassetrinn. Prosent.

Hva var grunnen til at du dro til Oslo sentrum, Ski storsenter, Vinterbro eller fritidsklubber utenfor kommunen?	8. klasse	9. klasse	10. klasse	Grunn-kurs	Alle
Handle/Shoppe	52	69	62	78	64
Treffe venner	36	28	37	46	35
Ingen ting å gjøre	21	24	21	26	23
Kino, teater, konserter	13	15	19	36	19
Fest, dans, diskotek	10	7	15	24	13
Treffe nye mennesker	12	10	14	14	12
Treffe kjæresten	6	4	10	19	9
Øving, trening, forening	7	7	9	6	7
Annet	9	11	10	13	10

N=432

Tabell 9-11 Trivsel i nærmiljøet etter kjønn. Prosent.

Hvor godt trives du i strøket der du bor?	Gutt	Jente	Alle
Svært godt	39	32	36
Godt	33	30	31
Ganske godt	16	24	20
Mindre godt	8	11	9
Trives ikke	4	3	3
Totalt	100	100	99
N	213	198	411

Tabell 9-12 Om ungdommene kan tenke seg å la egne barn vokse opp i strøket der de selv bor etter kjønn. Prosent.

Kunne du tenke deg å la dine barn vokse opp i det strøket der du selv bor?	Gutt	Jente	Alle
Ja, svært gjerne	28	23	26
Ja, gjerne	34	30	32
Verken ja eller nei	22	24	23
Nei, helst ikke	9	13	11
Nei, ikke i det hele tatt	7	10	8
Totalt	100	100	100
N	214	197	411

Organisert fritid

Tabell 10-1 Andelen organiserte* etter kjønn. Prosent.

	Gutt	Jente	Alle
Organisasjonsmedlemskap	69	62	66
Er ikke organisert	31	38	34
Totalt	100	100	100
N	229	205	434

*ungdommene bedt om å krysse av for om de var medlem av 19 navngitte organisasjoner. I tillegg kunne de legge til organisasjoner som ikke var listet opp i spørreskjemaet Tabell 9-1 og tabell 9-2 viser andelen som på bakgrunn av dette spørsmålet oppga at de var med i en eller flere organisasjoner.

Tabell 10-2 Antall organisasjonsmedlemskap* etter kjønn og klassetrinn. Prosent.

Antall Organisasjoner	Gutt				Jente				Alle
	8. kl.	9. kl.	10. kl.	Gr.kurs	8. kl.	9. kl.	10. kl.	Gr.kurs	
ingen	26	35	28	34	25	41	40	48	34
1-2	62	58	55	53	64	43	46	45	54
3 eller flere	11	8	17	13	11	16	14	8	12
Totalt	100	101	100	100	100	100	100	101	100
N	53	78	64	32	56	58	50	40	436

Tabell 10-3 Medlemsskap i ulike organisasjoner etter kjønn og klassetrinn. Prosent.

Er du med i noen av følgende foreninger, klubber eller lag?	Gutt	Jente	8. klasse	9. klasse	10. klasse	Gr.-kurs
Idrettslag	42	40	54	40	36	32
Fritidsklubb	20	15	23	14	19	11
Avholdsforening/mot rusgift	5	12	6	9	10	10
Musikkorps, kor, orkester	4	7	9	4	5	3
Kristen forening	4	6	2	8	5	4
Speideren	7	2	3	4	6	7
Forening for dyrehold	0	8	1	2	7	6
Politisk organisasjon	2	6	5	3	4	6
Rocceklubb/bandøvelser	6	1	2	1	7	6
Hobbyklubb	5	2	4	4	2	6
Norsk supporterklubb	5	1	6	2	4	3
4H / ungdomslag	2	4	2	5	4	3
Rollespill-klubb	4	2	2	4	4	1
Motorklubb	4	1	3	2	3	4
Jakt- og fiskeforening	4	0	5	1	2	3
Røde kors, Norsk folkehjelp o.l.	1	3	2	3	2	1
Miljø- og naturvernorganisasjon	1	3	1	2	4	3
Turistforening	1	1	2	1	1	3
Innvandrersorganisasjon	1	1	1	2	1	1

Annen organisasjon	8	5	8	4	4	14
--------------------	---	---	---	---	---	----

Tabell 10-4 Organisasjonsmedlemsskap etter kjønn. Absolutte tall.

Er du med i noen av følgende foreninger, klubber eller lag?	Gutt	Jente	Alle
Idrettslag	97	83	180
Fritidsklubb	45	30	75
Avholdsforening/mot rusgift	12	25	37
Musikkorps, kor, orkester	9	15	24
Kristen forening	10	13	23
Speideren	17	4	21
Politisk organisasjon	5	12	17
Forening for dyrehold	1	16	17
Rockeklubb/bandøvelser	13	2	15
Hobbyklubb	11	4	15
4H / ungdomslag	5	9	14
Norsk supporterklubb	12	3	15
Rollespill-klubb	9	4	13
Motorklubb	9	2	11
Jakt- og fiskeforening	9	1	10
Røde kors, Norsk folkehjelp o.l.	3	7	10
Miljø- og naturvernorganisasjon	3	6	9
Turistforening	3	3	6
Innvandrerorganisasjon	2	3	5
Annen organisasjon	18	11	29

Idrettsaktivitet

Tabell 11-3 Idrettsaktivitet etter kjønn. Prosent.

	Gutt	Jente	Alle
Aktiv	83	74	79
Ikke idrettsaktiv	17	26	21
Totalt	100	100	100
N	203	180	383

Tabell 11-1 Type idrett etter kjønn. Prosent.

I hvilken idrett er du mest aktiv? (åpent spørsmål)	Gutt	Jente	Alle
Fotball	34	6	21
Håndball	3	30	15
Riding	1	16	8
Kampsport/selvforvar	13	3	8
Basketball	7	7	7
Innebandy/landhockey	10	1	6
Dans	0	9	4
Sykling	7	1	4
Aerobic	0	6	3
Svømming	3	3	3
Turn	1	6	3
Tennis	2	3	3
Golf	5	1	3
Snowboard	3	0	2
Styrketrening/treningsstudio	2	1	2
Badminton	4	0	2
Volleyball	0	1	1
Løping	2	0	1
Skyting	1	0	1
Ski	1	1	1
Skating (rulleskøyter/-brett)	1	0	1
Orientering	1	1	1
Ishockey	1	0	1
Ballet	0	3	1
Gym på skolen	0	1	0
Alpint	0	1	0
Boksing	1	0	0
Totalt	100	100	100
N	175	145	320

Tabell 11-2 Type idrett etter kjønn. Absolutte tall.

I hvilken idrett er du mest aktiv? (åpent spørsmål)	Gutt	Jente	Alle
Fotball	59	9	68
Håndball	5	43	48
Kampsport/selvforvar	23	4	27
Riding	1	23	24
Basketball	12	10	22
Innebandy/landhockey	17	1	18
Sykling	13	1	14
Dans	0	13	13
Turn	1	9	10
Golf	9	1	10
Svømming	5	4	9
Aerobic	0	8	8
Tennis	3	5	8
Badminton	7	0	7
Styrketrening/treningsstudio	3	2	5
Snowboard	5	0	5
Ballet	0	4	4
Ski	1	2	3
Orientering	1	2	3
Løping	3	0	3
Skyting	2	0	2
Volleyball	0	2	2
Skating (rulleskøyter/-brett)	2	0	2
Ishockey	2	0	2
Gym på skolen	0	1	1
Alpint	0	1	1
Boksing	1	0	1
Totalt	175	145	320

Tabell 11-4 Deltagelse i idrettskonkurranser etter kjønn og klassetrinn.

Deltar du i idrettskonkurranser?	Gutt				Jente			
	8.kl.	9. kl.	10.kl.	Gr.k.	8. kl.	9. kl.	10. kl.	Gr.k
Ja	52	55	44	42	52	40	33	23
Deltok før	17	32	37	42	31	32	42	40
Deltar ikke	31	14	19	16	17	28	25	38
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
N	52	73	59	31	54	57	48	40

Tabell 11-5 Konkurransenivå etter kjønn. Prosent.

	Gutt	Jente	Alle
Lokalt (klubb etc.)	57	59	58
Krets nivå	29	29	29
Nasjonalt nivå	11	10	11
Internasjonalt nivå	3	2	3
Totalt	150	121	271
N	100	100	100

Fritidsklubbene

Tabell 12-1 Bruk av fritidsklubbene etter kjønn. Prosent.

Er du med eller har du vært med i en fritidsklubb?	Gutt	Jente	Alle
Har aldri vært med	30	19	25
Har vært med/er med*	70	81	75
totalt	229	205	434
N	100	100	100

*Andelen som har krysset av for at de noen gang har nært med i enten Labyrinten, Underhuset, Ungdomshuset eller Motorsenteret.

Tabell 12-2 Andelen som er medlem/har vært medlem i ulike fritidsklubber. Prosent.

Er du med eller har du vært med i en fritidsklubb?				Totalt	N
	Er medlem	Har vært	Aldri vært		
Labyrinten	1	5	94	100	354
Underhuset	14	62	23	100	405
Ungdomshuset	9	14	76	100	374
Motorsenteret	1	2	97	100	353

Tabell 12-3 Andelen som er medlem/har vært medlem i ulike fritidsklubber. Absolutte tall.

Er du med eller har du vært med i en fritidsklubb?				Totalt
	Er medlem	Har vært	Aldri vært	
Labyrinten	5	18	331	354
Underhuset	58	253	94	405
Ungdomshuset	35	53	286	374
Motorsenteret	3	6	344	353

Tabell 12-4 Andelen som er med/har vært medlem i ulike ungdomsklubber etter kjønn. Prosent.

Er du med eller har du vært med i en fritidsklubb?			Totalt
	Gutt	Jente	
Labyrinten	7	6	7
Underhuset	73	81	77
Ungdomshuset	20	28	23
Motorsenteret	5	0	3
N (totalt)	53	47	436

Tabell 12-5 Andelen som er med/har vært medlem i ulike ungdomsklubber etter klassetrinn. Prosent.

Er du med eller har du vært med i en fritidsklubb?	8. klasse	9. klasse	10.klasse	Grunnkurs	Alle
Labyrinten	15	3	6	2	7
Underhuset	87	78	77	59	77
Ungdomshuset	16	18	33	30	23
Motorsenteret	3	3	1	3	3
*N (totalt)	109	136	115	76	432

* totalt antall elever på hvert klassetrinn.

Tabell 12-6 Hva ungdommene er mest fornøyd/misfornøyd med ved den fritidsklubben de går på etter kjønn. Skåre 1-6 (1= svært misfornøyd, 6= svært fornøyd). Gjennomsnitt.

Hvor fornøyd/misfornøyd er du med den klubben du går oftest på?	Gutt	Jente	Alle	N
Kontakten mellom ansatte og ungdommene	4,32	4,51	4,42	298
Mulighet til å påvirke hvordan klubben drives	3,96	3,97	3,97	264
Åpningstider	3,70	3,71	3,71	298
Utstyr	3,72	3,48	3,61	297
Tilbud til aktiviteter	3,50	3,43	3,47	331
Antall dager åpent	3,10	3,15	3,13	309
Helgetilbud	2,62	2,57	2,60	285

Holdninger til gutter, jenter og ulike ungdomsgrupper

Tabell 13-1 Svarfordeling på spørsmål om hva ungdommene mener er viktig for at en gutt skal kunne hevde seg, bli sett opp til i ungdomsmiljøet. Prosent.

Han må være...	Svært viktig	Litt viktig	Ikke viktig	Totalt	N
til å stole på	78	16	6	100	404
morsom, spennende	70	27	3	100	406
hjelpsom å snill	56	33	11	100	410
ikke redd for å få kjeft	40	45	15	100	407
aktiv, engasjert, idealistisk	34	47	19	100	404
kjekk	26	58	16	100	412
nøye med å følge moter	26	57	17	100	407
sexy	20	40	40	100	404
flink i idrett	15	45	40	100	406
god til å sloss	15	37	48	100	409
ha godt med penger	12	35	53	100	409
flink på skolen	9	45	46	100	408
flink til å danse	9	30	61	100	407
gi blaffen i skole/karakterer	5	21	74	100	407

Tabell 13-2 Svarfordeling på spørsmål om hva ungdommene mener er viktig for at en jente skal kunne hevde seg, bli sett opp til i ungdomsmiljøet. Prosent.

Hun må være...	Svært viktig	Litt viktig	Ikke viktig	Totalt	N
til å stole på	79	17	4	100	412
morsom, spennende	70	26	3	99	412
hjelpsom å snill	64	30	7	101	411
kjekk/pen	53	39	9	101	414
nøye med å følge moter	52	38	10	100	412
sexy	46	32	21	99	407
aktiv, engasjert og idealistisk	37	45	19	101	407
ikke redd for å få kjeft	30	43	27	100	408
flink til å danse	19	42	39	100	411
flink på skolen	17	46	38	101	412
ha godt med penger	13	35	52	100	410
flink i idrett	9	42	50	101	410
gi blaffen i skole og karakterer	6	19	75	100	409

Tabell 13-3 Gjennomsnittlig poengsum (1-10) til ulike ungdomsgrupper blant jenter og gutter. (1poeng = liker svært dårlig, 10 poeng = liker svært godt)

Ungdomsgruppe/Ungdom som...	Jente		Gutt	
	Gjennom- snitt	N	Gjennom- snitt	N
går i fritidsklubb	5,79	198	5,19	208
Diskoungdom	5,19	195	4,70	205
strever for å få gode karakterer	5,17	197	4,76	209
som kjøper moteklær	5,37	195	4,84	204
Hiphop'ere	5,10	186	4,17	207
Innvandrerungdom	4,95	188	4,09	200
Idrettsungdom	4,94	194	4,92	208
Homofile ungdommer	4,62	188	2,63	200
Skateboard/snowboard-ungdom	4,60	192	3,95	209
går på house-party	4,41	196	3,95	205
deltar i skjønnhetskonkurranser	4,29	195	3,94	202
arbeider for Amnesty International	3,98	173	3,46	189
Støtter Bellona/Natur og Ungdom	3,96	185	3,42	196
Speiderungdom	3,89	185	3,62	206
Ungdom i kristelige skolelag	3,82	186	2,72	198
Ungdom som drikker mye alkohol	3,49	198	3,49	208
Militærnektene	3,41	182	2,74	196
Motorungdom	3,36	179	4,05	195
Taggere	3,35	191	3,06	208
Ungdom fra Blitz	3,24	153	2,66	187
jobber for dialekt/nynorsk	3,23	184	2,60	202
kjemper mot innvandring	3,03	189	2,92	207
okkuperer tomme hus	2,92	185	2,68	199
bare driver med data	2,81	196	3,20	210
liker countrymusikk	2,67	192	2,01	203
Våpeninteressert ungdom	2,47	189	3,29	205
Satanister	1,77	186	1,84	202
Nynazister	1,41	187	1,46	210

Kroppen

Tabell 14-1 Om den enkelte føler seg tidlig eller senere fysisk moden mot kjønn. Prosent.

Mener du at du er tidligere eller senere fysisk moden enn andre på din alder?	Gutt	Jente	Alle
Mye tidligere	10	8	9
Noe tidligere	12	18	15
Lite grann tidligere	11	12	12
Akkurat som andre	44	43	44
Lite grann senere	15	14	15
Noe senere	5	5	5
Mye senere	2	1	1
Totalt	99	101	101
N	210	194	404

Tabell 14-2 Høyde mot kjønn og klasse trinn. Absolutte tall.

		Hvor høy tror du at du er?	N
8. klasse	Gutt	163	48
	Jente	162	55
9. klasse	Gutt	171	73
	Jente	168	56
10. klasse	Gutt	175	57
	Jente	169	44
Grunnkurs	Gutt	177	31
	Jente	167	39
N (totalt)		169	403

Tabell 14-3 Vekt, ønsket vekt og differansen mellom vekt og ønsket vekt etter kjønn og klassetrinn. Absolutte tall.

		Hvor mye tror du at du veier?	Hva ville idealvekten din være om du kunne velge?	Vekt-differanse
8. klasse	Gutt	54	51	3
	Jente	50	47	3
9. klasse	Gutt	59	63	-4
	Jente	54	51	3
10. klasse	Gutt	65	64	1
	Jente	56	53	3
Grunnkurs	Gutt	68	70	-2
	Jente	58	55	3
Alle	Gutt	61	62	-1
	Jente	54	51	3
N		393	381	

Tabell 14-4 Om den enkelte opplever seg som tykk eller tynn mot kjønn. Prosent.

Vil du si om deg selv at du er...?	Gutt	Jente	Alle
Svært tykk	1	2	1
Ganske tykk	8	20	14
Verken tykk eller tynn	63	51	57
Ganske tynn	25	24	25
Svært tynn	2	4	3
Totalt	100	100	100
N	211	194	405

Tabell 14-5 Om den enkelte opplever seg som tykk eller tynn mot kjønn og klasstrinn. Prosent.

Vil du si om deg selv at du er...?	8. klasse		9. klasse		10. klasse		Grunnkurs	
	Gutt	Jente	Gutt	Jente	Gutt	Jente	Gutt	Jente
tykk	18	20	7	23	7	27	6	14
verken heller	59	49	60	47	73	48	59	65
slank	22	31	33	30	20	25	34	22
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
N	49	55	73	57	55	44	32	37

Tabell 14-6 Bruk av ulike slankemetoder. Prosent.

Bruker du noen gang følgende til å hjelpe deg å gå ned i vekt?	Oftere enn ukentlig	Ukentlig/ av og til	Aldri	Ubesvart	Totalt
Slanketabletter/ slankepulver	1,4	2,1	47,9	48,6	100
Avføringsmidler	1,1	0,7	48,9	49,3	100
Vanndrivende medikamenter	1,6	0,9	47,7	49,8	100
Tvinger meg til å kaste opp	3,0	3,7	44,3	49,1	100
Trener kraftig	11,9	16,5	26,6	45,0	100
Faster en hel dag	5,0	7,8	40,1	47,0	100

Tabell 14-7 Andelen som bruker ulike slankemetoder av og til eller oftere blant gutter og jenter. Prosent.

Slankemetode:	Gutter	Jenter
Trener kraftig	29	28
Faster en hel dag	5	22
Tvinger meg til å kaste opp	4	10
Slanketabletter/slankepulver	2	5
Vanndrivende medikamenter	3	2
Avføringsmidler	2	2

Selvbilde

Tabell 15-1 Ungdommenes antagelser om hvordan klassekameratene oppfatter deres utseende etter kjønn. Prosent.

Hvor pen eller kjekk tror du klassekameratene dine synes du er?	Gutt	Jente	Alle
Svært pen/kjekk	11	4	8
Ganske pen/kjekk	25	16	21
Vanlig	52	57	55
Lite pen/kjekk	9	17	13
Svært lite pen/kjekk	3	6	4
Totalt	100	100	100
N	209	196	405

Tabell 15-2 Ungdommenes antagelser om hvordan klassekameratene oppfatter deres utseende etter klassetrinn. Prosent.

Hvor pen eller kjekk tror du klassekameratene dine synes du er?	8. klasse	9. klasse	10. klasse	Grunnkurs	Alle
Svært pen/kjekk	3	9	10	11	8
Ganske pen/kjekk	13	23	22	24	21
Vanlig	60	53	53	50	54
Lite pen/kjekk	17	10	11	13	13
Svært lite pen/kjekk	7	5	4	1	4
Totalt	100	100	100	100	100
N	104	129	100	70	403

Tabell 15-3 Svarfordeling på utsagn om eget selvbilde. Prosent

Nedenfor er det noen utsagn om hvordan du synes du selv er. Kryss av for det som passer det best.	Utsagnet stemmer...				N
	svært godt	ganske godt	ganske dårlig	svært dårlig	
Jeg er skuffet over meg selv	8	20	43	29	412
Jeg liker ikke den måten jeg lever livet mitt	10	19	34	36	411
Jeg er stort sett fornøyd med meg selv	35	48	13	4	407
Jeg liker meg selv slik jeg er	36	43	16	5	412
Jeg er svært fornøyd med hvordan jeg er	29	47	17	7	409

Tabell 15-4 Gjennomsnittlig skåre (0-3) på utsagn om selvbilde etter kjønn (0=stemmer svært dårlig, 3=stemmer svært godt).

	Gutt	Jente	Alle	N
Jeg er skuffet over meg selv	0,84	1,32	1,08	411
Jeg liker ikke den måten jeg lever livet mitt på	0,90	1,17	1,03	410
Jeg er stort sett fornøyd med meg selv	2,35	1,91	2,14	406
Jeg liker meg selv slik jeg er	2,31	1,90	2,11	411
Jeg er svært fornøyd med hvordan jeg er	2,19	1,76	1,98	408

Psykisk helse

Tabell 16-1 Svarfordeling på utsagn om hvor tilfreds ungdommene er med sin egen livssituasjon. Prosent.

Her er noen utsagn du kan være enig eller enig i. Kyss av for det som passer det best	Svært enig	Nokså enig	Nokså uenig	Svært uenig	Totalt	N
Min livssituasjon er perfekt	10	53	29	8	100	401
Jeg er fornøyd med livet mitt	32	53	13	3	101	402
Til nå har jeg fått de viktigste tingene jeg har ønsket meg i livet	24	50	20	6	100	398
På mange måter er mitt liv nær et ideal	14	45	31	9	99	384
Skulle jeg levd livet mitt en gang til, ville jeg nesten ikke endret noe	12	39	30	19	100	403

Tabell 16-2 Gjennomsnittlig skåre (0-3) på utsagn om tilfredshet med egen livssituasjon mot kjønn. (0=svært uenig, 3=svært enig).

	Gutt	Jente	Alle	N
Min livssituasjon er perfekt	1,79	1,51	1,65	399
Jeg er fornøyd med livet mitt	2,22	2,04	2,14	400
Til nå har jeg fått de viktigste tingene jeg har ønsket meg i livet	2,01	1,84	1,93	396
På mange måter er mitt liv nær et ideal	1,78	1,49	1,64	382
Hvis jeg skulle levd livet mitt en gang til, ville jeg nesten ikke endret noe	1,51	1,36	1,44	401

Tabell 16-3 Svarfordeling på spørsmål om ulike psykiske plager. Prosent.

Nedenfor er det listet opp ulike plager og problemer man av og til kan ha. Har du i løpet av den siste uka...?	Veldig mye	Ganske mye	Litt	Ikke	Totalt	N
Blir plutselig redd uten grunn	2	3	19	76	100	403
Føler håpløshet m.t.p framtida	5	10	26	60	101	402
Føler meg stiv og anspent	4	10	29	57	100	402
Bekymrer meg for mange ting	7	13	35	45	100	400
Tenker på å gjøre slutt på livet	3	2	11	84	100	399
Er stadig redd eller engstelig	2	3	18	78	101	401
Føler matthet eller svimmelhet	4	10	38	48	100	402
Føler nervøsitet, indre uro	3	8	29	60	100	402
Har lett for å grine	5	9	21	66	101	403
Har lett for å klandre meg selv	4	9	24	63	100	398
Føler at alt er et slit	9	19	37	34	99	401
Har søvnproblemer	5	8	26	61	100	403
Føler meg ulykkelig, trist, deprimert	6	8	30	57	101	400

Venns-kapsrelasjoner

Tabell 17-1 Venns-kapsform etter kjønn. Prosent

Når du er sammen med venner, vil du si at du vanligvis er sammen med...?	Gutt	Jente	Alle
1-2 faste	41	28	35
1-2 faste + gjeng	19	23	21
Gjeng	24	38	31
Tilfeldig/annet	15	11	13
Totalt	100	100	100
N	214	191	405

Tabell 17-2 Venns-kapsform etter klassetrinn. Prosent

Når du er sammen med venner, vil du si at du vanligvis er sammen med...?	8. klasse	9. klasse	10. klasse	Grunnkurs	Alle
1-2 faste	44	38	31	20	35
1-2 faste + gjeng	19	17	25	25	21
Gjeng	23	38	29	34	31
Tilfeldig/annet	13	7	16	22	13
Totalt	100	100	100	100	100
N	104	127	108	65	404

Tabell 17-3 Blir besøkt av venner på sykehus etter kjønn. Prosent

Tenk deg at du ble lagt inn på sykehuset i en lengre periode. Ville dine beste venner besøke deg jevnlig?	Gutt	Jente	Alle
Ja, helt sikkert	26	60	42
Ja, det tror jeg	56	37	47
Tror ikke/har ikke venn	18	4	11
Totalt	100	100	100
N	222	205	427

Tabell 17- 4 Svarfordeling på utsagn om ensomhet/evne til sosial kontakt. Prosent.

Her er noen beskrivelser av følelser folk kan ha. Kryss av for hvordan du føler deg.	Ofte	Av og til	Sjelden	Aldri	Totalt	N
Ingen kjenner meg særlig godt	4	25	43	29	101	402
Føler meg på bølgelengde med folk rundt meg	48	31	13	8	100	396
Jeg føler meg ensom	4	21	36	40	101	400
Jeg synes folk er rundt meg, men ikke sammen med meg	5	19	37	40	101	395
Jeg kan finne noen å være sammen med hvis jeg ønsker det	71	20	6	4	101	403
Når jeg er med andre ungdommer, tenker jeg ofte at jeg ikke hører riktig til	6	27	35	33	101	397

Tabell 17-5 Gjennomsnittlig skåre (0-3) på utsagn om ensomhet/evne til sosial kontakt etter kjønn (0=aldri, 3=ofte).

	Gutt	Jente	Alle	N
Ingen kjenner meg særlig godt	0,97	1,13	1,05	400
Jeg føler meg på bølgelengde med folk rundt meg	0,82	0,80	0,81	394
Jeg føler meg ensom*	0,80	0,98	0,88	398
Jeg synes folk er rundt meg, men ikke sammen med meg	0,90	0,88	0,89	393
Jeg kan finne noen å være sammen med hvis jeg ønsker det	0,40	0,44	0,42	401
Når jeg er sammen med andre ungdommer, tenker jeg ofte at jeg ikke hører riktig til	0,97	0,17	1,06	395

Forhold til foreldrene og andre voksne

Tabell 18-1 Familiesammensetning. Prosent.

Hvem bor du samme med nå?	Alle
Mor og far	65
En av foreldrene	25
Flytter mellom foreldrene	7
Annet	2
Totalt	100
N	430

Tabell 18-2 Svarfordeling på utsagn om foreldrene. Prosent

(hvis foreldrene dine er veldig forskjellige, tenk på den du tilbringer mest tid sammen med)	Utsagnet stemmer...				N
	svært godt	ganske godt	ganske dårlig	svært dårlig	
Foreldrene kjenner de fleste av vennene	49	42	7	2	424
Viktig for foreldrene å vite hvor/hva jeg gjør	58	31	7	4	425
Foreldre kjenner foreldrene til vennene mine	35	40	20	5	425
Foreldre snakker ofte om hvor flink jeg er	31	47	16	7	423
Mine foreldre er skuffet over meg	4	10	25	61	420

Tabell 18-3 Svarfordeling på utsagn om foreldrekontroll i oppveksten. Prosent.

Foreldrene mine har...	Stemmer...				Totalt	N
	svært godt	ganske godt	ganske dårlig	svært dårlig		
likt at jeg tar mine egne beslutninger	34	54	9	3	100	422
latt meg bestemme ting selv	29	49	19	3	100	413
forsøkt å kontrollere alt jeg har gjort	15	28	39	19	101	415
vært overbeskyttende	23	34	30	14	101	418
behandlet meg som om jeg var yngre	19	26	34	20	99	418

Tabell 18-4 Svarfordeling på utsagn om foreldrenes følelsesmessige involvering i oppveksten. Prosent.

Foreldrene mine har...	Stemmer...				Totalt	N
	svært godt	ganske godt	ganske dårlig	svært dårlig		
vært kjærlig mot meg	42	40	12	6	100	412
forstått mine problemer og bekymringer	35	38	18	9	100	418
ikke snakket særlig til meg	4	10	30	56	100	415
ikke forstått mine behov og ønsker	12	23	34	31	100	416
ikke hjulpet meg så mye som jeg har trengt	15	17	32	37	101	418

Tabell 18-5 Svarfordeling på utsagn om voksne og ungdom. Prosent.

Er du enig i følgende utsagn?	Svært enig	Ganske enig	Verke n heller	Ganske uenig	Svært uenig	Totalt	N
Mennesker med makt og innflytelse svikter oss unge	23	32	37	5	4	101	410
Ungdom får problemer m/politiet på grunn av hvordan de ser ut	23	35	23	10	9	100	410
Egentlig behandler alle politifolk ungdom urettferdig	18	23	33	18	8	100	406
Unge blir sett på som kriminelle bare vi bryter noen få regler	31	34	21	10	4	100	413
Overalt i dette samfunnet blir ungdom møtt med fiendtlighet	13	24	33	19	11	100	406
Ungdom og voksne lever i to helt forskjellige verdener	35	38	15	10	3	101	407
Nesten ingen voksne forstår problemene ungdom har	22	35	22	15	6	100	409
De fleste voksne gjør det motsatte av hva de sier	15	21	41	17	7	101	407
Foreldre blander seg alltid opp i ting de ikke har noe med	26	31	28	12	3	100	407
Jeg lærer mer av venner enn av foreldrene mine	18	20	36	17	10	101	412

Tabell 18-6 Svarfordeling på spørsmål om hvem ungdommene går til hvis de har problemer/ er lei seg. Prosent.

Hvem snakker du med hvis du har problemer/er lei deg?	Ja, sikkert	Ja, kanskje	Nei	Totalt	N
Ingen	9	27	63	99	399
Mor	30	41	29	100	412
Far	18	38	45	101	411
Søsken	18	35	48	101	406
Venner	55	33	13	101	415
Kjæreste	50	27	23	100	393
Slektninger	8	29	64	101	410
Voksne som bor i nærheten	3	15	82	100	408
Lærer	9	30	61	100	409
Sosiallærer/rådgiver	4	20	76	100	410

Tabell 18-7 Svarfordeling på spørsmål om hvem ungdommene går til hvis de har gjort noe ulovlig og kan bli anmeldt til politiet. Prosent.

Hvem går du til hvis du trenger råd og hjelp fordi du er tatt i å gjøre noe ulovlig og kan bli anmeldt til politiet?	Ja, sikkert	Ja, kanskje	Nei	Totalt	N
Ingen	6	19	76	101	388
Mor	32	29	39	100	407
Far	27	26	47	100	405
Søsken	23	27	51	101	400
Venner	62	27	11	100	412
Kjæreste	48	25	27	100	390
Slektninger	8	22	70	100	402
Voksne som bor i nærheten	5	11	85	101	403
Lærer	6	16	78	100	402
Sosiallærer/rådgiver	14	24	62	100	401
Politiet	12	35	53	100	404

Tabell 18-8 Svarfordeling på spørsmål om hvem ungdommene går til for å få råd om skole og utdanning. Prosent.

Hvis du i morgen skulle velge hva slags skole/utdanning du skulle ta i framtida hvem ville du gå til for å få råd/hjelp?	Ja, sikkert	Ja, kanskje	Nei	Totalt	N
Ingen	4	9	88	101	386
Mor	68	22	11	101	416
Far	65	22	13	100	410
Søsken	33	25	42	100	399
Venner	50	32	19	101	409
Kjæreste	43	29	28	100	384
Slektninger	23	37	40	100	403
Voksne som bor i nærheten	10	20	70	100	404
Lærer	31	33	36	100	403
Sosiallærer/rådgiver	33	30	37	100	408

Skolen

Tabell 19-1 Prestasjonsnivå* etter kjønn. Prosent

	Gutt	Jente	Alle
Svak	28	18	23
Middels	52	57	54
Sterk	20	25	22
Totalt	100	100	100
N	222	196	418

*karakter (0-6) sist ungdommene fikk karakterer i karakterboka. Samlet mål for karakterer i norsk hovedmål, matematikk og engelsk.

Tabell 19-2 Karaktergjennomsnitt (0-6) etter klasstrinn og kjønn.

	Gutt	Jente	Alle
8. klasse	3,89	4,07	3,98
9. klasse	3,73	4,03	3,86
10. klasse	3,54	3,86	3,68
Grunnkurs	3,92	3,59	3,74
Totalt	3,74	3,91	3,82
N	220	195	415

Tabell 19-3 Oppslutning om ulike skoleholdninger. Prosent.

Påstander om hvordan det er å gå på skolen. Hva passer best for deg?	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig	N
Gode karakterer er viktig	81	17	1	1	423
Jeg trives på skolen	52	33	9	5	421
Skolen kommer godt med uansett hva jeg skal drive med	57	30	9	4	421
Vi lærer mye interessant på skolen	21	46	25	7	420
Lærerne våre er flinke til å lære bort	16	45	27	12	422
Skoletida er den beste tida i et menneskes liv	3	16	30	52	421
Elevene har ingen innflytelse på viktige avgjørelser i skolen	21	34	30	15	415

Tabell 19-4 Oppslutning om ulike skoleholdninger (1-4). 1=helt uenig, 4= helt enig. Gjennomsnitt.

	Gutt	Jente	Totalt	N
Gode karakterer er viktig	3,82	3,75	3,79	422
Jeg trives på skolen	3,30	3,34	3,32	420
Skolen kommer godt med uansett hva jeg skal drive med senere	3,42	3,39	3,41	420
Vi lærer mye interessant på skolen	2,83	2,80	2,82	419
Lærerne våre er flinke til å lære bort	2,71	2,62	2,67	421
Skoletida er den beste tida i et menneskes liv	1,65	1,75	1,70	420
Elevene har ingen innflytelse på viktige avgjørelser i skolen	2,30	2,50	2,40	414

Framtidsorientering

Tabell 20-1 Planlagt utdanning etter kjønn. Prosent

På hvilket trinn har du planlagt å avslutte utdanningen din?	Gutt	Jente	Alle
Universitet/høyskole høy grad	26	34	30
Universitet/høyskole lav grad	8	8	8
Videregående eller lavere	18	9	14
Ubestemt/annet	48	48	48
Totalt	100	100	100
N	219	192	411

Tabell 20-2 Ønske om å bosette seg i Frogn etter kjønn. Prosent

Ønsker du å bosette deg på hjemstedet ditt når du er ferdig med utdanningen din?	Gutt	Jente	Alle
Ja, svært gjerne	18	10	14
Dersom det faller seg slik	25	19	22
Usikker	37	38	37
Nei, et annet sted	20	33	26
Totalt	100	100	100
N	227	203	430

Tabell 20-3 Flytteplaner etter kjønn. Prosent

Hvis du tror du kommer til å flytte etter at du er ferdig med utdanningen din, hvor vil du helst bo?	Gutt	Jente	Alle
Tror ikke jeg kommer til å flytte	13	4	9
Storby	29	32	30
Mindre by/stort tettsted	12	5	9
Lite tettsted/bygd	2	5	3
Annet land	13	18	15
Usikker	32	37	34
Totalt	100	100	100
N	221	199	420

Ønsker om tiltak

Tabell 21-1 Oppslutning om ulike ungdomspolitiske tiltak. Prosent.

Tenk deg at du sitter i kommunestyret og skal bevilge penger til ungdomstiltak. Hva ville du legge vekt på dersom du måtte velge mellom ulike tiltak?	Svært viktig	Ganske viktig	Litt viktig	Ikke viktig	N
Økt støtte til frivillige lag og foreninger	22	32	36	11	388
Senter for friluftsliv (hester, kanoer og annet utstyr)	23	29	27	22	393
Møtesteder der voksne og unge kan treffes	15	27	34	24	388
Økt innsats mot hasj, narkotika og annen rusmiddelbruk	63	21	6	10	405
Økt innsats for flere og bedre utdanningstilbud i kommunen	57	31	7	5	397
Økt innsats mot kriminalitet og vold	67	19	7	7	400
Økt innsats for likestilling mellom gutter og jenter	44	26	17	13	394
Økt innsats mot rasisme	60	20	9	11	402
Ungdomshus	55	30	12	4	406
Helsestasjon for ungdom	51	31	12	6	401
En pott med penger som ungdom selv kan disponere	34	22	22	21	398
Steder unge kan drive selv	45	30	17	8	401
Fritidsklubber	45	37	13	5	400
Tiltak for å få mindre arbeidsledighet blant ungdom	38	37	17	9	396
Penger til ungdom som på egen hånd ønsker å drive med musikk, teater eller lignende aktiviteter	28	29	29	14	388
Idrettstilbud, haller og andre anlegg som kan brukes av mosjonister	28	34	24	13	393
Bedre muligheter til å drive konkurranseidrett	27	36	25	13	390

Tabell 21-2 Oppslutning om ulike ungdomspolitiske tiltak etter kjønn og bosted. Andelen som har krysset av for at de ulike tiltakene er svært viktige. Prosent.

Tenk deg at du sitter i kommunestyret og skal bevilge penger til ungdomstiltak. Hva ville du legge vekt på dersom du måtte velge mellom ulike tiltak?	Bosted*			Kjønn	
	D	S	NF	G	J
Økt innsats mot kriminalitet og vold	67	66	69	62	73
Økt innsats mot rusmiddelbruk	61	63	68	59	68
Økt innsats mot rasisme	56	53	67	54	66
Økt innsats for flere og bedre utdanningstilbud	53	59	66	55	59
Ungdomshus	55	59	53	51	59
Helsestasjon for ungdom	50	62	49	40	62
Steder unge kan drive selv	39	54	42	40	50
Fritidsklubber	47	49	42	48	43
Økt innsats for likestilling mellom gutter og jenter	41	39	48	32	58
Flere idrettsanlegg, idrettshaller	30	26	41	39	28
Tiltak for å få mindre arbeidsledighet blant ungdom	33	46	41	33	42
En pott med penger som ungdom selv kan disponere	30	48	30	35	33
Idrettstilbud, haller og andre anlegg for mosjonister	30	32	24	29	27
Penger til å drive med musikk, teater o.l.	31	29	28	26	31
Bedre muligheter til å drive konkurranseidrett	26	19	34	35	18
Senter for friluftsliv (hester, kanoer og annet utstyr)	24	16	23	20	26
Økt støtte til frivillige lag og foreninger	23	16	20	24	20
Møtesteder der voksne og unge kan treffes	13	9	18	10	20

* D=Drøbak, S=Skorkeberg, NF=Nordre Frogn

Vedlegg II: Spørreskjema

Modul 1

Grunnmodul

Er du gutt eller jente?

☐	Gutt
☐	Jente

Hvor gammel er du?

Svar: (alder)

Hvilket klassetrinn går du i?

☐	7. klasse
☐	8. klasse
☐	9. klasse
☐	Grunnkurs
☐	VK I
☐	VK II
☐	Går ikke på skole
☐	Annet

Er du født i Norge?

☐	Ja
☐	Nei

Er du adoptert fra et annet land?

☐	Ja
☐	Nei

Er faren din født i Norge?
(Dersom du er adoptert,
svar i forhold til din adoptivfar)

☐	Ja
☐	Nei, i Norden
☐	Nei, i Europa/USA
☐	Nei, i Afrika
☐	Nei, i Asia
☐	Nei, i Latin-Amerika
☐	Nei, annet

Er moren din født i Norge?
(Dersom du er adoptert,
svar i forhold til din adoptivmor)

☐	Ja
☐	Nei, i Norden
☐	Nei, i Europa/USA
☐	Nei, i Afrika
☐	Nei, i Asia
☐	Nei, i Latin-Amerika
☐	Nei, annet

Hva er navnet på din hjemstedskommune?

Svar:

Hvor i kommunen bor du?

(NB! Her må du først se på kartet som er lagt ved og velge områdenavn).

Svar (områdenavn):

Hvilken studieretning i videregående skole
ønsker du helst å gå på?
(NB! Dersom du går på videregående skole,
kryss av på den retningen du har valgt)

- Allmenne og økonomisk/administrative fag
- Musikk, dans og drama
- Idrettsfag
- Helse- og sosialfag
- Naturbruk
- Formgivingsfag
- Hotell- og næringsmiddelfag
- Byggfag
- Tekniske byggfag
- Elektrofag
- Mekaniske fag
- Kjemi- og prosessfag
- Trearbeidsfag
- Annet

Hvem bor du sammen med nå?
Sett kun ett kryss

- Mor og far
- En av foreldrene med ny samboer eller ektefelle
- Mor
- Far
- Skifter mellom å bo hos far eller mor
- Fosterforeldre
- På hybel, internat eller lignende
- Annet

Hvilket yrke har dine foreldre? Skriv tittelen på yrket, og kort hva de gjør på jobben.

Yrket til far: Yrket til mor:

Skriv kort hva
han gjør på jobben:

Skriv kort hva
hun gjør på jobben:

.....

.....

Er far i arbeid nå?

- Ja, heltid
- Ja, deltid
- Arbeidsledig
- Trygdet
- Hjemmeværende
- Går på skole, kurs e.l.
- Død

Er mor i arbeid nå?

- Ja, heltid
- Ja, deltid
- Arbeidsledig
- Trygdet
- Hjemmeværende
- Går på skole, kurs e.l.
- Død

På hvilket trinn har du planlagt å avslutte utdanningen din? (Sett kun ett kryss)

- Universitet, eller høgskoleutdanning av **høyere grad** (f. eks. lektor, advokat, sivilingeniør, tannlege, lege, psykolog, økonom)
- Universitet eller høgskoleutdanning på **mellomnivå** (f. eks. cand. mag., lærer, sosionom, sykepleier, politi, ingeniør)
- Videregående skole allmenne og økonomisk/administrative fag
- Yrkesfaglig utdanning på videregående skole (byggfag, elektrofag, helse- og sosialfag o.l.)
- Vil slutte etter grunnkurset
- Niårig grunnskole
- Har ikke bestemt meg
- Annet

Ønsker du å bosette deg på hjemstedet ditt når du er ferdig med utdanningen din?

- Ja, svært gjerne
- Ja, dersom det faller seg slik
- Usikker
- Nei, jeg ønsker å bosette meg et annet sted

Hvis du tror du kommer til å flytte etter at du er ferdig med utdanningen din, hvor vil du helst bo? (Sett ett kryss for det som passer best)

- Tror ikke jeg kommer til å flytte
- I eller like utenfor større by (Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger)
- I eller utenfor mellomstor eller liten by
- Større tettsted (ikke by)
- Lite tettsted/bygdesentrum
- Spredtbygd strøk
- Annet land
- Usikker på hvor jeg vil flytte

Sist du fikk karakterer i karakterboka, hvilke karakterer fikk du? (Dersom du ennå ikke har hatt karakteroppgjør, kan du hoppe over dette spørsmålet)

Hvis du har fått karakterer på ungdomsskolen, svar her:

	Lg	Ng	G	M	S
Norsk	☐	☐	☐	☐	☐
Matematikk	☐	☐	☐	☐	☐
Engelsk	☐	☐	☐	☐	☐

Hvis du har fått karakterer på videregående skole, svar her:

	0	1	2	3	4	5	6
Norsk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Matematikk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Engelsk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hvor mange bøker tror du det er hjemme hos dere?

NB!
En meter bokhylle
tilsvarer omtrent 50 bøker

- Ingen
- Mindre enn 20
- 20 - 100
- 100 - 500
- 500 - 1000
- Mer enn 1000

Når du er sammen med venner, vil du da si at du vanligvis er sammen med (Sett bare ett kryss)

- En eller to faste
- En eller to faste som ofte er med i en gjeng/gruppe av ungdommer
- En gjeng/gruppe av ungdommer som holder sammen
- Nokså tilfeldig hvem jeg treffer på
- Er ikke så ofte sammen med jevnaldrende
- Annet, skriv her:.....

Tenk deg at du ble lagt inn på sykehuset i en lengre periode. Ville dine beste venner besøke deg jevnlig?

- Ja, helt sikkert
- Ja, det tror jeg
- Det tror jeg ikke
- Har ingen jeg ville kalle venner nå for tiden

Her er nevnt en del ting som du kan bruke fritiden din til. Tenk tilbake på **siste uke, siste 7 dager**.

<i>Hvor mange dager har du:</i>	0 dager	1 dag	2 dager	3-4 dager	5-7 dager
Besøkt nabo	☐	☐	☐	☐	☐
Besøkt familie	☐	☐	☐	☐	☐
Gått på kafé eller snackbar	☐	☐	☐	☐	☐
Vært helt alene hjemme mesteparten av kvelden	☐	☐	☐	☐	☐
Brukt størstedelen av kvelden ute sammen med venner	☐	☐	☐	☐	☐
Vært sammen med venner hjemme hos deg selv eller hos dem	☐	☐	☐	☐	☐
Gjort noe sammen med mor og far (hobby, trening e.l.)	☐	☐	☐	☐	☐
Trimmet på egenhånd (løpt en tur, gått i svømmehall etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
Drevet med trening i et idrettslag	☐	☐	☐	☐	☐
Vært på møte i et lag eller forening	☐	☐	☐	☐	☐
Vært på øving eller spilt instrument sammen med andre	☐	☐	☐	☐	☐
Vært på kampsport- eller selvforsvarstrening (boksing, karate, kick-boksing e.l.)	☐	☐	☐	☐	☐
Vært på treningsstudio/helsestudio	☐	☐	☐	☐	☐
Drevet med dans, jazzballett, aerobic, folkedans e.l.	☐	☐	☐	☐	☐
Vært i fritidsklubb	☐	☐	☐	☐	☐
Vært hjemme alene, eller sammen med far og mor, eller søsken hele kvelden	☐	☐	☐	☐	☐
Passet søsken	☐	☐	☐	☐	☐
Kjørt eller sittet på med bil, motorsykel eller moped for moro skyld (kjørt for å kjøre en tur)	☐	☐	☐	☐	☐
Hatt jobb etter skolen	☐	☐	☐	☐	☐
Hørt på musikk	☐	☐	☐	☐	☐
Sett på video	☐	☐	☐	☐	☐
Vært på Internett	☐	☐	☐	☐	☐
Drevet med hester, riding	☐	☐	☐	☐	☐
Skrudd på bil, moped eller motorsykel	☐	☐	☐	☐	☐
Gjort lekser	☐	☐	☐	☐	☐
Sett på TV	☐	☐	☐	☐	☐
Dratt til nærmeste by eller inn til sentrum	☐	☐	☐	☐	☐
Spilt dataspill	☐	☐	☐	☐	☐
Brukt datamaskin til annet enn spill	☐	☐	☐	☐	☐
Hjulpet til hjemme (vasket, ryddet osv)	☐	☐	☐	☐	☐
Spilt rollespill	☐	☐	☐	☐	☐
Spilt andre spill (kortspill, spørrespill etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
Tegnet, malt eller skrevet dikt hjemme på egen hånd	☐	☐	☐	☐	☐
Stått og hengt på et gatehjørne, utenfor en kiosk, på bensinstasjon e.l.	☐	☐	☐	☐	☐

Hvor ofte har du gjort følgende ting i løpet av den **siste måneden - de siste 30 dager?**

	0 ganger	1 gang	2 ganger	3-4 ganger	5 eller flere
Gått på bibliotek (ikke skolebiblioteket)	☐	☐	☐	☐	☐
Vært på kino	☐	☐	☐	☐	☐
Lest en bok (ikke skolebok)	☐	☐	☐	☐	☐
Vært tilskuer på et idrettsarrangement	☐	☐	☐	☐	☐
Vært på diskotek	☐	☐	☐	☐	☐
Vært på tur i skog og mark	☐	☐	☐	☐	☐
Spilt teater	☐	☐	☐	☐	☐

Hvor ofte har du gjort følgende ting i løpet av det **siste året - de siste 12 månedene?**

	0 ganger	1 gang	2 ganger	3-4 ganger	5 eller flere
Sett på teaterforestilling	☐	☐	☐	☐	☐
Vært på revy, musikkspill etc.	☐	☐	☐	☐	☐
Gått på museum	☐	☐	☐	☐	☐
Gått på kunstutstilling	☐	☐	☐	☐	☐
Gått på rock- eller popkonsert	☐	☐	☐	☐	☐
Gått på klassisk konsert	☐	☐	☐	☐	☐
Gått på gospel- eller kirkekonsert	☐	☐	☐	☐	☐
Vært på houseparty	☐	☐	☐	☐	☐

Nedenfor er det en del påstander om hvordan det er å gå på skolen.
(Kryss av i den ruten som passer best for deg)

	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig
Å få gode karakterer er viktig	☐	☐	☐	☐
Jeg trives på skolen	☐	☐	☐	☐
Skolen kommer godt med uansett hva jeg skal drive med senere	☐	☐	☐	☐
Vi lærer mye interessant på skolen	☐	☐	☐	☐
Lærerne våre er flinke til å lære bort	☐	☐	☐	☐
Skoletida er den beste tida i et menneskes liv	☐	☐	☐	☐

I hvilken idrett er du mest aktiv? Er mest aktiv i
 Er ikke idrettsaktiv

Deltar du i idrettskonkurranser? Ja
 Nei, men jeg deltok før
 Nei

På hvilket nivå deltar/deltok du (angi høyeste nivå)? Deltar/deltok ikke
 Lokalt (klubbmesterskap etc.)
 Krets nivå
 Nasjonalt nivå (landsstevne, NM)
 Internasjonalt nivå

Er du, eller har du vært med i noen av følgende foreninger, klubber eller lag?
 Du skal sette **ett kryss for hver av de organisasjonene** du er med i eller har vært med i tidligere.
 Dersom du aldri har vært med i noen organisasjon, så gå videre til neste spørsmål.

	Er med i	Har vært med i
Motorklubb	☐	☐
Avholdsforening/forening mot rusgift	☐	☐
Fritidsklubb	☐	☐
Idrettslag	☐	☐
Politisk organisasjon	☐	☐
Kristen forening	☐	☐
4H / ungdomslag	☐	☐
Røde kors, Norsk folkehjelp o.l.	☐	☐
Musikkorps, kor, orkester	☐	☐
Rockeklubb/bandøvelser	☐	☐
Speideren	☐	☐
Innvandrerorganisasjon	☐	☐
Miljø- og naturvernorganisasjon	☐	☐
Forening for dyrehold (hunder, kaniner, akvarier, ridning o.l.)	☐	☐
Hobbyklubb (frimerker, modellfly, syforening o.l.)	☐	☐
Jakt- og fiskeforening	☐	☐
Rollespill-klubb	☐	☐
Norsk supporterklubb	☐	☐
Turistforening	☐	☐
Annen organisasjon, skriv hvilken	☐	☐

Hvor ofte pleier du å gjøre følgende ting? Tenk på den tida på året da det er sesong for de forskjellige aktivitetene.

	Flere ganger i uka	Omtrent en gang i uka	En eller et par ganger i måneden	Sjeldnere enn en gang i måneden	Aldri, eller nesten aldri
Skitur i skog og mark eller på fjellet	☐	☐	☐	☐	☐
Fottur i skog og mark eller på fjellet	☐	☐	☐	☐	☐
Overnatte i telt (ikke på campingplass)	☐	☐	☐	☐	☐
Bær- eller sopptur	☐	☐	☐	☐	☐
Padle- eller rotur	☐	☐	☐	☐	☐
Motorbåt- eller seiltur	☐	☐	☐	☐	☐
Fiske med stang	☐	☐	☐	☐	☐
Fiske med garn, ruse e.l.	☐	☐	☐	☐	☐
Løpetur/joggetur	☐	☐	☐	☐	☐
Bade utendørs (ikke svømmebasseng)	☐	☐	☐	☐	☐
Sykkeltur	☐	☐	☐	☐	☐
Snøscootertur	☐	☐	☐	☐	☐

Har du noen gang drukket øl, vin eller brennevin?
Kryss av for det svaret som passer best til ditt forbruk

- Jeg har aldri smakt øl, vin eller brennevin
- Jeg har så vidt smakt alkohol, men drikker aldri, eller nesten aldri
- Drikker ca. 1 gang pr. måned
- Drikker 2-3 ganger pr. måned
- Drikker ca. 1 gang pr. uke
- Drikker mer enn en gang pr. uke

Hvis du ønsket å få tak i marihuana eller hasj, tror du at du ville klare å skaffe deg stoffet i løpet av to til tre dager?

- Ja
- Nei
- Vet ikke
-

Hender det at du er med på plaging, erting eller utfrysing av andre elever på skoleveien eller i friminuttene?

- Ja, nesten hver dag
- Ja, et par ganger i uka
- Ja, ca. en gang i uka
- Ja, ca. hver 14. dag
- Nei, aldri, eller nesten aldri

Blir du selv noen ganger plaget, ertet eller frosset ut av andre elever på skoleveien eller i friminuttene?

- Nesten hver dag
- Et par ganger i uka
- Ca. en gang i uka
- Ca. hver 14. dag
- Aldri, eller nesten aldri

Her er det beskrevet en del handlinger som er ulovlige eller på grensen til det ulovlige, men som mange likevel gjør.

Har du vært med på/gjort noe av dette det siste året - **de siste 12 månedene?**

(Sett ett kryss på hver linje)

	0 ganger	1 gang	2-5 ganger	6-10 ganger	10-50 ganger	Mer enn 50 ganger
Vært i slåsskamp hvor du har brukt våpen (f. eks. kniv)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vært i slåsskamp (uten våpen)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gjort hærværk eller skade for mer enn 1000 kroner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Truet til deg penger eller ting	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brutt deg inn for å stjele noe	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brukt hasj eller marihuana	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brukt andre narkotiske stoffer som kokain, LSD, ecstasy, amfetamin, heroin, eller noe annet	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Har du opplevd eller vært vitne til at andre har blitt utsatt for voldelige handlinger?

- Ja, flere ganger
- Ja, en gang
- Nei, aldri

Har du i løpet av **de siste 12 månedene** blitt offer for noen av de handlingene eller truslene som er nevnt nedenfor? (Sett ett kryss på hver linje)

	Aldri	1 gang	2-5 ganger	Mer enn 5 ganger
Jeg har blitt utsatt for trusler om vold	☐	☐	☐	☐
Jeg har blitt slått eller dasket uten å få synlige merker	☐	☐	☐	☐
Jeg har fått sår eller kvestelse uten at jeg trengte legebehandling	☐	☐	☐	☐
Jeg har blitt skadet så sterkt at det krevde legebehandling	☐	☐	☐	☐

Tenk deg at du befinner deg i en situasjon hvor en person opptrer svært truende ovenfor deg. Hvordan ville du da reagere? (Sett ett kryss på hver linje)

	Ja, helt sikkert	Ja, trolig	Nei
Jeg ville løpe av gårde	☐	☐	☐
Jeg ville forsøke å prate meg ut av situasjonen	☐	☐	☐
Jeg ville slått eller sparket personen	☐	☐	☐

Tenk deg at du er politiker og sitter i kommunestyret. Du skal bevilge penger til ungdomstiltak. Hva ville du satse på, legge vekt på, dersom du måtte velge mellom ulike tiltak?

Kryss av for hvor viktig du synes hvert enkelt tiltak er	Svært viktig	Ganske viktig	Litt viktig	Ikke viktig
Økt støtte til frivillige lag og foreninger	☐	☐	☐	☐
Flere idrettsanlegg, idrettshaller	☐	☐	☐	☐
Fritidsklubber	☐	☐	☐	☐
Ungdomshus	☐	☐	☐	☐
Steder unge kan drive selv	☐	☐	☐	☐
Tiltak for å få mindre arbeidsledighet blant ungdom	☐	☐	☐	☐
Penger til ungdom som på egen hånd ønsker å drive med musikk, teater eller lignende aktiviteter	☐	☐	☐	☐
Idrettstilbud, haller og andre anlegg som kan brukes av mosjonister	☐	☐	☐	☐
Bedre muligheter til å drive konkurranseidrett	☐	☐	☐	☐
Senter for friluftsliv, med hester, kanoer og annet utstyr, med mulighet for opplæring/veiledning	☐	☐	☐	☐
Møtesteder der voksne og unge kan treffes	☐	☐	☐	☐
Økt innsats mot hasj, narkotika og annen rusmiddelbruk	☐	☐	☐	☐
Økt innsats for flere og bedre utdanningstilbud i kommunen	☐	☐	☐	☐
Økt innsats mot kriminalitet og vold	☐	☐	☐	☐
Økt innsats for likestilling mellom gutter og jenter	☐	☐	☐	☐
Økt innsats mot rasisme	☐	☐	☐	☐

Modul 5

Rus og kriminalitet

I fortsettelsen kommer det noen spørsmål om alkohol, stoff og kriminalitet. Det kan være at noen av spørsmålene er slik at du ikke har lyst til å svare. Vi minner om at du kan hoppe over spørsmål, likevel håper vi at du vil svare på alle spørsmålene.

Har du noen gang drukket så mye alkohol at du har følt deg beruset?

Nei

I tilfelle ja, hvor gammel var du første gangen?

Ja, jeg var år gammel den første gangen

Hvor mange ganger har du i løpet av **de fire siste uker** drukket mer enn et par slurker alkohol?

Ingen ganger

(antall ganger)

Sist gang du drakk alkohol, hvor mange "drinker" drakk du da?

Jeg har aldri drukket alkohol

Som en drink regnes en ½ flaske pils, 1 stort glass svakvin, 1 glass sterkvin eller 1 drink brennevin (ca. 4 cl).

Jeg drakk ca. drinker

Drikker faren din alkohol?

Nei

En sjelden gang

Vanligvis omtrent en gang i uka

Vanligvis flere ganger i uka

Daglig

Drikker moren din alkohol?

Nei

En sjelden gang

Vanligvis omtrent en gang i uka

Vanligvis flere ganger i uka

Daglig

Hender det at du får alkohol av foreldrene dine?

Sett ett kryss for hver linje

Ofte Av og til Aldri

Ved spesielle anledninger som nyttårsaften, 17. mai o.l.

Til søndagsmiddagen

Til å drikke hjemme uten at det er noen spesiell anledning

Til å ha med på fest

Dersom du drikker alkohol, hvordan får du tak i den alkoholen du drikker?
 Dersom du ikke drikker alkohol, hopp over spørsmålet.

	Ofte	Av og til	Aldri
Kjøper selv	☐	☐	☐
Får hjemme av mor og far	☐	☐	☐
Tar hjemme	☐	☐	☐
Får av venner	☐	☐	☐
Kjøper hjemmebrent	☐	☐	☐
Kjøper smuglersprit	☐	☐	☐
Får venner til å kjøpe for meg	☐	☐	☐

Røyker du? Kryss av for det svaret som passer best.	☐	Har aldri røykt
	☐	Har røykt før, men har sluttet helt nå
	☐	Røyker, men ikke daglig
	☐	Røyker daglig

Dersom du røyker daglig, hvor mange sigaretter røyker du pr. dag? Jeg røyker omtrent sigaretter i løpet av en dag

Bruker du snus?	☐	Ja, fast
	☐	Ja, av og til
	☐	Nei, aldri

Dersom du bruker snus, omtrent hvor mange bokser bruker du i uka? Jeg bruker omtrent bokser

Vi vil be deg tenke på din beste venn og din kjæreste om du har noen.
 Kryss av **JA** eller **NEI** dersom de i løpet av de siste 12 måneder (siste året) har ...

	Venn		Kjæreste	
	Ja	Nei	Ja	Nei
... røykt daglig	☐	☐	☐	☐
... drukket alkohol to eller flere ganger i uka	☐	☐	☐	☐
... brukt hasj i løpet av de siste 12 måneder	☐	☐	☐	☐
... vært i kontakt med politiet på grunn av noe galt de har gjort	☐	☐	☐	☐

Har det noen gang, på grunn av noe galt du har gjort, skjedd at du har:

	Ja	Nei
Blitt forhørt av politiet hjemme eller på politistasjonen	☐	☐
Fått forelegg eller bot (ikke trafikkbot)	☐	☐
Fått påtaleunntatelse eller sittet i varetektsarrest	☐	☐
Fått saken overført til barnevernet	☐	☐
Fått saken overført til konfliktråd	☐	☐
Blitt dømt til samfunnstjeneste	☐	☐
Blitt dømt til fengsel	☐	☐

Her er det beskrevet en del handlinger som har å gjøre med brudd på regler i skole og samfunn. Andre spørsmål gjelder ting som er ulovlige eller på grensen til det ulovlige, men som mange allikevel gjør.

Har du vært med på/gjort noe av dette det siste året - **de siste 12 månedene?**

(Sett ett kryss på hver linje)

	0 gang	1 gang	2-5 ganger	6-10 ganger	10-50 ganger	Mer enn 50 ganger
Hatt en voldsom krangel med en lærer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Blitt sendt ut av klasserommet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stjålet penger eller ting fra noen i familien din	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tatt saker til en verdi av mellom 100 og 500 kroner fra butikk eller kiosk uten å betale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bannet til en lærer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Med vilje ødelagt eller knust vindusruter, busseter, telefonkiosker, postkasser eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Blitt innkalt til rektor for noe galt du har gjort	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lurt deg fra å betale på kino, buss, tog el.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skulket skolen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sprayet på vegger, busser o.l.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vært borte en hel natt uten at foreldrene dine visste hvor du var	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kjørt bil eller motorsykel uten førerkort (ikke øvelseskjøring)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stjålet bil eller motorsykel	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stjålet noe til en verdi av mer enn 1000 kroner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Løyet for å få noe du ønsker deg eller for å unngå straff	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drukket hjemmebrent	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sniffet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pint/plaget dyr	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bevisst satt fyr på andres ting	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Modul 9

Ungdomsmiljøer og

vennegrupper - holdninger og meninger

Her kommer en gruppe spørsmål der vi er interessert i opplevelser og meninger om det å være ung. Vi spør også om forholdet til venner og til foreldre og andre voksne.

Hvis du er med i en vennegjeng,
er det både gutter og jenter med?

Ja
 Nei

Hva mener du er viktig for **en gutt** dersom han skulle kunne hevde seg, bli sett opp til i ungdomsmiljøet?
(Sett ett kryss for hvert utsagn)

	Svært viktig	Litt viktig	Ikke viktig
Han må være kjekk/pen	☐	☐	☐
Han må være nøye med å følge moter	☐	☐	☐
Han må være god til å slåss	☐	☐	☐
Må være hjelpsom og snill	☐	☐	☐
Flink på skolen	☐	☐	☐
At han gir blaffen i skole og karakterer	☐	☐	☐
Må være flink i idrett	☐	☐	☐
Må være flink til å danse	☐	☐	☐
Ha godt med penger	☐	☐	☐
Han må ikke være redd for å få kjeft	☐	☐	☐
Han må være morsom, spennende å være sammen med	☐	☐	☐
Han må være sexy	☐	☐	☐
Han må være til å stole på	☐	☐	☐
Han må være aktiv, engasjert og idealistisk	☐	☐	☐

Hva mener du er viktig for **en jente** dersom hun skulle kunne hevde seg, bli sett opp til i ungdomsmiljøet?
(Sett ett kryss for hvert utsagn)

	Svært viktig	Litt viktig	Ikke viktig
Hun må være kjekk/pen	☐	☐	☐
Hun må være nøye med å følge moter	☐	☐	☐
Må være hjelpsom og snill	☐	☐	☐
Flink på skolen	☐	☐	☐
At hun gir blaffen i skole og karakterer	☐	☐	☐
Må være flink i idrett	☐	☐	☐
Må være flink til å danse	☐	☐	☐
Ha godt med penger	☐	☐	☐
Hun må ikke være redd for å få kjeft	☐	☐	☐
Hun må være morsom, spennende å være sammen med	☐	☐	☐
Hun må være sexy	☐	☐	☐
Hun må være til å stole på	☐	☐	☐
Hun må være aktiv, engasjert og idealistisk	☐	☐	☐

De følgende spørsmålene er om mennesker rundt deg som kan gi deg støtte eller hjelp.

Tenk deg at du hadde et personlig problem og følte deg utafør og trist.
Hvem er det sannsynlig at du ville snakke med, søke hjelp hos?

(Sett ett kryss for hver linje)	Ja, sikkert	Ja, kanskje	Nei
Ingen	☐	☐	☐
Mor	☐	☐	☐
Far	☐	☐	☐
Søsken	☐	☐	☐
Venn(er)	☐	☐	☐
Kjæreste	☐	☐	☐
Slektninger	☐	☐	☐
Voksne som bor i nærheten	☐	☐	☐
Lærer	☐	☐	☐
Sosiallærer/rådgiver	☐	☐	☐

Tenk deg at du er tatt i å gjøre noe ulovlig. Du kan bli anmeldt til politiet. Du trenger hjelp og råd.
Hvem er det sannsynlig at du ville gått til?

(Sett ett kryss for hver linje)	Ja, sikkert	Ja, kanskje	Nei
Ingen	☐	☐	☐
Mor	☐	☐	☐
Far	☐	☐	☐
Søsken	☐	☐	☐
Venn(er)	☐	☐	☐
Kjæreste	☐	☐	☐
Slektninger	☐	☐	☐
Voksne som bor i nærheten	☐	☐	☐
Lærer	☐	☐	☐
Sosiallærer/rådgiver	☐	☐	☐
Politiet	☐	☐	☐

Tenk deg at du i morgen måtte velge hva slags skole/utdanning du skulle ta i framtida.
Du er svært usikker på hva du skal velge.
Hvem er det sannsynlig at du ville gå til for å få råd og hjelp?

(Sett ett kryss for hver linje)	Ja, sikkert	Ja, kanskje	Nei
Ingen	☐	☐	☐
Mor	☐	☐	☐
Far	☐	☐	☐
Søsken	☐	☐	☐
Venn(er)	☐	☐	☐
Kjæreste	☐	☐	☐
Slektninger	☐	☐	☐
Voksne som bor i nærheten	☐	☐	☐
Lærer	☐	☐	☐
Sosiallærer/rådgiver	☐	☐	☐

Her er det ramset opp en rekke ulike grupper ungdom. Tenk deg at du har en skala fra 1 til 10. Hvis du liker gruppa, eller det gruppa driver med, gir du den mellom seks og ti poeng. Du gir den flere poeng desto mer du liker den. Hvis du derimot ikke liker gruppa, eller det gruppa driver med, gir du den mellom fem og ett poeng. Du gir gruppa mindre poeng desto mindre du liker den.

Du kan godt gi det samme antall poeng til flere ulike grupper. Dersom du ikke kjenner til, eller har hørt om gruppa, hopper du over.

Hvor mange poeng vil du gi:	Antall poeng									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Idrettsungdom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som går i fritidsklubb	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Innvandrerungdom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom i kristelige skolelag	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som okkuperer tomme hus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Speiderungdom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom fra Blitz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som jobber for dialekt eller nynorsk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Homofile ungdommer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som kjøper moteklær	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Våpeninteressert ungdom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som strever hardt for å få gode karakterer på skolen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som går på house-party	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Motorungdom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Militærnektere	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Satanister	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Diskoungdom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hiphop'ere	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skateboard/snowboard-ungdom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som deltar i skjønnhetskonkurranser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som drikker mye alkohol	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som bare driver med data	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som liker country-musikk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som støtter Bellona eller Natur og Ungdom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Taggere	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som kjemper mot innvandring	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom som arbeider for Amnesty International	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nynazister	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Nedenfor er det beskrevet forskjellige måter ungdommer kan ha opplevd foreldrene sine i oppveksten. Kryss av for hva som stemmer for deg.

Sett ett kryss for hver påstand.	Stemmer svært godt	Stemmer ganske godt	Stemmer ganske dårlig	Stemmer svært dårlig
Foreldrene mine har likt at jeg tar mine egne beslutninger	☐	☐	☐	☐
De har latt meg bestemme ting selv	☐	☐	☐	☐
De har forsøkt å kontrollere alt jeg har gjort	☐	☐	☐	☐
De har behandlet meg som om jeg var yngre enn jeg er	☐	☐	☐	☐
De har vært overbeskyttende	☐	☐	☐	☐
De har ikke snakket noe særlig med meg	☐	☐	☐	☐
De har vært kjærlige mot meg	☐	☐	☐	☐
De har forstått mine problemer og bekymringer	☐	☐	☐	☐
De har ikke hjulpet meg så mye som jeg har trengt	☐	☐	☐	☐
De har ikke forstått mine behov og ønsker	☐	☐	☐	☐

Nedenfor er det noen utsagn om voksne og ungdom. Er du enig i disse utsagnene?

Kryss av for det som stemmer best med din egen mening.	Svært enig	Gansk e enig	Verken enig eller uenig	Gansk e uenig	Svært uenig
Mennesker med makt og innflytelse svikter oss unge	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom får ofte store problemer med politiet bare på grunn av hvordan de ser ut	☐	☐	☐	☐	☐
Egentlig behandler alle politifolk ungdom urettferdig	☐	☐	☐	☐	☐
Vi unge blir sett på som kriminelle bare vi bryter noen få regler, som ble tenkt ut av gamle menn	☐	☐	☐	☐	☐
Overalt i dette samfunnet blir ungdom møtt med fiendtlighet	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom og voksne lever i to helt forskjellige verdener	☐	☐	☐	☐	☐
Nesten ingen voksne forstår virkelig de problemene ungdom har	☐	☐	☐	☐	☐
De fleste voksne gjør det motsatte av hva de sier	☐	☐	☐	☐	☐
Foreldre blander seg alltid opp i ting de ikke har noe med	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg lærer mer av venner på min egen alder enn av foreldrene mine	☐	☐	☐	☐	☐

Lokalmodul Frogn

Her kommer det noen spørsmål om din bruk av fritid.

Når du er sammen med annen ungdom, hvor er det da vanlig at dere oppholder dere?
Sett kryss på hver linje.

	Daglig/ nesten daglig	En/flere ganger i uken	En/flere ganger i måned	Aldri/ nesten aldri
Hjemme hos hverandre	☐	☐	☐	☐
I fritidsklubben	☐	☐	☐	☐
I lag eller foreninger som ligger i nærheten av der jeg bor	☐	☐	☐	☐
På gatehjørne, hamburgerbar, senter e.l. der jeg bor	☐	☐	☐	☐
I foreninger som ligger så langt fra der jeg bor at jeg må kjøres, eller bruke buss, tog, båt	☐	☐	☐	☐
På gatehjørne, hamburgerbar, senter e.l. som ligger ganske langt fra der jeg bor	☐	☐	☐	☐
Kjører mye rundt i bil, motorsykkel eller moped	☐	☐	☐	☐
Ute i skog og mark	☐	☐	☐	☐
Andre steder, skriv hvor:	☐	☐	☐	☐

Er du med eller har du vært med i en fritidsklubb? (Kryss av på hver linje):

	Er med	Har vært med tidligere	Aldri vært med
Labyrinten fritidsklubb	☐	☐	☐
Underhuset fritidsklubb	☐	☐	☐
Ungdomshuset	☐	☐	☐
Motorsenteret	☐	☐	☐

Hvor fornøyd/misfornøyd er du med den klubben du går oftest på? Du svarer ut fra dine egne erfaringer med stedet det siste året. Dersom du ikke har slik erfaring, kan du svare på bakgrunn av ditt INNTRYKK.

Gi poeng fra 1 (svært misfornøyd) til 6 (svært fornøyd)	Svært misfornøyd						Svært fornøyd	Vet ikke
	1	2	3	4	5	6		
Sett ett kryss for hver linje								
Tilbudet av aktiviteter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Antall dager åpent i uka	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Åpningstider	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Helgetilbudet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utstyr	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kontakten mellom ansatte og ungdommen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheten å påvirke hvordan klubben skal drives	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hvilke aktiviteter ønsker du klubben skal drive med?

Du kan krysse av på flere av alternativene.

- IT-krok
- Diskotek
- Matlaging
- Annet,
hva:.....

.....

...

.....

...

.....

...

.....

...

.....

...

.....

...

.....

...

.....

...

.....

...

.....

...

.....

...

.....

...

Hvor mange dager har du, alene eller sammen med venner, i løpet av de siste to ukene – 14 dager – reist til følgende steder:

	0 dager	1 dag	2 dager	3-5 dager	Mer enn 5 dager
Ski Storsenter	☐	☐	☐	☐	☐
Oslo sentrum	☐	☐	☐	☐	☐
Vinterbro	☐	☐	☐	☐	☐
Til nærliggende kommuner for å besøke andre fritidsklubber, som eksempelvis Kjeller'n og "Teten"	☐	☐	☐	☐	☐

Hva var grunnen til at du dro til disse stedene?

Du kan krysse av på flere av alternativene.

- Handle/shoppe
- Kino, teater, konserter
- Fest, dans, diskotek
- Treffe venner
- Treffe nye mennesker
- Øving, trening, treff i forening
- Treffe/ være sammen med kjæresten
- Ingenting å gjøre der jeg bor
- Annet:.....

Hvor godt trives du i strøket der du bor?
(sett ett kryss)

Svært godt
 Godt
 Ganske godt
 Mindre godt
 Trives ikke

Prøv å forestille deg at du en gang får egne barn.
Kunne du tenke deg å la dine barn vokse opp i det
strøket der du selv bor?
(sett ett kryss)

Ja, svært gjerne
 Ja, gjerne
 Verken ja eller nei
 Nei, helst ikke
 Nei, ikke i det hele tatt

Til slutt kommer noen spørsmål om høyde, vekt og fysisk modning.

Hvor høy tror du at du er? (centimeter)

Hvor mye tror du at du veier? (kg)

Hva ville idealvekten din vært dersom du kunne velge? (kg)

Når du ser på deg selv nå, mener du at du er tidligere
eller senere fysisk moden enn andre på din alder?

Mye tidligere
 Noe tidligere
 Lite grann tidligere
 Akkurat som andre
 Lite grann senere
 Noe senere
 Mye senere

Nedenfor er det noen spørsmål omkring hvor fornøyd du er med kroppen din og utseendet ditt.

Hvor pen eller kjekk tror du
klassekameratene dine synes du er?
(Sett ett kryss for det som passer best)

Svært pen/kjekk
 Ganske pen/kjekk
 Vanlig
 Lite pen/kjekk
 Svært lite pen/kjekk

Vil du si om deg selv at du er:
(Sett ett kryss for det som passer best)

Svært tykk
 Ganske tykk
 Verken tykk eller tynn
 Ganske tynn
 Svært tynn

Nedenfor er det noen spørsmål om slanking og vekt-kontroll. Kryss av for det som passer for deg. Hvis du aldri har slanket deg, kan du gå videre til neste spørsmål.

Bruker du noen gang følgende til å hjelpe deg å gå ned i vekt?	Daglig	Mer enn 5 ganger pr. uke	2-3 ganger i uka	En gang pr. uke	Av og til	Aldri
Slanketabletter/slankepulver	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Avføringsmidler	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vanndrivende medikamenter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tvinger meg til å kaste opp	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Trener kraftig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Faster en hel dag (bare drikker væske, ikke spiser)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Her er noen beskrivelser av følelser folk kan ha. Kryss av for hvordan du føler deg.

	Ofte	Av og til	Sjelden	Aldri
Jeg har følelsen av at ingen kjenner meg særlig godt	☐	☐	☐	☐
Jeg føler meg på bølgelengde med folk rundt meg	☐	☐	☐	☐
Jeg føler meg ensom	☐	☐	☐	☐
Jeg synes at folk er rundt meg, men ikke sammen med meg	☐	☐	☐	☐
Jeg kan finne noen å være sammen med hvis jeg ønsker det	☐	☐	☐	☐
Når jeg er sammen med andre ungdommer, tenker jeg ofte at jeg ikke hører riktig til	☐	☐	☐	☐

Her er noen utsagn som du kan være enig eller uenig i. Kryss av for det som passer best for deg.

	Svært enig	Nokså enig	Nokså uenig	Svært uenig
Min livssituasjon er perfekt	☐	☐	☐	☐
Jeg er fornøyd med livet mitt	☐	☐	☐	☐
Til nå har jeg fått de viktigste tingene jeg har ønsket meg i livet	☐	☐	☐	☐
På mange måter er mitt liv nært mitt ideal	☐	☐	☐	☐
Hvis jeg kunne levd livet mitt en gang til, ville jeg nesten ikke endret noe	☐	☐	☐	☐

Nå følger en liste over forskjellige plager og problemer som man av og til kan ha.
Sett kryss i den ruta som passer best for deg.

Har du i løpet av den siste uka	Veldig mye plaget	Ganske mye plaget	Litt plaget	Ikke plaget i det hele tatt
... blitt plutselig redd uten grunn	☐	☐	☐	☐
... vært stadig redd eller engstelig	☐	☐	☐	☐
... følt matthet eller svimmelhet	☐	☐	☐	☐
... følt nervøsitet, indre uro	☐	☐	☐	☐
... hatt lett for å gråte	☐	☐	☐	☐
... hatt lett for å klandre deg selv	☐	☐	☐	☐
... følt at alt er et slit	☐	☐	☐	☐
... hatt søvnproblemer	☐	☐	☐	☐
... følt deg ulykkelig, trist eller deprimert	☐	☐	☐	☐
... følt håpløshet med tanke på framtida	☐	☐	☐	☐
... følt deg stiv eller anspent	☐	☐	☐	☐
... bekymret deg for mye om ting	☐	☐	☐	☐
... tenkt på å gjøre slutt på livet ditt	☐	☐	☐	☐